ПРОГРАМА ЗА
МОРСКО ДЕЛО И
РИБАРСТВО

Български черноморски сговор
МИРГ
Бяла - Долни чифлик - Аврен

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

в рибарска област
Бяла - Долни чифлик - Аврен

Приложение № 1

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

(ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ)

шрифт - Times New Roman 12, междуредие - 1,15

МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО

ПРОГРАМА ЗА
МОРСКО ДЕЛО И
РИБАРСТВО

Български черноморски сговор
МИРГ
Бяла - Долни чифлик - Аврен

Съдържание

Въведение 4
1. Описание на МИРГ (Определяне на района и населението, обхванати от стратегията): 5
1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИРГ: 5
– списък на общините, обхванати от МИРГ; 5
– списък на населените места, обхванати от МИРГ; 5
– брой жители на териториите, обхванати от МИРГ. 6
1.2. Карта на територията: 7
1.3. Организационна структура на МИРГ/схема/. 8
1.4. Механизъм на вземане на решения на МИРГ; 9
2.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на района: 9
Потенциал на природните, културните ресурси и местоположение на региона 9
Потенциал на икономическото развитие 10
Потенциал на развитието в социалната сфера 11
Потенциал в развитието на инфраструктурата 11
2.2. Екологични характеристики; 12
2.3. Анализ силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите; 19
Препоръки за стратегията за ВОМР 26
2.4. Зависимост на района и местното население от дейности, свързани със секторите на 27
рибарството и аквакултурите. 27
3. Описание на стратегията, включително нейния интегриран и иновативен характер. 31
Процес на планиране 31
Иновативен характер 33
Стратегическа рамка 34
Съответствие на стратегическата рамка 36
4. Описание на измерими и ясни цели за крайните продукти и резултатите. 43
5. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията. 44
6. План за действие, в който се посочват дейностите, които ще допринесат за постигането на 49
поставените цели: 49
План за действие 50
Времеви график на плана за действие 51
6.1. Описание на целите и обхвата на мерките, включително допустими кандидати и дейности, минимален (в случай че е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ. Избраните в стратегията за ВОМР мерки трябва да съответстват на идентифицираните в проучванията и анализите на територията нужди. 52
Специфични цели 53
Описание на мерките 53
Мярка 1 55
Мярка 2 59
Мярка 3 62
Мярка 4 65
Мярка 5 69
7. Финансов план на стратегията (Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по мерки). 71

Бюджет на стратегията 71
Финансов план на стратегията 73
8. Допълняемост и демаркация на стратегията и мерките с други програми, стратегии иполитики, изпълнявани на територията на областта. 75
Допълняемост 75
Демаркация 77
Система за установяване на координация и синергия 77
9. Описание на разпоредбите за управление и мониторинг на стратегията, доказващи капацитета на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията и описание на специфичните разпоредби за оценка: 78
9.1. Управление на МИРГ: 78
– органи за управление и контрол; 78
– описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала. 80
9.2. Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР. 81
9.3. Описание на системата за мониторинг и оценка. 82
Мониторинг изпълнението на Стратегията за ВОМР 82
Междинна оценка 83
Оценка прилагането на стратегията 83
Прием и оценка на проектни предложения 84
10. Процедури по прилагане и актуализиране на стратегия за местно развитие 85
10.1. Налични правила/процедури за предотвратяване на конфликт на интереси. 86
11. Дейности за популяризиране, комуникационна стратегия и предвиден бюджет. 86
12. Дейности за сътрудничество 88
13. Измерими индикатори за напредъка и резултатите по стратегиите за ВОМР (заложените критерии са измерими и включват брой създадени работни места, брой дейности по сътрудничество и др.) 89
Индикатори по приоритети 89
13.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места /да са изразени в еквивалент пълен работен ден/, запазване на заетите работни места, брой новосъздадени икономически единици /т.е. регистрирани стопански субекти с местен партньор/; 92
13.2. Индикатори по мерки. 94
14. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС: 98
14.1. Равенство между половете и липса на дискриминация: 98
– прилагане на принципа на равенство между половете; 98
– допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности; 98
– създаване на условия за превенция на дискриминацията; 98
14.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда); 98
14.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността; 99
14.4. Съответствие с други европейски структурни и инвестиционни фондове. 99
Постигане на целите на Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в ЕС 99
Списък на изображенията 101
Списък на таблиците 101

Въведение

Този документ представлява Стратегия за ВОМР в рибарската област Бяла-Долни чифлик-Аврен, която обхваща териториите на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен. Тази стратегия е основният програмен документ за развитие на рибарската област по смисъла и изискванията на Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 чрез функционирането на Местна инициативна рибарска група (МИРГ) по мярка 4.2 "Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие" по приоритет на Съюза 4 „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване" на Програма за морско дело и рибарство 2014-2020, финансирана от Европейския фонд за морско дело и рибарство.

Стратегията е насочена към устойчиво териториално развитие чрез иницииране, подпомагане и интеграция на усилията и дейностите на всички заинтересовани страни за постигане на стратегическите цели. Стратегията определя визия за развитието на територията и представлява „мост" между сегашното положение и тази визия за развита и модерна рибарска област Бяла, Долни чифлик и Аврен.

Стратегията е разработена в резултат на проведени проучвания на документи, анкетиране на представители на местни заинтересовани групи, интервюта и дискусии в трите общини, анализ на заинтересованите страни и социално икономически анализ. Основният подход, приложен при разработка на стратегията е подходът „отдолу-нагоре", чиято ярко изразена характеристика е местното партньорство. МИРГ предоставя възможност на местните заинтересовани страни чрез партньорство, осигуряване на финансиране и инструментариум да подобрят качеството си на живот.

Стратегията за местно развитие е съобразена с целите заложени в Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020, приоритет на Съюза 4 „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване", мярка 4.2 "Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие". Формулираните цели и приоритети са съобразени с основните стратегически и планови документи в Република България, Община Бяла, Община Долни чифлик и Община Аврен, имащи пряко отношение към развитието на рибарската област попадаща в обхвата на МИРГ.

МИРГ Български черноморски сговор е изпълнил успешно Местна стратегия за развитие на рибарска област Бяла-Долни чифлик-Аврен финансирана по договор №61/30.03.2012 г. по мярка 4.1 „Развитие на рибарските области", подмярка 4.1А. „Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегии за развитие и покриване на текущите разходи на рибарските групи" по Приоритетна ос 4 „Устойчиво развитие на рибарските области" от Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство" (2007-2013) на Република България (ОПРСР), финансирана от Европейския фонд за рибарство (ЕФР) на ЕС.

Общия размер на изпълнената стратегия е 7 040 988 лв. и по нея са приети 50 проекта, сключени са 36 договора за безвъзмездна помощ и са реализирани 31 проекта.

През изминалия програмен период 2007-2013 г. Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла- Долни чифлик-Аврен е развила капацитет за изпълнение на местни стратегии за развитие каквато е и стратегията за ВОМР.

1. Описание на МИРГ (Определяне на района и населението, обхванати от стратегията):

Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен е публично-частно партньорство, учредено като сдружение на 21.07.2011 г. и регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, определено за извършване на общественополезна дейност със седалище и адрес на управление в гр. Бяла, област Варна, ул. „Андрей Премянов" №29.

МИРГ включва представители на стопанския, гражданския и публичния сектор с постоянен адрес от общините Бяла, Долни чифлик и Аврен. Всички членове на сдружението са с постоянен адрес на територията на рибарската област.

Териториалното покритие на МИРГ обхваща територията на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен с обща площ 1004 км^2, както следва по общини:

- Община Бяла - 162 км2;
- Община Долни чифлик - 486 км2;
- Община Аврен – 356 км2;

Тази територия с непрекъснати граници е включена в обхвата на административна област Варна, Североизточен район за планиране в България.

Трите общини са традиционно рибарски райони и поради това можем да кажем, че МИРГ обхваща територията на рибарска област Бяла-Долни чифлик-Аврен. В границите на територията на обхванатата от МИРГ влизат около 45 км от Черноморското крайбрежие. Рибарската област се намира в централното Черноморие, на юг от град Варна и през нея минава Републикански път I-9, който съвпада с международния Е-87.

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИРГ:

Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен обхваща рибарска област включваща териториите на три общини, в които се намират 40 населени места – 2 града и 38 села.

– списък на общините, обхванати от МИРГ;

- Община Бяла;
- Община Долни чифлик;
- Община Аврен;

– списък на населените места, обхванати от МИРГ;

- гр. Бяла (общински център на община Бяла);
- с. Горица;
- с. Господиново;
- с. Дюлино;
- с. Попович;
- с. Самотино;
- гр. Долни чифлик (общински център на община Долни чифлик);
- с. Булаир;
- с. Бърдарево;
- с. Венелин;

- с. Голица;
- с. Горен чифлик;
- с. Гроздьово;
- с. Детелина;
- с. Кривини;
- с. Нова шипка;
- с. Ново Оряхово;
- с. Пчелник;
- с. Рудник;
- с. Солник;
- с. Старо Оряхово;
- с. Шкорпиловци;
- с. Юнец;
- с. Аврен (общински център на община Аврен);
- с. Бенковски;
- с. Близнаци;
- с. Болярци;
- с. Добри дол;
- с. Дъбравино;
- с. Здравец;
- с. Казашка река;
- с. Китка;
- с. Круша
- с. Приселци;
- с. Равна гора;
- с. Садово;
- с. Синдел;
- с. Тръстиково;
- с. Царевци;
- с. Юнак;

– брой жители на териториите, обхванати от МИРГ.

Общият брой на населението на рибарската област обхваната от МИРГ (към 31.12.2016 г. по данни от НСИ) е 31 621 души, както следва:

- Община Бяла: 3312 души;
- Община Долни чифлик: 18 762 души;
- Община Аврен: 9 547 души;

1.2. Карта на територията:

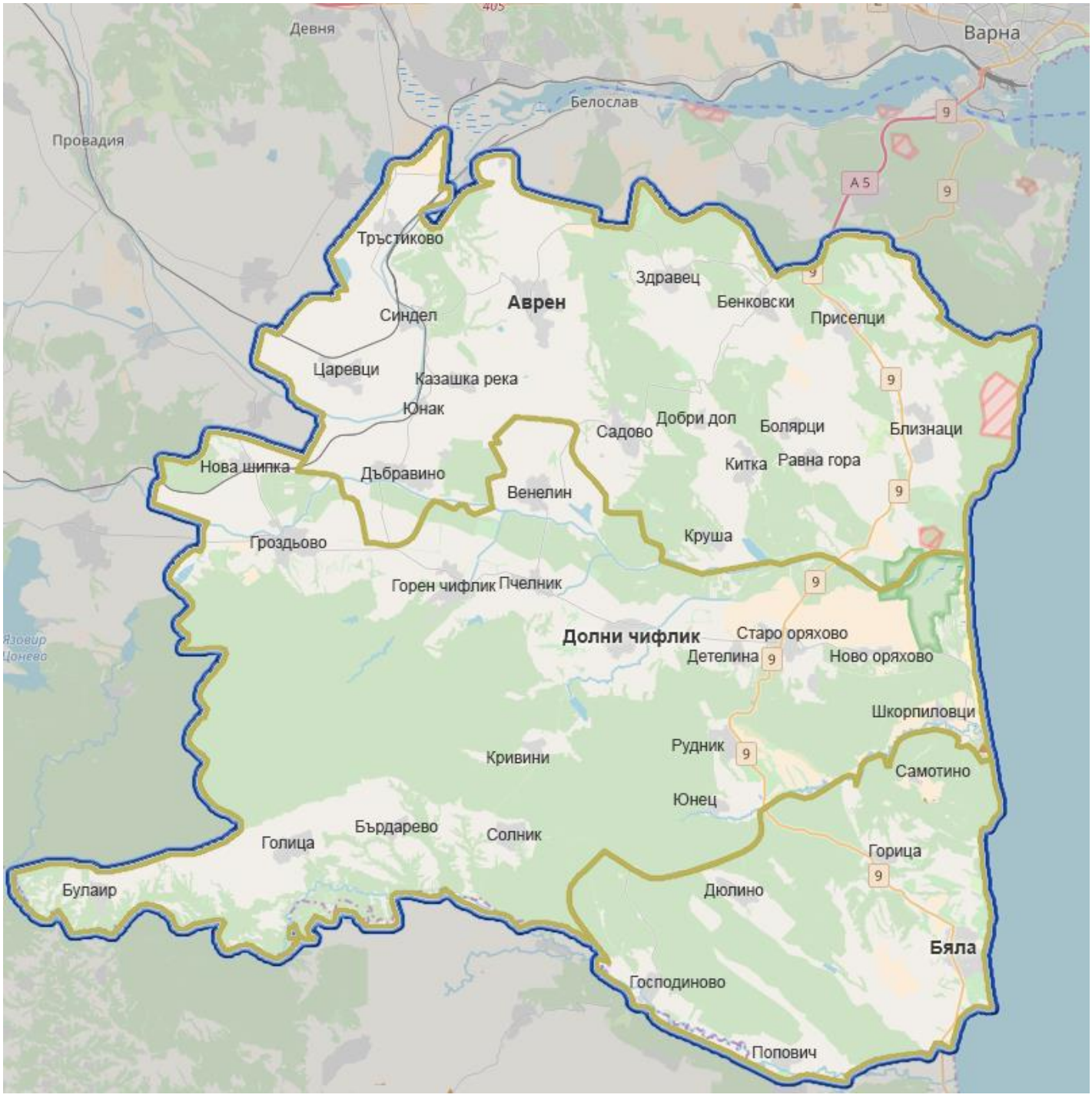

Фигура 1 Карта на територията на рибарска област Бяла-Долни чифлик -Аврен

Рибарската област в обхвата на МИРГ има следните граници:

- на изток с Черно море;
- на юг с община Несебър и община Поморие;
- на запад с община Дългопол и община Провадия;
- на север с община Девня, община Белослав и община Варна;

1.3. Организационна структура на МИРГ/схема/.

Организационната структура на Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла –Долни чифлик-Аврен е следната:

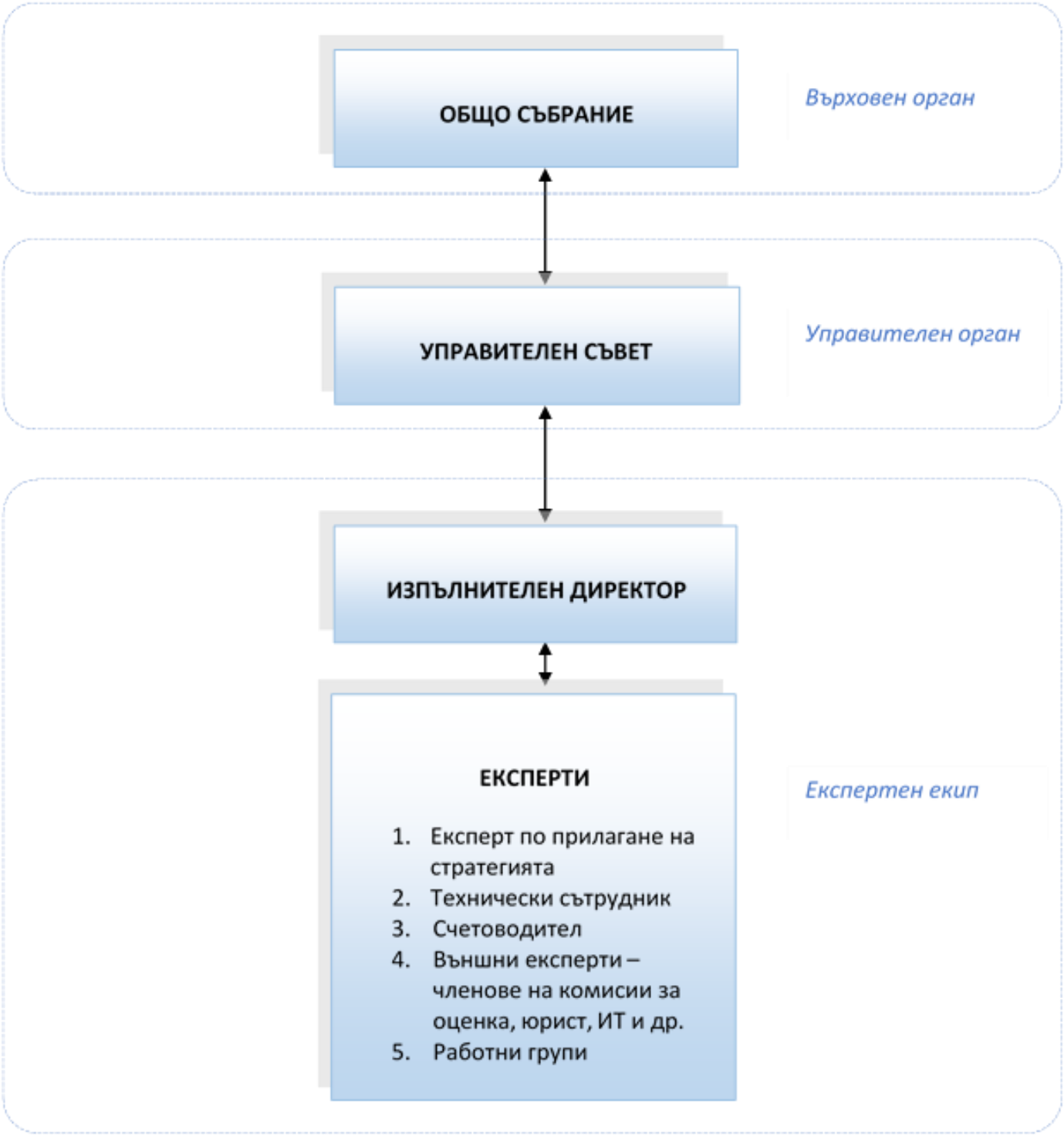

Фигура 2 Организационна структура на МИРГ

1.4. Механизъм на вземане на решения на МИРГ;

Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен е сдружение с нестопанска цел регистрирано по ЗЮЛНЦ, определено за извършване на обществено полезна дейност сдружението е вписано в регистъра за юридически лица с нестопанска цел на Варненски Окръжен Съд с Решение № 246/09.08.2011 година, партиден №33 том 62 стр. 140 по ф.д. №91/2011 г. по описа на ВОС, с ЕИК: 176147655, със седалище и адрес на управление на сдружението: гр. Бяла, община Бяла, област Варна, ул. "Андрей Премянов" №29.

В своята дейност Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен се ръководи от устав, който урежда: основните устройствени правила на сдружението, организацията на дейността му, неговите принципи, предмет на дейност, задачи, цели и средства за постигането им, правата, задълженията и отговорността на членовете му и на органите за управление, при осъществяването на дейността им в обществена полза.

Механизмът за взимане на решения е дефиниран в Устава на сдружението. Основните органи на МИРГ са:
• Общо събрание – върховен орган;
• Управителен съвет – управителен орган.

Допълнително, при одобрена стратегия за ВОМР ще се наеме Експертен екип с ръководител изпълнителен директор. Експертният екип взима решения съобразно длъжностните си характеристики и Заповеди на Представляващия организацията - Председателя на Управителния съвет.
Управителният съвет изпълнява решенията на общото събрание и взима такива съгласно правата си посочени в Устава чрез гласуване. Управителният съвет взема решенията си с мнозинство от присъстващите, а тези по чл. 14, ал. 2 от ЗЮЛНЦ - с мнозинство от всички членове.
Общото събрание като върховен орган може да взима всички решения свързани със сдружението и го прави чрез гласуване. Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство (50% плюс 1 гласа) от присъстващите. Решенията за изменение и допълване на Устава и за преобразуване или прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО се вземат с мнозинство от 2/3 от присъстващите.

2.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на района:

В рамките на подготовката на Стратегията за ВОМР са изготвени два детайлни анализа, които са приложения към настоящата стратегия:
- Социално-икономически анализ (Анализ на територията);
- Анализ на заинтересованите страни (Очаквания и нагласи на населението).

Нуждите и потенциала на територията изведени на базата на тези детайлни анализи можем да обобщим по следните направления:

Потенциал на природните, културните ресурси и местоположение на региона

- Територията на МИРГ обхваща около 45 км от Черноморското крайбрежие (около 13% от цялото крайбрежие на България);
- Широка плажна ивица и едни от най-хубавите в България морски плажове – „Кара дере", „Бяла река", „Шкорпиловци" и „Камчия";

• Добри екологични характеристики (въздух, почви, липса на шум, ниско замърсяване, липса на тежка промишленост и големи замърсители), които позволяват екологичен туризъм;
• Значителен горски фонд – 48.78% от общата площ са горски територии, което позволява целогодишен туризъм и отдих;
• Възможности за развитие на водните ресурси – Черно море, р. Камчия, по-малки реки и вътрешни водоеми;
• Разнообразни природни забележителности и защитени територии, като база за екологичен туризъм, орнитологичен и познавателен туризъм - биосферният резерват „Камчия", Защитена местност „Лонгоза", една от най-големите зони с пясъчни Дюни в Шкорпиловци и Камчия и други;
• Разработени археологически разкопки и исторически обекти: Ранно християнска крепост и селище на нос. Свети Атанас, Природен феномен „Белите скали", късноантичен крепостен комплекс „Хемкски порти", средновековната крепост „Петрич кале", средновековен скален манастир „Кешишлик" и други;
• Нужда от оползотворяване на богатото природно, културно и историческо наследство;
• Нужда от мерки за опазване на брега и морската инфраструктура.

Потенциал на икономическото развитие

• Развита икономическа среда: регистрирани 1248 предприятия. Преобладават микро предприятията, които са 1198, малките са 45, средните са 4 и едно голямо предприятие.

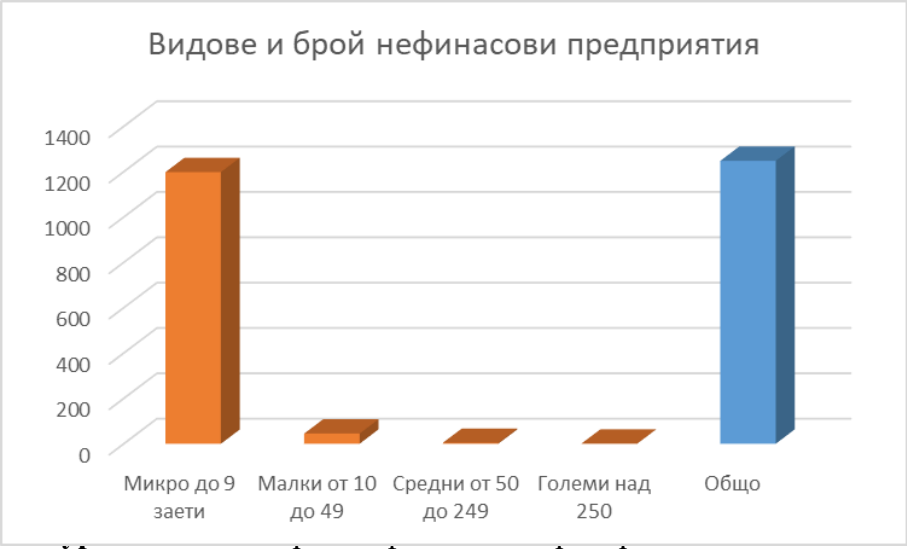

• Секторът на Рибарството е с голям потенциал за развитие – традиционен поминък, широко представен в местната икономика – по експертна оценка приблизително 5% от икономически активното население се занимава с рибарство, регистрирани са 71 риболовни кораба и приблизително двойно повече с други регистрации оперират в границите на МИРГ;
• Сектор Туризъм е силно представен в местната икономика, както летен морски така и целогодишен – по официална статистика местата за настаняване на територията на МИРГ са 100 и разполагат с 9 242 легла. Над 100 фирми в областта на туризма и ресторантьорството оперират в сектора;
• Секторите на услугите и търговията са добре развити и са особено активни през летния туристически сезон;
• Работната сила има потенциал да запълни нови работни места - икономически активното население е 10 702 лица, безработните са 14,5%, което показва наличие на свободна работна ръка;

- Икономическата характеристика на територията като цяло показва голям потенциал за реализиране на проекти в частен интерес за иновации, добавена стойност и разкриване на работни места;
- Основните икономически представители се нуждаят от удължаване на туристическия сезон, през който се реализира основния обем работа през годината;
- Особено в сектор туризъм през активния сезон е голяма нуждата от квалифицирана работна ръка;
- Необходимост от внедряване на иновативни високотехнологични производства с висока добавена стойност;
- Необходимост от повишаване на конкурентоспособността на икономическите сектори, чрез обновяване на техническата база и иновации;
- Нужда от подобряване на инфраструктурата за използване на водните ресурси;
- Нужда от модернизиране и създаване на добавена стойност в сектор Рибарство.

Потенциал на развитието в социалната сфера

- Сравнително благоприятни демографски характеристики на населението – броят на населението се запазва в постоянни граници: 31 000 - 32 000 души;
- Добро покритие на социалните услуги – развити са много видове социални услуги особено за уязвимите групи, включително и предоставяне по домовете, като например услугите „Домашен помощник“ и „Личен асистент“, „Топъл обяд“, „Социален патронаж“;
- Мрежата от здравни услуги е добре развита;
- Добри показатели за развито партньорство в рамките на територията - представени са приблизително 70 НПО включително читалища и настоятелства – училищни и църковни;
- Разнообразие от културни и спорни дейности, които са традиционно представени – фестивали, празници, 36 функциониращи читалища и множество самодейни групи към тях;
- Необходимост от подобряване на инфраструктурата на читалищата, липсват им оборудване, средства за закупуване на костюми, носии и други;
- Необходимост от мобилизиране на местната общност за популяризиране на територията, чрез организиране на културно масови мероприятия;
- Нужда от осигуряване на устойчива заетост с цел привличане на младите, които напускат родните си места търсейки препитание в градовете;
- Нужда от обучения и повишаване на квалификацията;
- Нужда от обмяна на опит и „ноу-хау“;
- Нужда от подобряване на средата на живот като цяло.

Потенциал в развитието на инфраструктурата

- На територията на МИРГ е едно от малкото морски рибарски пристанища;
- Нивото на техническата инфраструктура е недостатъчна, но задоволителна;
- През територията на МИРГ минава Републикански път I-9, който съвпада с международния Е-87;
- Състоянието на електроенергийната система е много добро. На територията на всички населени места има изградено улично осветление, което покрива цялата улична мрежа;
- Всички населени места на територията са водоснабдени;
- Добре е развита телефонната и мобилна мрежа;
- Интернет е широко достъпен особено с навлизането на мобилните технологии;
- Необходимост от увеличаване и поддържане на зелените площи;
- Необходимост от подобряване на уличната и общинската пътна мрежа;

- Нужда от подобряване на средата на живот като цяло;
- Необходимост от провеждане на мерки за енергийна ефективност;
- Необходимост от модернизиране на рибарското пристанище в Бяла.

По всички тези направления съществуват и редица нерешени проблеми, за чието решаване може да спомогне Стратегията за ВОМР. Същевременно наличният потенциал може да бъде използван за надграждане и гарантиране на устойчиви резултати.
От обобщените изводи направени в Анализ на заинтересованите страни (Очаквания и нагласи на населението), като отчетем значителното присъствие на представители на сектор Рибарство, можем да направим заключение относно регистрираните нужди през призмата на тематиката на стратегията:
- Необходимост от подпомагане на иновации и разнообразяване на сектора на рибарството, включително и с общински проекти в полза на рибарите и рибарските общности за подобряване условията на труд, оборудване на рибарски пристанища и други;
- Необходимост от подпомагане диверсификация извън сектора на рибарството предимно в туризма;
- Необходимост от подпомагане подобряване средата на живот като цяло и запазване на екологията;
- Необходимост от подпомагане разнообразяване на социалния и културен живот, създаване на организации и партньорства и обучения за придобиване на знания и квалификация.
Територията разполага с необходимия потенциал да реализира дейности, които да спомогнат за задоволяване на индикираните нужди.

2.2. Екологични характеристики;

Най-важните елементи характеризиращи екологията в РО са морето, горите и обработваемите земи.
Рибарската област попада в умерено-континенталната климатична подобласт и преходно континенталната климатична област. Климатичният район на централното Черноморие се характеризира със сравнително по-високи средногодишни и сезонни температури, по-кратки периоди на заснежаване, по-ниски средногодишни суми на валежите. Средната годишна температура е 11,5ºС. Зимата е мека, лятото е слънчево и топло. Пролетта настъпва по-късно поради влиянието на морето. Есента е по-топла от пролетта с около 2 до 5º. Засушаванията през топлия сезон нанасят щети на селското стопанство.
Термичните условия на района благоприятстват развитието на селскостопанските култури, включително и на някои по-топлолюбиви. Морската вода (с температура през лятото до около 25º С), плажните ивици и климатът благоприятстват развитието на икономически дейности в сферата на туризма, лечението и отдиха.

Релеф

Релефът е разнообразен от хълмист в община Бяла, с невисоки наклони в община Долни чифлик до равнинен в община Аврен. Средната надморска височина на територията е около 150 м.
В западната и северната част на община Бяла попадат източните склонове на Камчийска планина. Тези склонове се спускат плавно към морето с наклон от 2 до 5%. Зонирането на територията на общината по отношение на характеристиката на релефа показва, че се очертават три зони, съобразени с изискванията за разработване на териториално устройствения план - брегова линия, крайбрежна зона и вътрешна зона. Бреговата линия се характеризира със слаба разчлененост. В северната й част се намира слабо вдадения навътре в морето Черни нос, а на юг: по-слабо изразените Изсипания нос и нос Канарата. Като цяло

бреговата линия се характеризира със стръмни откоси. На юг от Бели нос до град Бяла брегът е стръмен и скалист, като бреговата линия съвпада плавно с бреговата ивица.
Релефът на община Долни чифлик, с преобладаващо невисоки наклони е благоприятен за развитието на земеделска дейност, гражданско и промишлено строителство. Територията на общината е разположена между 0 и 561 м надморска височина. Надморската височина се понижава от запад на изток и от юг на север. Пясъчно-плажната ивица при устието на р. Камчия и Фъндаклийска е най-дългата на Българското черноморско крайбрежие.
Релефът в община Аврен е равнинен, с надморска височина от 0 до 300 м и слабо разчленение. Общият наклон на терена е към юг. Долините на реките Камчия и Провадийска и заравненото Авренско плато са оформили два ясно изразени района – платовиден и долинен. За източната част на Авренското плато са характерни активно действащи свлачища с приръбов скален откос с максимална ширина 550 м и максимална височина 130 м. По десния бряг на р. Камчия също има опасност от възникване на свлачищни процеси.
Под влиянието на релефа и Черноморския басейн в община Аврен са се оформили три климатични микрорайона, всеки от които е със своята специфика, а именно:

- Западен: обхваща поречието на р. Провадийска и се характеризира с топло лято и студена зима със сравнително устойчив снеговалеж;
- Източен: обхваща долината на р. Камчия. Характеризира се с мека зима, дълга и студена пролет, прохладно лято и топла есен;
- Централен: обхваща платото и има много ясно изразен континентален климат с по-силни ветрове и по-дълги периоди на застудявания.

Климат

Климатът на територията е умереноконтинентален с изразено черноморско влияние. Микроклиматичните особености на бреговата зона разрешават продължителен курортен сезон. Районът се характеризира с ниско количество на валежите, като по-високото количество на валежите през летните месеци в сравнение с тези през пролетта и зимата се дължи на климатичното влияние на Черно море.
Средногодишната температура на въздуха в община Бяла е около 11,5 С - 12,0 С. Месечната продължителност на слънчевото греене е основен климатичен показател със значение за развитието на определени стопански дейности - земеделие, туризъм и други. От многогодишните наблюдения се установява, че броят на ясните дни в общината е около 80. Най-висок брой ясни дни се наблюдават през летните месеци - юли (14,2), август (15,1), а най-малко ясни дни има през зимните месеци - януари (2,7), февруари (2,4) и т.н.
Валежният режим за община Бяла не се отличава съществено от този в останалите общини, попадащи в Черноморската климатична област и е с характеристики валидни за умерено континенталния и за преходно-континенталния климат. Годишните валежи са 564 мм, от които през есента падат 164 мм, през лятото 143 мм, през зимата 139 мм, а през пролетта 118 мм. Главният максимум на валежите е през ноември (71 мм), а през юни се очертава вторичен максимум – 61 мм. Минимумите също са два - главен през септември (32 мм) и вторичен през февруари (34 мм). Снежната покривка се задържа за кратко време. Средната десетдневна височина на снежната покривка не надхвърля 6-8 см.
Средната годишна температура в община Долни чифлик е в диапазона от 11-12.5 градуса, като намалява от морето в посока към вътрешността на общината.

Годишните валежи за общината са под средните за страната (550-600 мм). Слабо се увеличават от крайбрежните части към вътрешността. Характерен е малкият брой на дните с мъгла и снежна покривка. Средногодишната температура в община Аврен е 11.3° С, или по-ниска от тази за област Варна (12.8° С). Средномесечната температура има своя минимум през януари (0.1° С), а максимума е през юли (21.6° С). Максималните месечни температури варират от 4° С (януари) до 29° С (юли-август). Посочените данни говорят за сравнително мек климат, без отрицателни средномесечни температури.
Средногодишното количество валежи е 562 мм, което е под средната стойност на този показател за страната (около 650 мм). Най-много са валежите през месеците ноември и декември (зимен максимум), както и през май-юни (летен максимум), а най-малко те са през март и август-септември.

Води

Повърхностните водни ресурси са представени от наличието на 15 язовира и 2 рибарника, реките Камчия, Провадийска, Двойница, Елешница, като основна е р. Камчия и нейните притоци.
По обща оценка територията на община Бяла е бедна на питейни води и не може да разчита на собствени водоизточници за задоволяване на потребностите си от питейна вода, което налага почти изцяло външно водоснабдяване от съседни общини. На територията на общината липсват естествени езера. Изкуствените водохранилища са представени от един микроязовир "Господиново", изграден на река Перпередере.
Водните ресурси в община Долни Чифлик включват повърхностните и подпочвени води. Те имат изключително голямо битово и стопанско значение. На територията на общината реките Двойница и Елешница са застъпени в горните си течения, а р. Камчия - в долното си течение.
Фактът, че общината е разположена по поречието на р. Камчия обяснява дълбочината на подпочвените води /6-12м/, които се използват за собствени водоизточници и за промишлени нужди. На територията на общината са разположени 5 язовира, които са с местно значение и 2 рибарника.
Термални минерални води са разкрити в източната част на общината в района на с. Шкорпиловци. Водата съдържа минерали с промишлено и балнеоложко значение. Макар и с добри балнеоклиматични показания водите не се използват за балнеолечение.
Повърхностните водни ресурси в община Аврен са представени основно от преминаващите през територията й реки Провадийска и Камчия, както и от притока на последната – Камлудере. По техните поречия са изградени общо 9 язовира, използвани за напояване и рибовъдство.
Районът южно от с. Дъбравино се характеризира с плитки подпочвени води.
На територията на общината има минерални водоизточници – край селата Царевци, Близнаци и Казашка река. До този момент те не са проучени и нямат стопанско значение.

Почви

Почвите в района са разнообразни като с най-голям дял са черноземните и сиви горски.
На територията на община Бяла се срещат следните почвени типове:

- излужени и карбонатни черноземи – в централната и южна равнинната част на общината;
- сивите и сивокафяви горски почви, характерни за северната и западна нископланиска и хълмиста част на общината - Източна Стара планина;
- алувиално-ливадните почви, характерни за долините на реките.

На територията на община Долни чифлик има следните почвени типове:

- излужени и карбонатни черноземи в комплекс със сиви горски почви - в най-северните части на общината;
- сиво-кафяви горски почви – в хълмистите и нископланински части и на територията на юг от Камчийската низина;
- алувиално-ливадните почви - преобладават в Камчийската долина, долината на река Фъндъклийска и притоците им.

Почвите в община Аврен се разпределят както следва:
- черноземни – 44%;
- сиви горски – 40%;
- ливадни – 11%;
- пясъци – 0.4%.

Общо около 30% от почвите са ерозирали в по-голяма или по-малка степен.

Полезни изкопаеми

На територията на рибарската област няма значими находища на рудни изкопаеми.
Територията на община Бяла е добре проучена в геоложко отношение. В резултат е установено, че тя е бедна на полезни изкопаеми. В землището на село Горица (в района на Карадере), в близост до морския бряг е установено находище на манганови орудявания. По съдържание на манган, както и по състав, те са сходни с тези от находищата, разкрити на територията на община Долни Чифлик.
Полезните изкопаеми в община Долни чифлик са природен ресурс с потенциално значение за развитието на промишлеността в общината. Долночифлишката газонефтена област се оценява като широкоперспективна по отношение на запаси от нефт и газ. През последните години са правени изследвания в акваторията на шелфа за разкриване на нефт и газ от български и чуждестранни фирми. На местата на сушата около с. Ново Оряхово и с. Шкорпиловци са установени газопреливания.
Няма наличие на рудни изкопаеми, освен манганови руди при с. Рудник, които не се експлоатират поради ниското съдържание на манган.
Геоложките особености са обусловили наличието на находища на строителни материали на територията й: пясъци, чакъли за бетон, глини и мергели за тухли.
С промишлено значение са находищата на: глини за тухли и керемиди при с. Гроздьово; мергели за тухли и керемиди в землището на с. Гроздьово; пясъци при с. Старо Оряхово. Практически край много от населените места има разработени малки кариери за пясък, чакъл и глина, предимно за задоволяване строителните нужди на населението.
Кариери за баластрени материали има разкрити по коритото на р. Елешница, р. Армера, р. Луда Камчия, над с. Горен чифлик. Кариери за камък има в селата Голица, Булаир, Бърдарево, южно от гр. Долни чифлик. Кариери за глина има по терасата на р. Камчия, до с. Горен чифлик в участъка „Лонгоза“, край с. Гроздьово и в с. Пчелник – местността „Балтата“. По-малки находища на пясък има край селата Нова шипка по долината на р. Камчия, с. Шкорпиловци, и с. Детелина.
Община Аврен може да се определи като бедна на полезни изкопаеми. Находища на сарматски варовици (Авренско плато) се използват за добив на облицовъчни материали. Край Китка, Садово и Дъбравино се добиват инертни материали (пясък и чакъл) за строителството.

Биоразнообразие

Територията на рибарската област се характеризира с богато биологично разнообразие и защитени природни територии.
Биологичното разнообразие в община Бяла е обусловено от разнообразните хабитатни условия и добре запазените горски масиви, съставляващи значителна част от баланса на територията й. Това представлява добра основа за развитие на познавателен и екотуризъм, както и на други дейности.
В защитените територии в община Долни чифлик попадат 9 обекта, резервати – 3 броя, защитени местности – 5 броя, природни забележителности – 1 бр.
Защитените територии в община Аврен представляват около 4% от територията на общината. Разположени са в източната й част и са свързани с устието на р. Камчия и морското крайбрежие.
На територията на рибарската област има 13 защитени територии, обявени по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ), разпределени по категории, както следва:

• **Резерват – резерват „Камчия”**, опазващ най-представителния образец на лонгозните гори на Балканския полуостров – с местоположение с. Ново Оряхово, с. Старо Оряхово, община Долни чифлик и с. Близнаци, община Аврен.

• **Природни забележителности** – 2 обекта
  o Природна забележителност "Белите скали" с обща площ 14,2 ха, намираща се в землище на град Бяла;
  o „Находище на бял оман” - с. Детелина, община Долни чифлик.

• **Поддържани резервати** – 2 обекта
  o „Киров дол”, опазва типична за района вековна 150 годишна гора от благун, цер, горун и бук. - с. Солник, община Долни чифлик;
  o „Вълчи преход” - опазва типична за Източна Стара планина вековна смесена гора от бук, благун, зимен дъб, габър - с. Голица, общ. Долни чифлик.

• **Защитени местности** – 8 обекта
  o „Горска барака”, опазваща вековна благуново-горуново-буково смесена гора - с. Господиново, община Бяла;
  o „Камчийски пясъци”- община Аврен, с. Старо Оряхово и с. Шкорпиловци, община Долни чифлик;
  o „Орлов камък” – водопад, важен за науката и културата - с. Горен чифлик, община Долни чифлик;
  o „Солник” - с. Солник, община Долни чифлик;
  o „Михов дол”, - с. Голица, община Долни чифлик;
  o „Лонгоза” - с. Близнаци, общ. Аврен; с. Ново Оряхово, общ. Долни чифлик; с. Равна гора, общ. Аврен; с. Старо Оряхово, общ. Долни чифлик; с. Шкорпиловци, общ. Долни чифлик;
  o Буферна зона на резерват „Камчия“, община Аврен;
  o „Лиман“ – с. Близнаци, община Аврен.

Резерват „Камчия” е с площ 842,1 ха и се намира в землището на селата Ново Оряхово, Старо Оряхово и Близнаци от община Аврен. Разположен е по долното течение на р. Камчия, на 25 км южно от гр. Варна, в близост до курортите Камчия и Шкорпиловци. Крайречните заливни гори около устието на р. Камчия днес са най-представителният образец на лонгозните гори, разпространени в източната част на Балканския полуостров. В южната част са пресечени от две заблатени територии с продълговата форма, почти изцяло обрасли с тръстика, папур и друга водолюбива растителност. Това са т.н. азмаци –

Мазният и Лесинският, които по същество представляват стари речни ръкави, непресъхващи почти през цялата година. Тази екосистема има уникален характер, който произтича от състава на горската растителност – полски ясен, бряст, шест вида дървовидни лиани и седем вида тревисти лиани. Най-характерната особеност на лонгозната гора са периодичните заливания, свързани с изменението нивото на р. Камчия. Общо висшите растения, установени в лонгозната гора и заблатените територии в нея, са 245 вида. Камчийският лонгоз е единственото известно находище на българския ендемит грудеста горва. Защитени видове растения са блатното кокиче, бял оман, благун, дъб, бук и габър. Река Камчия се обитава от 39 вида риба, от които 31 постоянни и 8 временни обитатели навлизащи от морето. На територията на резервата са установени 258 вида птици, което съставлява 66% от общото установените в България видове. Поради голямото си природозащитно, екологично и научнопрактическо значение резерват "Камчия" получава международно признание през 1977 г. когато е включен в световната мрежа от биосферни резервати в рамките на програмата "Човек и биосфера" на ЮНЕСКО за опазване на най-представителните екосистеми на планетата.

Природна забележителност „Белите скали" представлява непрекъснат скален геоложки профил с геохроноложка граница Креда - Терциер и съпътстваща я иридиево- редкоментална аномалия. Това е първата Креда - Терциер граница в България. Бяла е четвъртото място в света, където са открити следи за гигантския космически катаклизъм на границата Креда - Терциер, довел до края на ерата на динозаврите и дал шанс за развитието на бозайниците.
Белите скали се намират на крайбрежната линия, като са достъпни от страна на плажовата ивица. Демонстрационен център "Белите скали" е изграден през 2001 година по проект на Сдружение "Приятели на Бяла", благодарение на Клуб "Отворено общество"- град Варна, чрез финансиране по Програма "Демократична мрежа" на Американската агенция за международно развитие и Института за Устойчиви общности. Целта на този център е да представи природната забележителност Белите скали в град Бяла.

Природна забележителност „Находище на бял оман" е с площ 2 ха. Намира се в землището на с. Детелина в община Долни чифлик.

Поддържан резерват „Киров дол" е с площ 51,5 ха. Намира се в землището на с. Солник, община Долни чифлик. Заема обширна горска площ – типични коренни благуново-церово-букови гори, разпространени масово на Балканския полуостров през миналото и значително намалели през XX век. Горите в резервата са запазени от антропогенно въздействие. Резерватът е труднодостъпен за автомобилен транспорт.

Поддържан резерват „Вълчи преход" е с площ 43,9 ха. Намира се северно от село Голица, община Долни чифлик. Заема обширни гори – типични буково-дъбови, буково-благунови и благуново-габърови гори, възрастни, от естествен произход, с растителност в отлично състояние. Горите на резервата са изцяло запазени от антропогенно въздействие. Резерватът е недостъпен за автомобилен транспорт – до него се стига по горски път.

Защитена местност „Горска барака" с обща площ 93,4 ха се намираща се в землището на село Господиново;

Местност „Камчийски пясъци" е с площ 372,6 ха. Намира се на териториите на община Долни чифлик и община Аврен. Представлява обширна територия, заета от гора, влажни солени азмаци и пясъчна ивица /пясъчни дюни и пясъчен плаж/, граничещи с морето. Местността изпълнява ролята на естествена

буферна зона на резерват "Камчия". Местообитание е на редки и застрашени видове от фауната: балканска чесновница, смок мишкар, пъстър кълвач, зелен кълвач и др. По време на миграция могат да се наблюдават ята от щъркели, пеликани, лебеди, корморани и др. Твърде специфична и характерна е растителната покривка по плажната ивица, където се срещат редица тревни видове.

Защитена местност „Орлов камък" е с площ 0,4 ха. Намира се в землището на с. Горен чифлик, община Долни чифлик. Представлява специфичен ландшафт с двустепенен водопад на р. Армера и височина на пада 3 метра.

Защитена местност „Солник" заема буферната зона на поддържан резерват „Киров дол".

Защитена местност „Михов дол" заема буферната зона на поддържан резерват „Вълчи преход".

Защитена местност „Лонгоза" (Камчийска заливна гора) е най-обширната подобна гора в страната. Тя е характерна с многоетажна структура, наличие на множество увивни растения (лиани) и голямо растително и животинско разнообразие, което й придава облика на тропическа гора, формирана в условията на умерения климат. Интересни са периодичните заливания, дължащи се на наличието на места, по-ниски от морското ниво, както и на образуваната от наноси „пясъчна коса" в устието на реката.
Растителното разнообразие е голямо, особено в лонгозната гора по поречието на р. Камчия и блатата около нея. Тук се срещат общо 245 вида висши растения, между които 8 застрашени от изчезване – грудеста горва, лъскаволиста млечка, блатно кокиче, блатен телиптерис, северница, битински синчец и др. В останалата част на общината се срещат характерните за цялата страна билки – мащерка, жълт кантарион, лайка, бял бъз, черен бъз, глог, шипка и др. Тези лечебни растения не представляват сериозен стопански интерес, тъй като на територията на общината няма регистрирани пунктове за изкупуване съгласно Закона за лечебните растения.
Лонгоза е изключително богат и на животински видове. Тук се срещат 25 вида риби, седем от които са включени в националната Червена книга; 26 вида дребни бозайници, сред които най-интересни са видрата и кафявата горска полевка; 258 вида птици. 118 от установените видове птици са с неблагоприятен природозащитен статус в Европа, 32 от които гнездят. Сред редките видове са черният щъркел, малкият креслив орел, соколът орко, големият ястреб, осояда, както и седем от общо деветте вида кълвачи, разпространени в Европа.

Буферна зона на резерват „Камчия" е обявена в началото на 80-те години и обхваща площ от 70 ха горски площи и 160 ха поземлен фонд. В зоната са ограничени дейностите, които могат да въздействат негативно върху резерватната площ – голи сечи, промишлен риболов, промишлено събиране на билки, гъби и цветя, движение на моторни лодки по реката, паркиране на МПС. Допуска се паша и традиционно ползване на земеделските земи.

Защитена местност „Лиман" е с площ 5,2 ха. Намира се в местността Паша дере, в землището на село Близнаци, община Аврен, област Варна. Представлява крайбрежен лиман, естествена влажна зона, местообитание на редки растения и водолюбиви птици: голям воден бик, малък воден бик, зимно бърне, голяма бяла чапла, сива чапла и др. Местността е достъпна с автомобилен транспорт по горски път от хижа "Черноморец" и село Близнаци. Подходяща е за орнитологичен туризъм.

На територията на рибарската област се разполагат части от 9 защитени зони, 5 от които са по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна:

- „Плаж Шкорпиловци” с код BG0000100;
- „Камчия” с код BG0000116;
- „Камчийска и Еминска планина” с код BG0000133;
- „Река Камчия” с код BG0000141;
- „Галата“ с код BG0000103.

Четири са зоните по Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици:
- „Провадийско-Роякско плато” с код BG0002038;
- „Камчийска планина” с код BG0002044;
- „Комплекс Камчия” с код BG0002045;
- „Галата“ с код BG0002060.

Наличието на Защитени територии и защитени зони са предпоставка за развитие на нови туристически продукти и обогатяване на съществуващите до сега.

Основен проблем свързан с екологията на рибарската област като цяло е липса на достатъчно общински средства за изпълнение на мероприятия по екологични програми, благоустрояване и поддържане на чистотата. Също така липсва система за редовно наблюдение и контрол на нивата на замърсяване на атмосферния въздух с прах и на шумово замърсяване, предизвикани от транспортна и строителна дейност. Не е решен и въпросът с отпадъците – липсват депа отговарящи на изискванията. Няма достатъчно пречиствателни съоръжения и канализация предимно в малките населени места.

Същевременно нивата на замърсяване на атмосферния въздух, водите и почвите са ниски, липсват големи промишлени замърсители и липсват сериозни стари замърсявания. Екологично чистия район е добра основа за развитието на основните икономически дейности – хотелиерство и ресторантьорство и селско стопанство.

2.3. Анализ силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите;

На база съвместния анализ, анкетното проучване, проведените интервюта и срещи бе изготвен цялостен SWOT анализ, който да залегне в стратегията за ВОМР в рибарска област Бяла-Долни чифлик-Аврен. Особено внимание е обърнато на сектор Рибарство.

вътрешни фактори	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Природа, екология, географско местоположение	
o Излаз на Черно море; o Рибарската област е разположена между най-големите черноморски градове Варна и Бургас; o Уникална природа, съхранени екосистеми с богато биоразнообразие; o Налични естествени рибни ресурси; o Липса на тежка индустрия, която да влияе негативно върху екология; o Наличие на язовири и др. водоеми подходящи за развитие на аквакултури и зарибяване;	o Голяма разлика в развитието на междукрайбрежните и вътрешните зони; o Свлачищни райони;

Икономика, култура, туризъм	
o Благоприятни за туризъм природно–климатични условия; o Традиции в туризма, благоприятни условия и потенциал за развитието му; o Наличие на културно наследство; o Опит в съхраняване и представяне на културно – историческото и архитектурно наследство; o Запазени традиции, обичаи и занаяти; o Преобладават микро и малки фирми; o Наличие на работна ръка; o Добре развити теле-комуникационни мрежи: интернет, телефон, телевизия, радио; o Добре изградена електроенергийна мрежа с възможности за допълнително натоварване; o През територията на МИРГ минава Републикански път I-9, който съвпада с международния Е-87; o Близост на 2 международни летища; o Добри условия за реконструкция и изграждане на инфраструктура (подготвени планове и проекти, опит с възлагане на строително-монтажни работи, ясна визия за развитието на инфраструктурата от Общините);	o Незадоволително ниво на рекламно–информационната бизнес информация за инвестиции в региона; o Неорганизираност и незадоволително ниво на рекламата за туризъм в региона като цяло; o Липса на мотивация и подходяща икономическа среда за перспективни инвестиции във вътрешността на региона; o Липсват модерни иновативни решения в туристическия сектор; o Непълноценно използване на възможностите за туризъм като цяло; o Недостатъчна грижа за културните паметници; o Липса на достатъчно атракции; o Твърде слаб икономически частен сектор; o Липсва оборудване за алтернативни форми на туризъм: спортен, риболовен, културен и др.; o Крайбрежните райони в голямата си част не са добре развити с нужната инфраструктура; o Много инфраструктурни обекти – зони за отдих, крайбрежни зони, зони за спорт и отдих, културни паметници и др. в лошо състояние; o Голяма част от уличната мрежа е разбита; o Слабо развита канализационна система; o Наличие на недобре поддържани обществени зони; o Липса на алтернативи за заетост; o Циклична безработица; o Остаряла база на читалищата.
Човешки ресурси	
o Голям брой активни и ентусиазирани заинтересовани от местната стратегия страни: общини, фирми, НПО, физически лица; o Наличие на кадри, желаещи да повишат капацитета, квалификацията си и да подобрят професионалната си реализация; o Почти равно съотношение между броя на жените и мъжете; o Обучени хора с опит при реализиране на проекти по програми на ЕС; o Опит в реализиране на проекти по местна стратегия за развитие.	o Тенденция за застаряване и намаляване на населението в по-малките и отдалечени населени места; o Отрицателен естествен прираст; o Липсват планирани и целенасочени дейности за повишаване на капацитета на населението в РО за изпълнение на специфични дейности; o Недостатъчна предприемчивост, недоверие и предпазливост при инвестиране; o Недостатъчна квалификация и капацитет за използване на модерни технологии; o Недостатъчна информираност и обучение на заинтересованите страни за възможностите на

	територията и сектора в условията на пазарна икономика и членството на България в ЕС; o Хората с опит по европейски програми и проекти са предимно в общинските администрации – липса на такива в частния сектор;
Сектор рибарство	
o Традиции в риболова и наличие на плавателна техника и оборудване; o Налични рибарски сдружения; o Голям брой хора занимаващи се с рибарство и с интереси в сектора; o Наличие на регистрирано рибарско пристанище; o Обособени рибарски общности; o Подходящи условия за развитие на аквакултури;	o Липса на развита дистрибуторска мрежа; o Неорганизираност и хаотичност при реализация на улова; o Липса на условия за първоначална обработка на улова и неговото разтоварване, складиране; o Слабо развито предприемачество в областта на риболова и аквакултурите; o Неизползвани възможности за добавена стойност към улова; o Липса на модерни технологии и капацитет за ползването им; o Липса на знания и ноу-хау за развитие на нов бизнес в областта на рибарството и аквакултурите; o Остаряла и амортизирана техническа база за риболов; o Неравномерни, несигурни и ниски приходи в сектор „Рибарство”; o Липса на специализирана съвременна инфраструктура в сектор „Рибарство” – пристанища, места за разтоварване, лодкостоянки в Шкорпиловци; o Недостатъчна организираност и сътрудничество между представителите на сектор Рибарство; o Липса на предприятия за преработка на риба и продукти от риболов и аквакултури и за добавяне на стойност; o Недостатъчна държавна подкрепа за развитие на сектора; o Бракониерство; o Неузаконени, необорудвани и стари лодкостоянки; o Неузаконени рибарски селища в много лошо състояние; o Липсват безопасни условия за влизане/излизане в морето;

	○ Недостатъчни мерки за осигуряване на сигурност, здравето и живота на рибарите;
външни фактори	
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
○ Възможности за финансиране и реализиране на проекти по ПМДР и утвърдената стратегия за ВОМР на МИРГ за развитие на рибарската област; ○ Възможности за реализиране на проекти финансирани от Европейските фондове за решаване проблемите в рибарската област; ○ Голям брой туристи, които биха могли да посетят рибарската област, при добра реклама и условия за туризъм; ○ Близки и достъпни вътрешни и външни пазари, които могат да бъдат разработени; ○ Съществуващи решения и ноу-хау в европейската и световна практика за решаване на проблемите, които могат да бъдат използвани; ○ Наличие на инвеститори, които могат да бъдат привлечени да финансират частни проекти на територията на рибарската област; ○ Развитие на алтернативно земеделие чрез иновативни форми като аквапоника; ○ Използване на чужд опит и ноу-хау за развитие на аквакултурите и изграждане на преработвателни предприятия и за добавяне на стойност; ○ Мерки за опазване на екологията на национално и световно ниво; ○ Популяризиране на България като подходящ регион за инвестиции и туризъм; ○ Богат опит на други страни от ЕС в развитие на МИРГ и рибарските области, който може да бъде използван; ○ Засилен интерес към алтернативния туризъм, вкл. риболова като атракция и екотуризма в световен мащаб; ○ Възможност от прилагане на иновации и диверсификация на база чужд опит; ○ Възможности за партньорства;	○ Задълбочаване на световната икономическа криза; ○ Липса на финансиране на проекти по Европейски фондове и на Стратегията за ВОМР; ○ Проблеми в ЕС, свързани с икономиката на политиката на страните членки; ○ Замърсяване на екологията; ○ Климатични промени; ○ Промяна в предпочитанията на потребителите към други продукти (вносни морски продукти); ○ Ограничени финансови възможности на общините и незадоволителни инвестиции; ○ Административни пречки, голяма бюрокрация и намалено доверие в държавните институции; ○ Икономическа неравнопоставеност на представителите на сектор Рибарство в сравнение с останалите страни членки на ЕС; ○ Евтин внос и засилващ се конкурентен натиск на риба и рибни продукти от други райони и съседни страни; ○ Забавяне на нужни промени в нормативната база; ○ Проблеми при взимане на решения за това къде какво да се направи, промяна на политиката; ○ Неизясняване на правния статут на рибарските селища и др. зони потенциални обекти на интервенция; ○ Необосновано ограничаване на дейностите в защитените територии; ○ Затруднен достъп до кредити за обезпечаване на оборотни средства и средства за съфинансиране; ○ Недостатъчни частни инвестиции и съфинансиране; ○ Световна тенденция за намаляване на рибарския сектор и улова за промишлени цели; ○ Висока конкурентоспособност на европейския пазар; ○ Ценови войни; ○ Неправилно и нецелесъобразно разпределение

	на квотите за улов; o Намалено количество на рибата в Черно море;

Като **лост на напредъка** се откроява възможна комбинация на възможността за финансиране по европейски програми по-специално по стратегията за ВОМР с почти всяка силна страна. Подходящи реални лостове на напредъка или на развитието са:

Силни страни	Възможности
o Голям брой активни и ентусиазирани заинтересовани от местната стратегия страни: общини, фирми, НПО, физически лица; o Голям брой хора занимаващи се с рибарство и с интереси в сектора;	o Възможности за финансиране и реализиране на проекти по ПМДР и утвърдената стратегия за ВОМР на МИРГ за развитие на рибарската област; o Възможности за партньорства; o Възможност от прилагане на иновации и диверсификация на база чужд опит;
o Традиции в туризма, благоприятни условия и потенциал за развитието му; o Наличие на културно наследство; o Благоприятни за туризъм природно–климатични условия; o Уникална природа, съхранени екосистеми с богато биоразнообразие; o Излаз на Черно море; o Наличие на регистрирано рибарско пристанище;	o Възможности за финансиране и реализиране на проекти по ПМДР и утвърдената стратегия за ВОМР на МИРГ за развитие на рибарската област; o Голям брой туристи, които биха могли да посетят рибарската област, при добра реклама и условия за туризъм; o Наличие на инвеститори, които могат да бъдат привлечени да финансират частни проекти на територията на рибарската област;

Големият брой активни лица ще се възползват от финансирането по Стратегията за ВОМР. Добрите предпоставки за туризъм са привлекателни за туристи и инвеститори.

Лост на проблемите

Слаби страни	Заплахи
o Крайбрежните райони в голямата си част не са добре развити с нужната инфраструктура; o Много инфраструктурни обекти – зони за отдих, крайбрежни зони, зони за спорт и отдих, културни паметници и др. са в лошо състояние; o Липса на алтернативи за заетост;	o Ограничени финансови възможности на общините и незадоволителни инвестиции; o Замърсяване на екологията; o Задълбочаване на световната икономическа криза;
o Неорганизираност и хаотичност при реализация на улова; o Слабо развито предприемачество в областта на риболова и аквакултурите; o Неизползвани възможности за добавена стойност към улова;	o Икономическа неравнопоставеност на представителите на сектор Рибарство в сравнение с останалите страни членки на ЕС; o Евтин внос и засилващ се конкурентен натиск на риба и рибни продукти от други райони и съседни страни;

Липсата на финанси и лошата инфраструктура генерират основен проблем пред общините.
Неорганизираността и слабото предприемачество в сектора в съвкупност с неравнопоставеността с европейските рибари и евтиния внос е голям проблем за сектора.

Лост на риска

Силни страни	Заплахи
o Голям брой активни и ентусиазирани заинтересовани от местната стратегия страни: общини, фирми, НПО, физически лица;	o Липса на финансиране на проекти по Европейски фондове и на Стратегията за ВОМР;
o Благоприятни за туризъм природно–климатични условия; o Традиции в туризма, благоприятни условия и потенциал за развитието му; o Наличие на културно наследство; o Опит в съхраняване и представяне на културно – историческото и архитектурно наследство;	o Ограничени финансови възможности на общините и незадоволителни инвестиции; o Замърсяване на екологията; o Задълбочаване на световната икономическа криза;
o Традиции в риболова и наличие на плавателна техника и оборудване; o Налични рибарски сдружения; o Голям брой хора занимаващи се с рибарство и с интереси в сектора.	o Икономическа неравнопоставеност на представителите на сектор Рибарство в сравнение с останалите страни членки на ЕС; o Евтин внос и засилващ се конкурентен натиск на риба и рибни продукти от други райони и съседни страни.

Поради липса на финансиране за проекти няма да може да се подкрепи ентусиазмът и активността на месните заинтересовани страни и има риск те да потърсят реализация на друго място.
Ограниченията във финансите поради икономическата криза ще доведат до влошаване на грижата за туристическите обекти, което крие риск от спад в туризма. До същото води и замърсяване на екологията.
Поради икономическата неравнопоставеност и евтиния внос има риск от намаляване на броя занимаващи се с рибарство и така замиране на традициите.

Лост на ограниченията

Слаби страни	Възможности
o Крайбрежните райони в голямата си част не са добре развити с нужната инфраструктура; o Много инфраструктурни обекти – зони за отдих, крайбрежни зони, зони за спорт и отдих, културни паметници и др. са в лошо състояние; o Недостатъчна квалификация и капацитет за използване на модерни технологии;	o Голям брой туристи, които биха могли да посетят рибарската област, при добра реклама и условия за туризъм; o Наличие на инвеститори, които могат да бъдат привлечени да финансират частни проекти на територията на рибарската област;
o Неорганизираност и хаотичност при реализация на улова; o Слабо развито предприемачество в областта на риболова и аквакултурите;	o Близки и достъпни вътрешни и външни пазари, които могат да бъдат разработени;

o Неизползвани възможности за добавена стойност към улова;	

Цялостният SWOT анализ на рибарската област показва, че територията е изключително подходяща за интервенция и развитие с помощта на инструменти, като стратегия за ВОМР.
Силните страни, като цяло са предимно географското разположение, природните ресурси, наличието на необходимия човешки ресурс, който е мотивиран и изявил желание за работа, наличие на база, на която да се стъпи и да се развива (капацитет, инфраструктура, традиции и др.). Силна страна е опитът от приложена вече стратегия за местно развитие през програмен период 2007-2013 г.
За отстраняване на слабите страни може да помогне финансиране и изпълнение на стратегия за ВОМР. Нещо повече - след интервенция по заличаване на слабостите постигнатите резултати ще се явят вече като силни страни за рибарската област.
Територията има голям потенциал, но има нужда от цялостно модернизиране и развитие. Развитие, както на инфраструктурата, така и развитие на човешкия капацитет. Като това ще бъде основа за бъдещо устойчиво развитие. Особено важно е развитието да е комплексно т.е. подобряването на даден аспект да не изпреварва другите, например: внедряване на технологии, без да се развие капацитета на тези, които трябва да ги използват.
Възможностите, особено тези, които дават реализирането на местната стратегия за развитие са изключително подходящи за преодоляването на проблемите и заличаване на слабите страни. При условията на световна икономическа криза, недостатъчни приходи на месните публични органи, недостатъчни частни инвестиции, несигурност и аверзия към предприемаческия риск, стратегията за ВОМР разработена по подхода „отдолу-нагоре" е може би единствения адекватен инструмент, който може да бъде използван за решаване на проблемите и който предлага такова разнообразие и комплексност.
Основните проблеми, които трябва да се решат можем да обобщим и разделим на следните 5 групи:

- Недостатъчно развитие, проблеми, ниска предприемчивост и слаба конкурентоспособност на сектор Рибарство на територията на рибарската област;
- Недостатъчно развитие на средата на живот - опазване на културното и архитектурно наследство, инфраструктура в рибарската област като цяло и по-специално на рибарските общности, опазване на екологията, природните ресурси;
- Недостатъчни алтернативи и липса на квалификация за реализация извън сектор Рибарство и заетост за хората от рибарската област и недостатъчно развитие на подходящи алтернативи като туризма;
- Недостатъчно инициативи за популяризиране на територията като място за инвестиции и туризъм.
- Циклична безработица намаляваща през летните месеци и увеличаваща се през зимата.

От възможностите пред рибарската област за решаването на проблемите най-подходяща, реалистична и с най-комплексен характер е използване на възможността за финансиране и реализиране на проекти по ОПРСР и утвърдената Стратегия за ВОМР на МИРГ за развитие на рибарската област;

Ето тези общи насоки са фокуса на Стратегията за ВОМР на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен:
- Отрасъл рибарство е и ще продължава да бъде един от най-важните фактори в развитието на територията. Допълнителни възможности могат да се създадат с иновации в сектора, добавяне на стойност, диверсификация в рамките на сектора и диверсификация извън него;

- Рибарството се приема като традиционен местен поминък и се очаква Общините да се грижат за него с поддържане на инфраструктурата свързана с рибарските общности;
- Туризмът е най-подходящата алтернатива на рибарството и възможност за диверсификация. Възможни са много варианти за комбинация на двете – рибарство и туризъм. Туризмът е също така отрасъл много подходящ за реализация на продуктите от риболов;
- Наличието на защитени територии и места със специален режим на ползване и защита в района от една страна ограничава, от друга - дава възможност за въвеждането на алтернативни форми за управление и развитие, в т.ч. развитието на опознавателен, екотуризъм, изграждането на подходящи центрове за информация и други;
- Допълване на типичния морски туризъм, развит на територията на трите общини с други услуги и продукти с цел удължаване на туристическия сезон от една страна и включване на населените места извън крайморската линия в туристическия бизнес. Районът предлага възможности и за успешно развитие на друг вид туризъм: рекреационен туризъм, ловен/риболовен туризъм, екотуризъм и културно-исторически туризъм;
- Общото подобряване на качеството на живот е много важно за територията. Главните проблеми са с техническата инфраструктура;
- Нужно е да се стимулират възможности за разкриване на нови работни места, с цел задържане на младите с оглед застаряващото население, особено в по-малките населени места;
- Организиране на обучения и квалификационни курсове с цел намаляване на безработицата особено извън туристическия сезон. Изискванията за заемане на работно място са се увеличили, например в туризма се изисква владеене на чужд език.

Препоръки за стратегията за ВОМР

От възможностите пред рибарската област за решаването на проблемите най-подходяща, реалистична и с най-комплексен характер е използване на възможността за финансиране и реализиране на проекти по Стратегията за ВОМР на МИРГ за развитие на рибарската област;

В Стратегията за ВОМР на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен на база направените проучвания, анкети и с оглед на тематиката на Стратегията - рибарство, трябва да се акцентира на следните дейности за развитие на територията:
- Развитие на сектора на риболова и аквакултурите чрез добавяне на стойност, иновации и диверсификация;
- Общински инвестиции в полза на рибарите – за инфраструктура и оборудване на пристани и лодкостоянки;
- Инвестиции в туризма като най-подходящ за диверсификация извън рибарството и изобщо за развитие на територията;
- Подобряване на средата на живот и мерки за опазване на екологията;
- Обучения и квалификационни курсове;
- Разнообразяване на културния и социален живот, стимулиране на обмена и партньорството;
- Популяризиране на територията като място за туризъм и инвестиции.

2.4. Зависимост на района и местното население от дейности, свързани със секторите на рибарството и аквакултурите.

Дейностите свързани с рибарството на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен са традиционни, широко застъпени в местната икономика и заемат особено място в сърцата на месните хора. Освен самите рибари, всеки има близък или роднина, който се занимава с рибарство. Зависимостта на района и местното население от дейности свързани със секторите на рибарството и аквакултурите е голяма. Тази зависимост е традиционна, както икономическа така и „носталгична“. Рибарството е много стар, традиционен поминък за територията.

Информациите касаещи сектор Рибарство за територията на РО, са ограничени по вид и количество – предоставят се основно от ИАРА и частично от Агенция „Морска администрация” съдържат само основните категориите данни, които могат да бъдат изведени от електронния регистър и такива, които рибарите трябва да декларират.

Като цяло за рибарската област приблизително 5% от икономически активното население се занимава с рибарство. Включени са и такива лица, които участват в екипажите на рибари с разрешителни за стопански риболов и такива разполагащи с лодки за нестопански риболов, но активно упражняващи рибарство (лодките им са „на вода”). Проучването е направено от екипа, който подготвя стратегията на база статистика от ИАРА, брой риболовни кораби (разположени в пристанището в Бяла и на „лодкостоянките“ в с. Шкорпиловци и Камчия), информация от местните власти и рибарските сдружения, като е направена и експертна оценка с цел данните за да се доближат възможно най-много до реалните показатели. Причините са много за това да е трудно данните да са съвсем точни, като например: не обявен стопански риболов („черни пасажери”), неточност в документациите или липса на такива при рибарите, неясна и недостатъчно добре структурирана официална статистика, нереални официални данни относно улова, бракониерство, не осигуряване на рибарите, голямо количество рибари, които нямат лодки, но участват в екипажите без да са регистрирани и мн. други. В рамките на рибарската област пристанищна регистрация на риболовен кораб е възможна само в Бяла. По местата с рибарски риболовни кораби могат да се видят такива с най-различни регистрации като Варна, Поморие, Бургас, Обзор и др., затова по този критерий е трудно да се направи реална статистика.

Официалната статистика показва, че в рибарската област са регистрирани 71 риболовни кораба, като 62 са активни (данни от ИАРА 09.2017 г.). Наетите на рибарски кораби с регистрация Бяла са 54 а заетите в аквакултури за 2015 г. са 5 (данни ИАРА)

Таблица 1 Занимаващи се с риболов и аквакултури на територията експертна оценка

Бяла / рибари	270
Долни чифлик / рибари	25
Аврен / рибари	55
Общо	**350**

Посочените числа са на база експертна оценка, основана на информацията за домуващите риболовни кораби в пристанище Бяла, които са около 200, през летните месеци около 250, броя на членовете на рибарските сдружения членове на МИРГ: „Свети Атанас – 2008“, „Рибарско селище Камчия“ и

сдружение „Фъндаклийски риболовци“. Данните са приблизителни, но целта им е да се даде по-реална представа за обхвата на риболовния сектор в рибарската област. Реално през летните и есенните месеци ангажираните с риболов могат да достигнат и 500 души. Друг е въпросът за техния статут и регистрация, които за съжаление не са съвсем ясни.

Черно море

Най-големият източник на риба и най-използван ресурс за риболов несъмнено е Черно море. Черноморското крайбрежие попадащо в границата на рибарската група е около 45 км (около 13% от цялото крайбрежие на България).

Най-голямата рибарска общност е в гр. Бяла. Там е разположено и рибарско пристанище, където домуват по данни на Община Бяла около 200 лодки (регистрирани са 71 риболовни кораба с регистрация БЛ, но домуват много повече с друго означение).

В Таблицата по долу са показани основните видове черноморска риба, която е обект на риболов. За последните три години в рибарската област по официални данни от ИАРА са уловени 602 875,15 кг морски видове. Голяма част от видовете риба са мигриращи и понякога уловът е много голям, друга година не съвсем и е трудно да се дефинира някаква цикличност.

Таблица 2 Видове морски видове обект на риболов

№	Вид риба
1.	Карагьоз, дунавска скумрия
2.	Рапан
3.	Сафрид
4.	Попчета
5.	Калкан
6.	Барбуня
7.	Морски кефал
8.	Сардина
9.	Лефер
10.	Хамсия
11.	Илария
12.	Паламуд
13.	Морска лисица
14.	Морски език
15.	Цаца (копърка, трицона, шпрот)
16.	Морска котка
17.	Зарган
18.	Черноморска бодлива акула
19.	Алтерина

20.	Платерина
21.	Пясъчна скарида
22.	Черноморска скумрия

Като цяло общото мнение (и на местните рибари) е че количествата риба намалява поради много причини като: замърсяване на екологията, недостатъчно добре контролиран и регламентиран улов (тралене и др.), неконтролиране на популациите (беше посочен като проблем неконтролираното увеличаване на популацията на делфините), неполагане на грижи за запазване на биосферите в Черно море. Всеобщо е мнението, че трябва да се направи забрана за улова на някои видове риби като Калкан, за да се възроди популацията и да не се допуска неконтролирано ловене с непозволени средства – тралене или мрежуване с нерегламентиран вид мрежи за съответната риба. Тревожно е и неконтролираното разрастване на популацията на рапаните, които унищожават черноморската мида. В същото време уловът на рапани е основен поминък през последните години за рибарите. Това е видно и от множеството пригодени за това рибарски кораби.

С много голямо стопански значение за рибарската област са уловът на рапани и бяла мида. Тези видове се добиват чрез тралене, имат относително висока цена и с уловът им се занимават болшинството от риболовците. Изкупната цена на бялата мида достига 8 лв. за кг. - това я прави много атрактивна за рибарите и има тенденция да се преориентират към улов на бяла мида.

Вътрешни водоеми

Община Бяла

Най-голямо водно-стопанско значение за община Бяла имат реките Перпередере и Двойница, чиито водосбор е най-голям. На територията на общината липсват естествени езера. Изкуствените водохранилища са представени от един микроязовир "Господиново", изграден на река Перпередере: Язовирът е изграден през 1960 г. като собственост на ТКЗС за напояване на 800 до 1500 дка площ. Водата се подава гравитачно на поливните площи, разположени под язовира. Оразмерителното средно многогодишно потребление на вода от язовира е 176 хил. м3, а максималното застроено водно количество - около 50 л/сек. Понастоящем язовир Господиново не функционира като такъв и се нуждае от реконструкция и рехабилитация.

Община Долни чифлик

Естествените езера и блата по поречието на р. Камчия са пресушени и превърнати в обработваема земя с изградени напоителни системи. Част от тях са се съхранили единствено на територията на резервата “Камчия”. Това са типични крайморски езера и блата, предимно мигриращи с изкуствено регулирано водно ниво. При пълно или частично възстановяване на естествените влажни зони и езера около реките се предоставят възможности за развитие на алтернативен туризъм, тъй като тези местообитания привличат птици, подобряват рибните популации и разнообразие, разширяват възможностите за реализиране на проекти, финансирани по програмите за развитие на екотуризъм и опазване на биоразнообразието в България.

На територията на общината има 7 вътрешни водоема:

- язовир “Юнец” (частна собственост);
- микроязовир с. Рудник (частна собственост);

- язовир “Долни чифлик” (частна собственост на стената и съоръженията);
- язовир “Пчелник” (частна собственост на стената и съоръженията) – Активно рибно стопанство;
- язовир “Горен чифлик” (общинска собственост, отдаден под наем);
- язовир Елешница - (частен) с. Гроздьово, Активно рибно стопанство;
- рибарник с. Венелин (частна собственост).

На територията на общината има регистрирани 3 рибовъдни стопанства на обща площ 781,97 дка. (данни ИАРА). Рибовъдните стопанства са разположени в язовир “Пчелник”, язовир Елешница и рибарника до с. Венелин.

Аврен

Повърхностните водни ресурси в общината са представени основно от преминаващите през територията й реки Провадийска и Камчия, както и от притока на последната – Камлудере. По техните поречия са изградени общо 9 язовира (5 от тях – общинска собственост) с площ от 8 до 80 дка, използвани за напояване и риборазвъждане.

- Язовир „Здравец“ – с Здравец;
- Рибно стопанство „Пода“ – с. Круша, Активно рибно стопанство;
- Микроязовир до село Юнак – създаден с финансова подкрепа към МИРГ;
- Язовир Тръстиково – с. Тръстиково - Активно рибно стопанство;
- Язовир „Свети Константин”, с. Приселци;
- Язовир „Над язовира”, с. Аврен;
- Язовир „Старите лозя”, с. Садово;
- Язовир „Паничката”, с. Аврен;
- Язовир „Картала”, с. Аврен.

Като цяло за рибарската област вътрешните водни ресурси не се използват ефективно. Съществуват 4 рибни стопанства. В едното се развива еко-туризъм – Еко комплекс Венелин. Нужно е да се положат усилия и да се вземат мерки по рехабилитация на язовирите, зарибяване и разнообразяване на дейностите. Има възможности за развитие на аквакултури и развитие на спортен риболов. Голям потенциал за развитие на туризъм има развитието на резервата “Камчия”, разположен по течението на р. Камчия.

Сектор Рибарство има нужда от модернизация и осъвременяване, както техническо така и получаване на ноу-хау и развитие на капацитет.

Рибарството е традиционен поминък в рибарската област Бяла-Долни чифлик-Аврен и в днешни дни е доста трудно за рибарите да се борят за по-добър живот. Големи са надеждите, които те възлагат за изпълнение на разработваната стратегия за ВОМР. Територията на рибарската група е типична рибарска с не толкова развит комерсиален туризъм – особено в община Долни чифлик и Аврен. След множеството срещи с рибарите, техните проблеми са ясни – много от тях не могат да бъдат решени с изпълнението на стратегия за ВОМР, но тя е единствената им алтернатива, единствения светъл лъч на надежда, че нещо може да се промени за тях в по-добра посока. Големи са очакванията за проекти реализирани от Общините в полза на рибарите.

3. Описание на стратегията, включително нейния интегриран и иновативен характер.

Процес на планиране

При формулиране на стратегическата рамка на Стратегията за ВОМР на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен е използван следния подход:

- Формулиране на приоритети и цели за развитие на територията на МИРГ на базата на оценка на потенциала на територията и местните потребности изведени в извършените Социално-икономически анализ и Анализ на заинтересованите страни;
- Съответствие с изведените по ПМДР 4.2 допустими цели и дейности;
- Съответствие със Стратегията за развитие на Област Варна;
- Съответствие с плановете за развитие на Общините Бяла, Долни чифлик и Аврен;
- Извеждане на демаркационни условия с др. програми на територията на МИРГ.

Стратегическата рамка е съставена при следната йерархия:

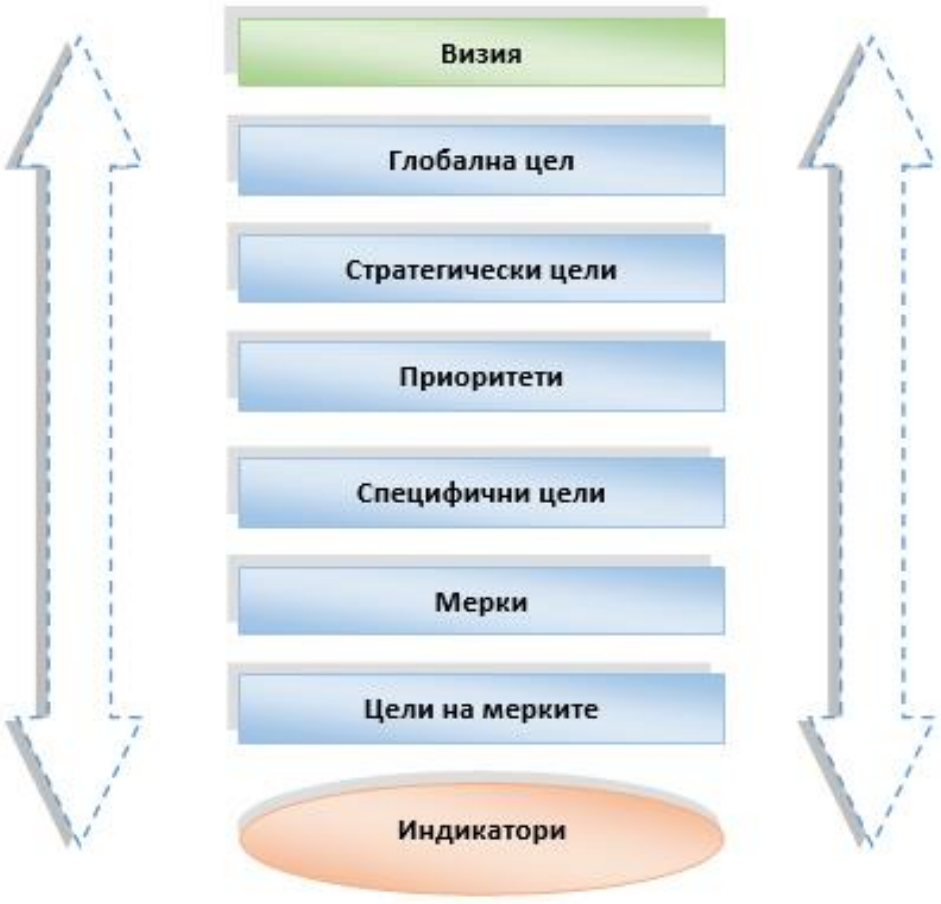

Фигура 4 Йерархия на стратегическата рамка

Разработването на стратегията е един двупосочен процес с две основни страни. От една страна Стратегията трябва да произлиза от нуждите на територията, да адресира проблемите и да служи на

територията, а от друга страна трябва да съответства на заложените цели и дейности в ПМДР 4.2 и да ги подкрепя.

При анализиране на територията в Социално-икономическия анализ и Анализа на заинтересованите страни се установиха нуждите на територията с фокус на рибарството и се определиха препоръки към стратегията, а именно:

- **Социално икономически анализ**:
  - o Развитие на сектора на риболова и аквакултурите чрез добавяне на стойност, иновации и диверсификация;
  - o Общински инвестиции в полза на рибарите – за инфраструктура и оборудване на пристани и лодкостоянки;
  - o Инвестиции в туризма като най-подходящ за алтернатива извън рибарството и изобщо за развитие на територията;
  - o Подобряване на средата на живот и мерки за опазване на екологията;
  - o Обучения и квалификационни курсове;
  - o Разнообразяване на културния и социален живот, стимулиране на обмена и партньорството;
  - o Популяризиране на територията като място за туризъм и инвестиции.
- **Анализ на заинтересованите страни**:
  - o Подпомагане на иновации и разнообразяване на сектора на рибарството, включително и с общински проекти в полза на рибарите и рибарските общности за подобряване условията на труд, оборудване на рибарски пристанища и други;
  - o Подпомагане диверсификация извън сектора на рибарството предимно в туризма;
  - o Подпомагане на дейности за разкриване на работни места;
  - o Подпомагане подобряване средата на живот като цяло и запазване на екологията;
  - o Подпомагане разнообразяване на социалния и културен живот, създаване на организации и партньорства и обучения за придобиване на знания и квалификация.

В Стратегическата рамка са изведени и разработени приоритети, цели и мерки, които покриват изцяло установените нужди и препоръки от извършените анализи и същевременно съответстват и подкрепят целите, заложени в ПМДР 4.2.

Акцентите в стратегията за ВОМР на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен са: подкрепа за иновации, създаване на добавена стойност, диверсификация в и извън сектора на рибарството, развитие на туризма като основна алтернатива на рибарството, подобряване средата на живот и екологията, разнообразяване на културния и социален живот, обучение и придобиване на знания и умения, както и стимулиране на партньорството. Стратегията подкрепя всичко изброено, но при спазване на демаркационното условие: тематична свързаност с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето, включително природното биоразнообразие в тях.

Основните заинтересовани страни, към които е насочена стратегията, дефинирани чрез мултикритериален анализ в рамките на анализа на заинтересованите страни са: Рибарство; Търговия; Промишленост; Образование; Туризъм, хотели, ресторанти; Култура, спорт и развлечения; НПО; Държавно управление и администрация и Други (включва всички останали групи);

Иновативен характер

Стратегията е иновативна с това, че съумява да обхване в една тематика общото развитие на територията и секторното развитие на рибарството. Стратегията обхваща развитие на сектор Рибарство и развитие на територията, включващо другите отрасли под тематиката за рибарството, продуктите от него и морето като основен обект за рибарство. Стратегията представлява териториален подход с фокус върху един отрасъл – рибарството. До този момент е реализирана една стратегия за местно развитие от МИРГ през програмен период 2007-2013 г., която е била за развитие на територия, в която значима част от населението е рибарско - чисто териториален подход. Не е имало изискване проектите да са свързани тематично с рибарството, продуктите от него или с морето като основен обект за рибарство. Настоящата стратегия комбинира двата подхода, като намира своето място сред останалите програми, като ги допълва и разширява. Тази комбинация между териториален подход и тематичност към определен сектор е иновативна за територията.

Същевременно основен акцент в стратегията е подкрепа за иновациите. По всяка мярка съществува критерий, по който се дават точки за иновации. По всяка мярка е заложен индикатор за поне един иновативен проект.

Стратегическата рамка съдържа 3 стратегически цели, на всяка стратегическа цел отговаря приоритет.

Приоритет 1 съдържа 2 специфични цели и съответно 2 мерки. Основният акцент за Приоритет 1 е разкриване на работни места. Този приоритет предлага на бизнеса възможности за иновации, добавена стойност и диверсификация с цел разкриване на работни места и повишаване на конкурентоспособността. От гледна точка на допустимите бенефициенти Мерките са от смесен тип, като се дава приоритет на частните проекти със съфинансиране и на тези разкриващи работни места.

Приоритет 2 съдържа 2 специфични цели и съответно 2 мерки. Основният акцент е екологията, средата на живот и социалния и културен живот. Едната мярка е само за Общини, другата клони към така наречените „меки мерки“, където има възможност за обучения, партньорства и разнообразяване на културния и социален живот.

Приоритет 3 съдържа 1 специфична цел и 1 мярка. Основният акцент е дейността на МИРГ, която включва оперативни дейности за обезпечаване изпълнението на стратегията и дейности по сътрудничество и утвърждаване на партньорството.

Стратегията е балансирана, основната целева група са рибарските общности и сектора на рибарството като цяло. Стратегията е изцяло тематична и всеки един проект, дори и в случаите на диверсификация или за общополезни цели и дейности, трябва да докаже, че съдържа в себе си тази тематика, а именно: свързаност с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.

Стратегическа рамка

Стратегическата рамка съдържа следните визия, глобална цел, стратегически цели и приоритети:

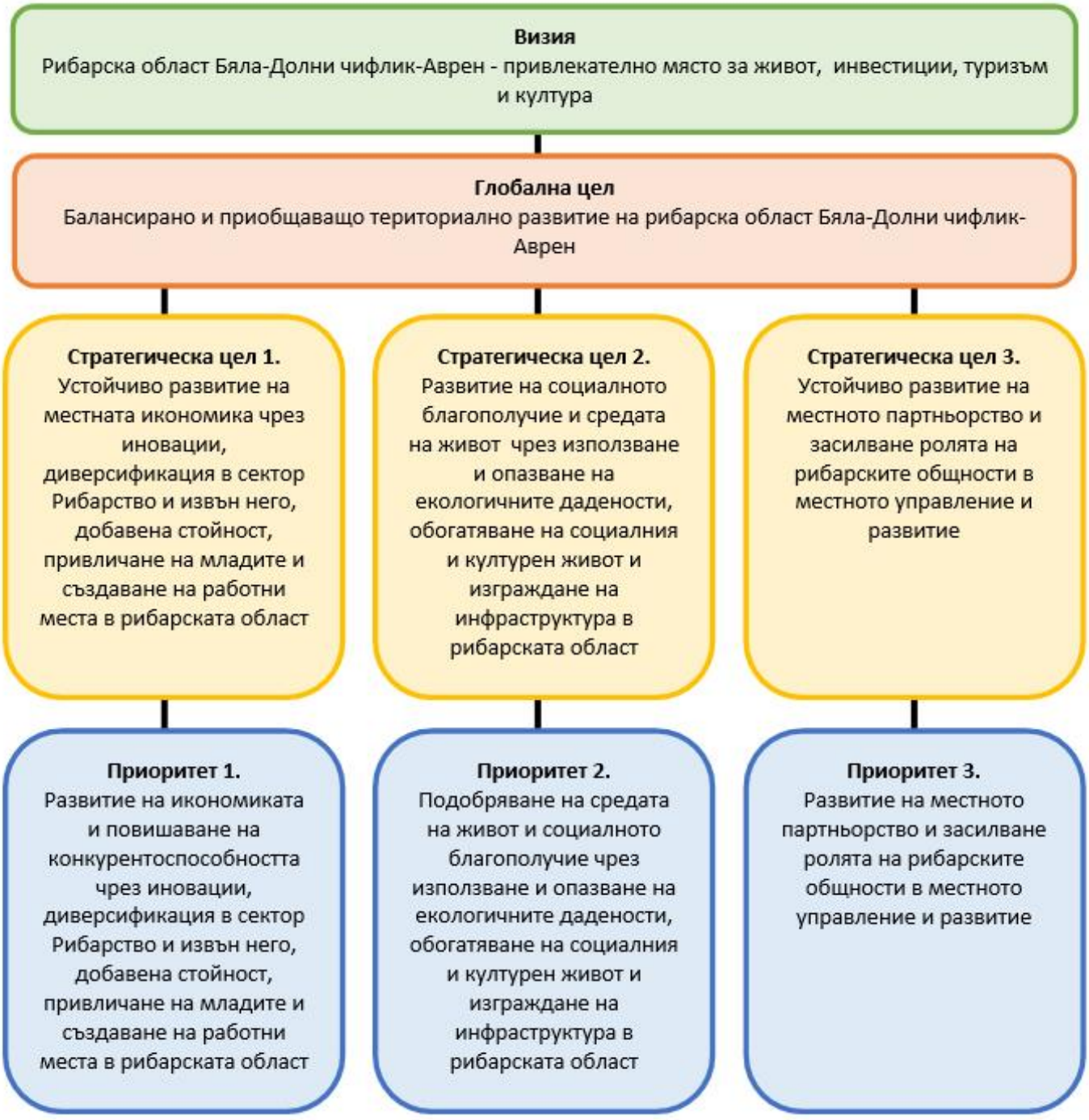

Фигура 5 Визия - стратегически цели - приоритети

Всеки приоритет е подкрепен от специфични цели, като към всяка специфична цел е разработена мярка.

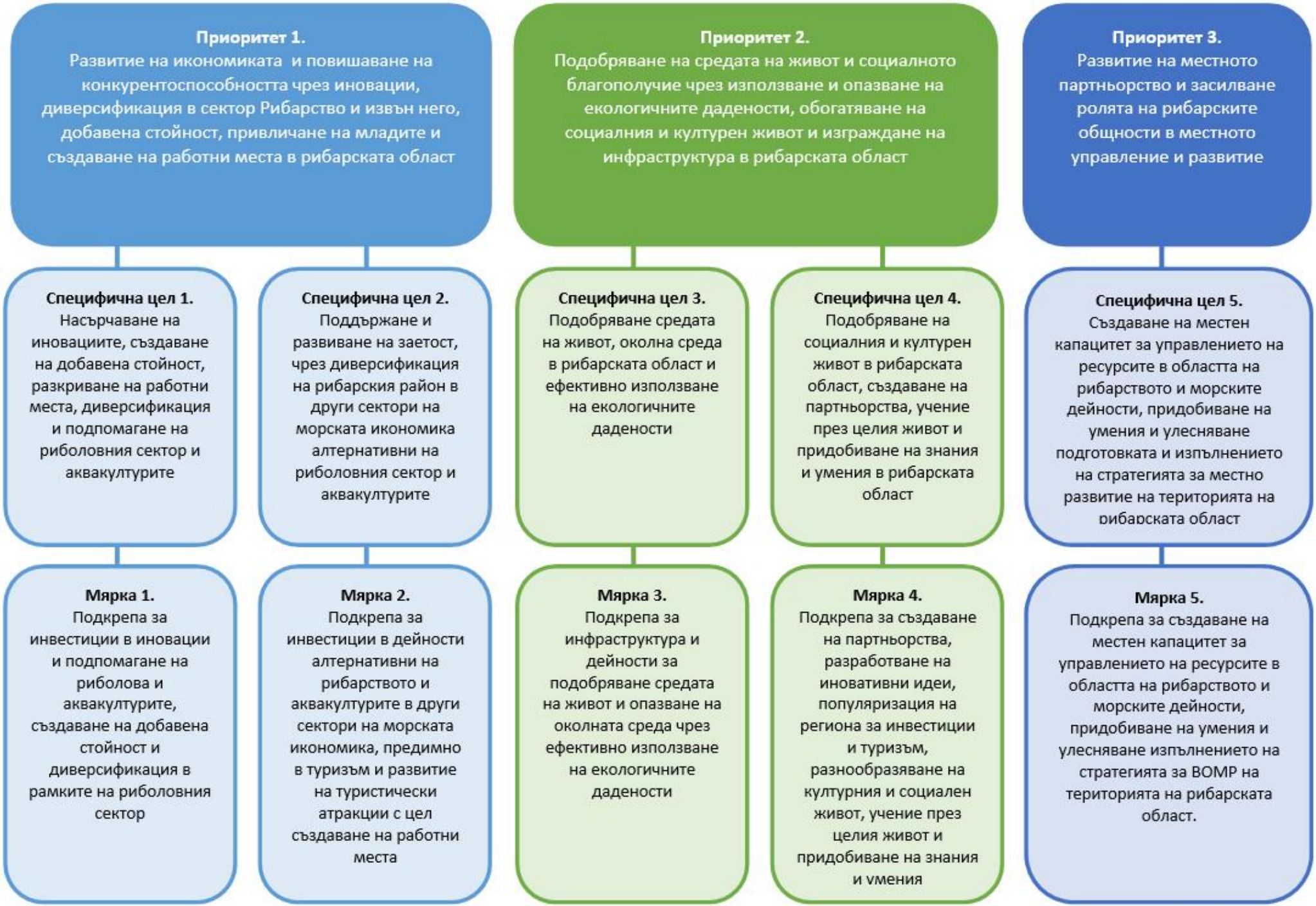

Фигура 6 Приоритети - специфични цели - мерки

Съответствие на стратегическата рамка

Приоритет 1

Специфична цел 1. Насърчаване на иновациите, създаване на добавена стойност, разкриване на работни места, диверсификация и подпомагане на риболовния сектор и аквакултурите.

Мярка 1. Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор.

Специфична цел 1. и съответно Мярка 1. съответстват и подкрепят:

1. **Препоръките от анализите** основани на констатираните нужди:

- **Социално икономически анализ**:
  - Развитие на сектора на риболова и аквакултурите чрез добавяне на стойност, иновации и диверсификация;
  - Общински инвестиции в полза на рибарите – за инфраструктура и оборудване на пристани и лодкостоянки.
- **Анализ на заинтересованите страни**:
  - Подпомагане на иновации и разнообразяване на сектора на рибарството, включително и с общински проекти в полза на рибарите и рибарските общности за подобряване условията на труд, оборудване на рибарски пристанища и други;
  - Подпомагане на дейности за разкриване на работни места.

2. **Целите заложени в ПМДР 4.2**

„а) добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури“

и „б) подпомагане на **диверсификацията в рамките на риболова** с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури“ в частта за **диверсификация в рамките на риболова**;

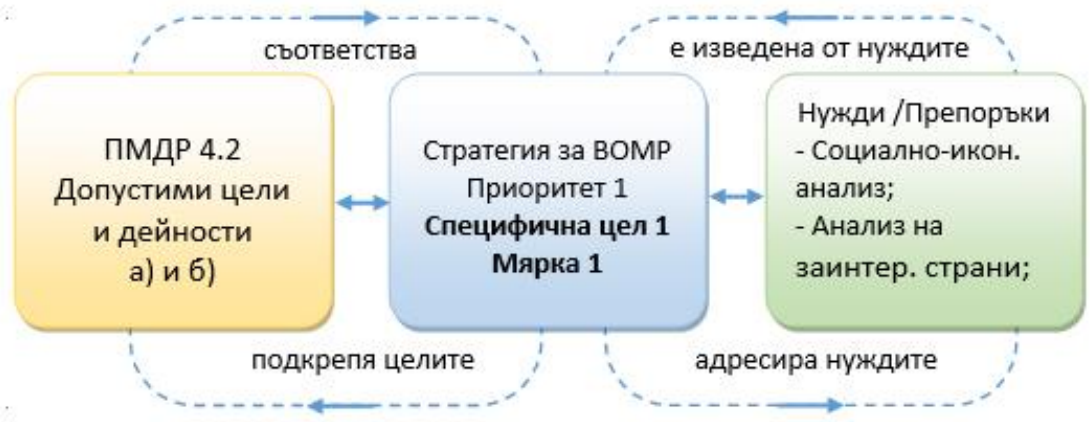

Фигура 7 Съответствие на Специфична цел 1, Мярка 1

Специфична цел 2. Поддържане и развиване на заетост, чрез диверсификация на рибарския район в други сектори на морската икономика алтернативни на риболовния сектор и аквакултурите.

Мярка 2. Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на работни места.

Специфична цел 2. и съответно Мярка 2. съответстват и подкрепят:

1. **Препоръките от анализите** основани на констатираните нужди:

- **Социално икономически анализ**:
  - Инвестиции в туризма като най-подходящ за алтернатива извън рибарството и изобщо за развитие на територията;
  - Популяризиране на територията като място за туризъм и инвестиции.
- **Анализ на заинтересованите страни**:
  - Подпомагане диверсификация извън сектора на рибарството предимно в туризма;
  - Подпомагане на дейности за разкриване на работни места.

2. **Целите заложени в ПМДР 4.2**

„б) подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел **или извън него**, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури“ в частта за **диверсификация извън рамките на сектора**

и в разписаните възможни дейности: „по-широка диверсификация на рибарския район в сектори и дейности като туризъм, култура, услуги, морски сектор и т.н.; добавяне на стойност към местни продукти, дребномащабна преработка и т.н.; подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности;“

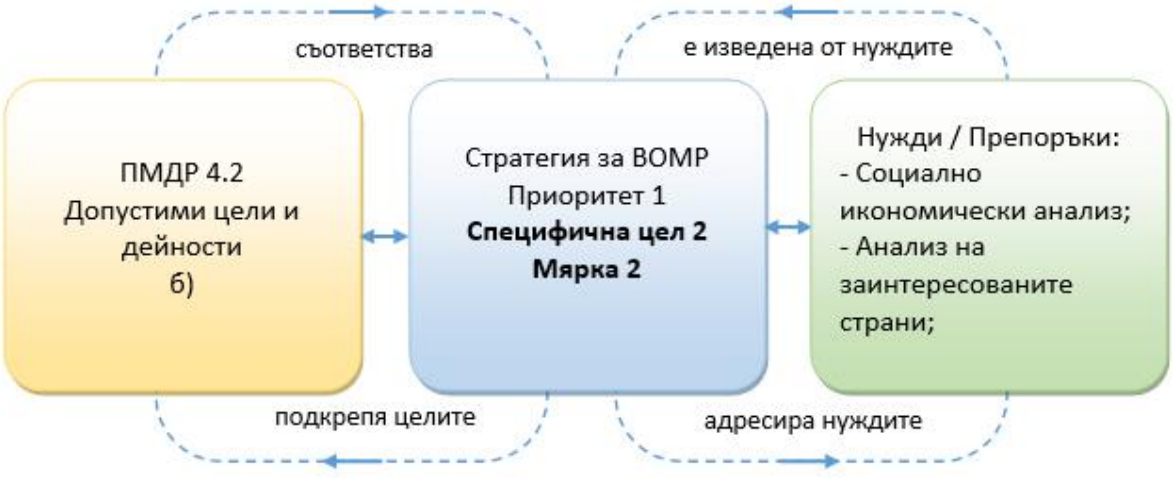

Фигура 8 Съответствие на Специфична цел 2, Мярка 2

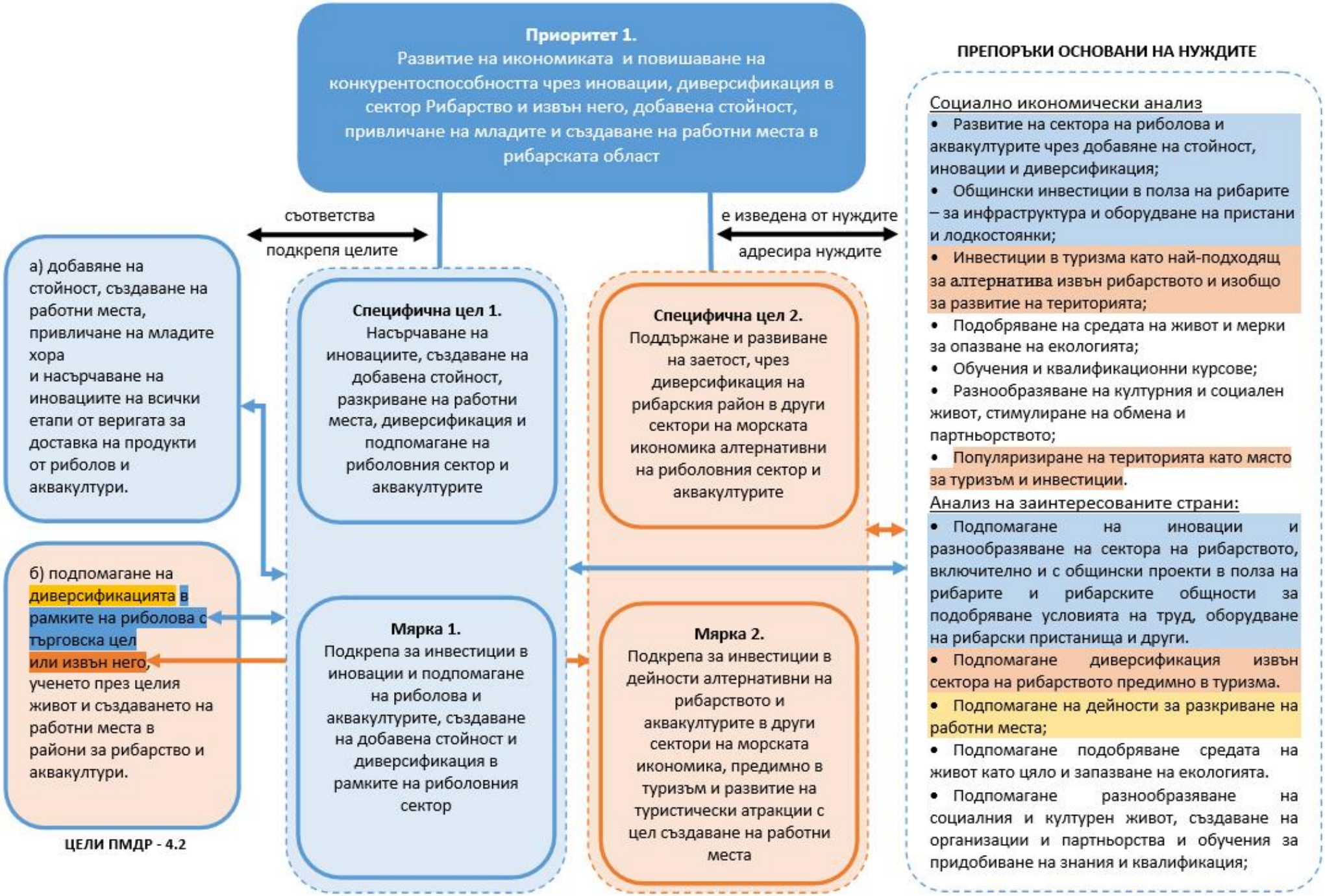

Фигура 9 Съответствие на Приоритет 1

Приоритет 2

Специфична цел 3. Подобряване средата на живот, околна среда в рибарската област и ефективно използване на екологичните дадености

Мярка 3. Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености

Специфична цел 3. и съответно Мярка 3. съответстват и подкрепят:

1. **Препоръките от анализите** основани на констатираните нужди:
- **Социално икономически анализ**:
  - Подобряване на средата на живот и мерки за опазване на екологията;
- **Анализ на заинтересованите страни**:
  - Подпомагане подобряване средата на живот като цяло и запазване на екологията;

2. **Целите заложени в ПМДР 4.2**

„в) подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата“

и

„г) насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство“ в разписаните възможни дейности: „Стратегиите за местно развитие могат да допринесат за повишаване на привлекателността на рибарските райони, като място за живеене, чрез **инвестиции за подобряване средата на живот**, културни дейности, насърчаване на културното наследство, в т.ч. морското културно наследство, социални услуги и др.“ в частта **подобряване средата на живот**.

Фигура 10 Съответствие на Специфична цел 3 и Мярка 3

Специфична цел 4. Подобряване на социалния и културен живот в рибарската област, създаване на партньорства, учение през целия живот и придобиване на знания и умения в рибарската област

Мярка 4. Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения

Специфична цел 4. и съответно Мярка 4. съответстват и подкрепят:

1. **Препоръките от анализите** основани на констатираните нужди:

- **Социално икономически анализ**:
  - Обучения и квалификационни курсове;
  - Разнообразяване на културния и социален живот, стимулиране на обмена и партньорството;
  - Популяризиране на територията като място за туризъм и инвестиции.
- **Анализ на заинтересованите страни**:
  - Подпомагане разнообразяване на социалния и културен живот, създаване на организации и партньорства и обучения за придобиване на знания и квалификация;

2. **Целите заложени в ПМДР 4.2**

„б) подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, **ученето през целия живот** и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури“ в частта за **учене през целия живот**

и

„г) насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство“ в разписаните възможни дейности: „Стратегиите за местно развитие могат да допринесат за повишаване на привлекателността на рибарските райони, като място за живеене, чрез инвестиции за подобряване средата на живот, **културни дейности, насърчаване на културното наследство, в т.ч. морското културно наследство, социални услуги и др**.“ в частта **културни и социални дейности и др**.

Фигура 11 Съответствие на Специфична цел 4 и Мярка 4

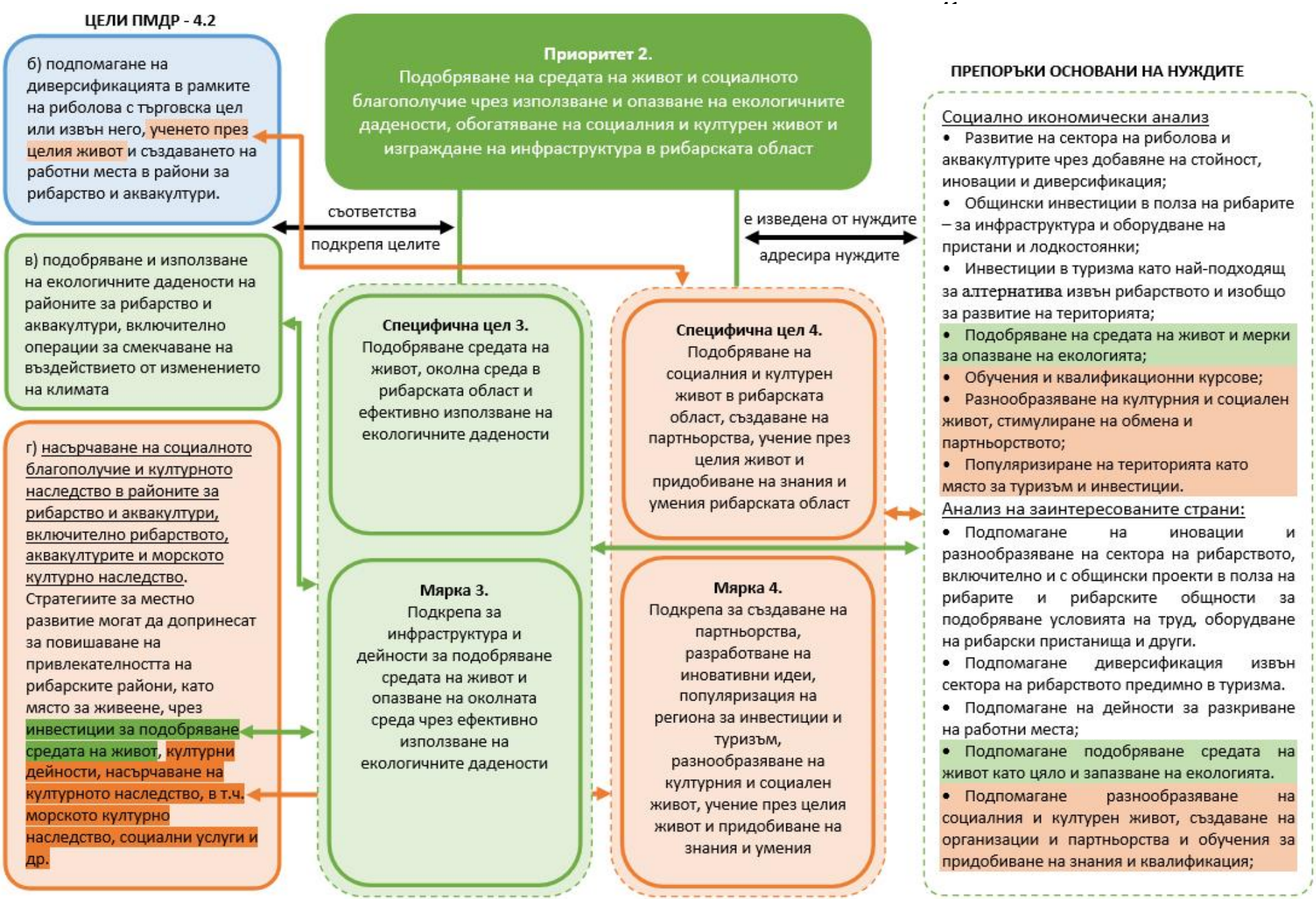

Фигура 12 Съответствие на Приоритет 2

Приоритет 3

Приоритет 3, съответно Специфична цел 5 и Мярка 5 съответстват изцяло на нуждите на територията, защото подкрепят изпълнението на цялата стратегия и развитието на партньорството. Съответстват и на целите на ПМДР 4.2.

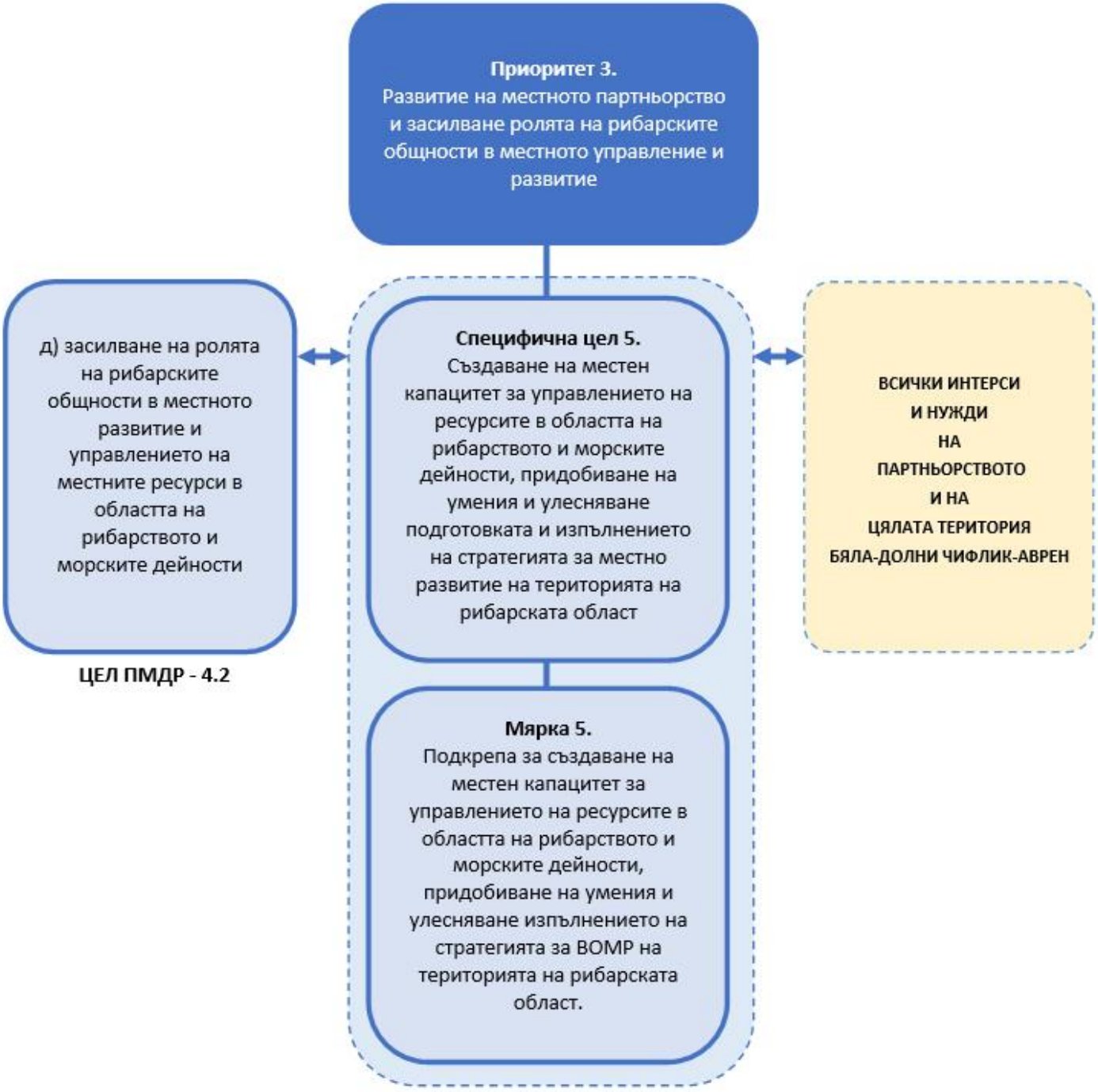

Фигура 13 Съответствие на Приоритет 3

4. Описание на измерими и ясни цели за крайните продукти и резултатите.

В Стратегическата рамка се съдържат няколко вида цели:

- Стратегически цели – на всяка стратегическа цел отговаря приоритет;
- Специфични цели – на всяка специфична цел отговаря мярка;
- Специфични цели на мерките – цели, които водят до конкретните резултати, които можем да измерим със съответните индикатори.

Стратегическите цели и Специфичните такива са посочени в предходната точка при описание на стратегията.

Специфичните цели на мерките са следните:

Мярка 1 Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор.
Цели:
- Разкриване и запазване на работни места;
- Повишаване конкурентоспособността на представителите на секторите рибарство и/или аквакултури;
- Внедряване на иновации и добавяне на стойност;
- Диверсификация на дейности в рамките на риболовния сектор;
- Да се подобри инфраструктурата и услугите насочени към рибарските стопанства и общности;

Мярка 2 Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на допълнителна заетост и работни места.
Цели:
- Разкриване и запазване на работни места;
- Да се създаде алтернативна на сектор „Рибарство“ заетост за населението в региона;
- Диверсификация на дейности извън риболовния сектор;
- Да се подобрят инфраструктурата и услугите в отрасъл туризъм на територията на РО като основна възможност за алтернативна заетост извън сектор „Рибарство“.

Мярка 3 Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености.
Цели:
- Да се подобри околната среда в територията на МИРГ;
- Да се подобри инфраструктурата и средата на живот в територията на МИРГ;
- Да се съхранят местни обекти на националното природно и архитектурно наследство.

Мярка 4 Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения.
Цели:
- Да се развие капацитета на местните представители;
- Да се стимулира партньорството;

- Да се популяризира територията на МИРГ като добро място за инвестиции и туризъм;
- Разнообразяване на културния и социален живот.

Мярка 5 Подкрепа за създаване на местен капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, придобиване на умения и улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР на територията на рибарската област.

Цели:

- Улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР;
- Обезпечаване дейността на МИРГ, с цел подпомагане изпълнението на стратегията за местно развитие, популяризиране на територията и партньорство;
- Да бъде развита организация, която дълготрайно и успешно да функционира и подпомага местната общност.

Индикаторите за измерване изпълнението на целите са посочени в т. 13.2

5. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията.

Изцяло в духа на ВОМР и при спазване на принципа „от долу нагоре“ местните общности имаха ключова роля при подготовката на настоящата стратегия. Работата с общностите беше организирана посредством информационни срещи, работни срещи, срещи за консултиране, обществени обсъждания и обучения.

В рамките на извършения анализ на заинтересованите страни, бяха определени следните основни заинтересовани страни:

• Рибарство
• Търговия
• Промишленост
• Образование
• Туризъм, хотели, ресторанти
• Култура, спорт и развлечения
• НПО (СНЦ)
• Държавно управление и администрация
• Други

Таблица 3 Основни заинтересовани страни

Екипът по подготовка на стратегията следеше и индикираше присъствието и участието на основните заинтересовани страни в процеса на подготовка на стратегията по време на мероприятията.

Участието на заинтересованите страни беше осигурено чрез информационна кампания включваща няколко информационни канала:

• Публикации в регионални медии – 6 публикации във вестниците Черно море и Народно дело обхващащи целия регион на рибарската област;
• Публикации на интернет страницата на МИРГ – цялата информация за мероприятията, график, анкети, междинни резултати са публикувани на сайта на МИРГ на адрес: www.flag-bda.org;
• Разпространение на брошури и рекламни материали – 2000 бр. брошури и 2000 бр. дипляни бяха разпространени по време на информационната кампания;
• Обяви във всяко едно населено място (2 града и 38 села) относно графика за провеждане на срещи и целта на срещите – във всяко населено място от рибарската област, в кметствата/общините, на таблата за обяви, беше публикуван график на мероприятията и тяхната тема;
• Лични покани – представители на заинтересованите страни бяха поканени и лично.

От извършените дейности по разработване на стратегията за ВОМР и участието на основните заинтересовани страни можем да направим следното обобщение (доказано със снимки, присъствени списъци, програми и доклади от проведени мероприятия):

• Представители на 100% от основните заинтересовани страни са поканени за участие в релевантните за тях дейности в процеса на подготовка на стратегията;
• Представители на 100% от основните заинтересовани страни са участвали в информационни събития, осигуряващи възможност за представяне на позиции;
• Цялата стратегия е одобрена от представители на 100% от основните заинтересовани страни. На обществените обсъждания 21% от присъстващите са били от сектора на рибарството. Стратегията е приета от общото събрание на МИРГ, където 59% са свързани със сектор рибарство;
• Представители на 100% от основните заинтересовани страни са участвали в прочуването на потребностите;
• Представители на 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са участвали в провеждането на съвместен SWOT анализ и в обсъждане на окончателния SWOT анализ;
• 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са имали достъп до информация, представяща стратегическата рамка;
• Представители на 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са участвали в информационни събития, представящи стратегическата рамка;
• Стратегическата рамка за развитие на територията е планирана с участието на представители на 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора;
• Стратегическата рамка за развитие на територията е одобрена от представители на 100% от основните заинтересовани страни;
• 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са имали достъп до информация, представяща Плана за действие;
• 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са имали достъп до информация, представяща Бюджета;
• 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са имали достъп до информация, представяща основните документи за дейността на МИРГ;
• 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са имали достъп до информация, представяща бюджета на стратегията;

• 100% от основните заинтересовани страни от всеки един от трите сектора са имали достъп до информация, представяща Профила на територията;
От направената информационна кампания и използването на всички възможни комуникационни канали представители на 100% от основните заинтересовани страни са имали своевременен достъп до информация за основните дейности и междинни резултати в процеса на подготовка на стратегията.

Съгласно присъствените списъци, сборът на участниците от всички мероприятия е 525 – 254 от нестопанския сектор, 118 от частния сектор и 153 от публичния сектор.

Процесът на разработване на Стратегията за ВОМР обхвана провеждане на 15 мероприятия - 13 срещи и 2 обучения, както следва (в хронологичен ред):

Обучения:
• Обучение за местни лидери – проведено на 16 и 17.09.2017 г. в гр. Долни чифлик. На обучението присъстваха: 20 души, от които 7 нестопански сектор, 2 стопански сектор и 11 публичен сектор. Основната тема на обучението бе ВОМР, какво представлява, как се прилага, конкретно за територията. Целта бе обучение по ВОМР в по-големи детайли.
• Обучение за екипа на МИРГ – Проведено на 21 и 24.09.2017 г. в гр. Бяла. На обучението присъстваха: 12 души, от които 5 нестопански сектор, 4 стопански сектор и 3 публичен сектор. Основната тема на обучението бе комуникация със заинтересованите страни във връзка с ВОМР и възможности за участие на заинтересованите страни в разработването на стратегия за ВОМР.

Срещи:
2 информационни дни - информационните дни бяха организирани под формата на дни на отворените врати. Екипът по проекта посрещаше желаещи да се информират за ВОМР и възможностите, които дава новия програмен период в тази връзка. Информационните дни се проведоха както следва:
• Информационен ден (ден на отворени врати) – проведен на 18.09.2017 г. в гр. Бяла, участие са взели 39 души – 9 нестопански, 19 стопански и 11 от публичния сектор;
• Информационен ден (ден на отворени врати) – проведен на 19.09.2017 г. в гр. Долни чифлик, участие са взели 69 души – 52 нестопански, 6 стопански и 11 от публичния сектор.

Общо за двата информационни дни, които бяха на една тема, основните заинтересовани страни имаха следното участие: Рибарство 4, Търговия 9, Промишленост 4, Образование 5, Туризъм, хотели, ресторанти 5, Култура, спорт и развлечения 6, НПО 4, Държавно управление и администрация 14 и Други 57. Следователно 100% от основните заинтересовани страни са взели участие е информационните дни и са се запознали с ВОМР.

2 информационни конференции – информационните конференции включваха информиране относно проекта, относно стратегията за ВОМР. На конференциите беше разгледан списък на заинтересованите страни и съвместно бяха определени критерии за определяне на основните заинтересовани страни. Информационните конференции се проведоха както следва:
• Информационна конференция - проведена на 20.09.2017 г. в гр. Долни чифлик, участие са взели 56 души – 26 нестопански, 12 стопански и 18 от публичния сектор.
• Информационна конференция - проведена на 28.09.2017 г. в с. Аврен, участие са взели 57 души – 18 нестопански, 13 стопански и 26 от публичния сектор.

Общо за двата информационни дни, които бяха на една тема, основните заинтересовани страни имаха следното участие: Рибарство 12, Търговия 6, Промишленост 2, Образование 3, Туризъм, хотели, ресторанти 4, Култура, спорт и развлечения 3, НПО 5, Държавно управление и администрация 39 и Други 39 – общо 113 души. Следователно 100% от основните заинтересовани страни са взели участие в информационните конференции, запознали са се с ВОМР и са взели участие в разработването на анализа на заинтересованите страни при дефинирането на критериите за определяне на основните заинтересовани страни и първоначалния списък от тях.

2 информационни срещи - информационните срещи имат за цел освен дискусиите относно бъдещата стратегия, участниците да вземат участие в съвместни анализи – част от социално-икономическия анализ и анализа на заинтересованите страни, включително да се приложат критериите за определяне на основните заинтересовани страни и да се проведе дискусия, в рамките на която да се определят съвместно интересите и очакванията на основните заинтересовани страни. Информационните срещи се проведоха както следва:

- Информационна среща - проведена на 29.09.2017 г. в с. Шкорпиловци, община Долни чифлик, участие са взели 38 души – 31 нестопански, 2 стопански и 5 от публичния сектор. На срещата беше извършен съвместен SWOT анализ;
- Информационна среща - проведена на 30.09.2017 г. в гр. Бяла, участие са взели 20 души – 4 нестопански, 8 стопански и 8 от публичния сектор. На срещата беше извършен съвместен анализ на потребностите на територията.

Общо за двете информационни срещи, които бяха на една тема, основните заинтересовани страни имаха следното участие: Рибарство 18, Търговия 2, Промишленост 1, Образование 3, Туризъм, хотели, ресторанти 2, Култура, спорт и развлечения 3, НПО 4, Държавно управление и администрация 8 и Други 17 – общо 58 души. Следователно 100% от основните заинтересовани страни са взели участие в информационните срещи, съвместно са приложили критериите за определяне на основните заинтересовани страни и са взели участие в дискусия за определяне на интересите и очакванията на основните заинтересовани страни – част от анализа на заинтересованите страни.

2 работни срещи - работните срещи имаха за цел освен дискусиите относно бъдещата стратегия да се разгледат изготвените анализи – анализ на заинтересованите страни и социално-икономическия анализ и да се обсъдят препоръките в тях. Също така целта беше да се направи съвместен анализ и препоръки към Стратегията за ВОМР. Работните срещи се проведоха както следва:

- Работна среща, свързана с консултиране за подготовка на стратегията - проведена на 10.10.2017 г. в гр. Бяла, участие са взели 17 души – 6 нестопански, 9 стопански и 2 от публичния сектор;
- Работна среща, свързана с консултиране за подготовка на стратегията - проведена на 11.10.2017 г. в гр. Долни чифлик, участие са взели 14 души – 6 нестопански, 3 стопански и 5 от публичния сектор.

Общо за двете работни срещи, които бяха на една тема, основните заинтересовани страни имаха следното участие: Рибарство 5, Търговия 2, Промишленост 1, Образование 3, Туризъм, хотели, ресторанти 5, Култура, спорт и развлечения 5, НПО 3, Държавно управление и администрация 4 и Други 3 – общо 31 души. Следователно 100% от основните заинтересовани страни са взели участие в работните срещи, съвместно са анализирали препоръките от анализите на заинтересованите страни и социално-икономическия анализ.

3 информационни срещи - свързани с консултиране с местната общност – информационните срещи имаха за цел съвместно да се обсъди стратегическата рамка, бюджета и екшън плана на стратегията за ВОМР. Информационните срещи се проведоха както следва:

- Информационна среща, свързана с консултиране с местната общност - проведена на 18.10.2017 г. в гр. Долни чифлик, участие са взели 26 души – 11 нестопански, 1 стопански и 14 от публичния сектор;
- Информационна среща, свързана с консултиране с местната общност- проведена на 19.10.2017 г. в с. Аврен, участие са взели 29 души – 14 нестопански, 5 стопански и 10 от публичния сектор;
- Информационна среща, свързана с консултиране с местната общност- проведена на 20.10.2017 г. в гр. Бяла, участие са взели 25 души – 3 нестопански, 16 стопански и 6 от публичния сектор.

Общо за трите информационни срещи, които бяха на една тема, основните заинтересовани страни имаха следното участие: Рибарство 9, Търговия 3, Промишленост 1, Образование 5, Туризъм, хотели, ресторанти 5, Култура, спорт и развлечения 11, НПО 7, Държавно управление и администрация 25 и Други 14 – общо 80 души. Следователно 100% от основните заинтересовани страни са взели участие в информационните срещи и са взели участие в обсъждането на стратегическата рамка, бюджета и плана на дейностите на Стратегията за ВОМР.

3 обществени обсъждания – обществените обсъждания имаха за цел да се обсъди и приеме Стратегията за ВОМР. Обществените обсъждания се проведоха както следва:

- Обществено обсъждане - проведено на 30.10.2017 г. в гр. Бяла, участие са взели 46 души – 16 нестопански, 14 стопански и 16 от публичния сектор;
- Обществено обсъждане- проведено на 31.10.2017 г. в гр. Долни чифлик, участие са взели 57 души – 46 нестопански, 4 стопански и 7 от публичния сектор;
- Обществено обсъждане на интернет – стратегията беше публикувана на интернет повече от 7 дни за обсъждане и коментари. Такива не бяха получени, с което аудиторията я приема, както е публикувана.

Общо за трите обществени обсъждания, които бяха на една тема, основните заинтересовани страни имаха следното участие: Рибарство 21, Търговия 7, Промишленост 2, Образование 5, Туризъм, хотели, ресторанти 3, Култура, спорт и развлечения 5, НПО 3, Държавно управление и администрация 13 и Други 44 – общо 103 души. Следователно 100% от основните заинтересовани страни са участвали в обсъждането и са взели решение за приемане на Стратегията за ВОМР. Също така публикуваната на интернет стратегия е била достъпна за всички заинтересовани страни и не са получени коментари, забележки и предложения.

Стратегията е приета и на общо събрание, проведено на 10.11.2017 г. с единодушие. От присъствалите и гласували за Стратегията 62% са свързани със сектора на рибарството.

Освен участието в организираните мероприятия проектният екип проведе множество индивидуални срещи, 2 анкетни проучвания: за 150 анкетирани и друго за 50 анкетирани, 10 дълбочинни интервюта и над 100 индивидуални срещи с представители на различни заинтересовани страни.

Резултатите бяха използвани за целите на направените анализи:

- Социално икономически анализ;
- Анализ на заинтересованите страни;

Извършени са съвместни анализи:

- SWOT анализ;

- Анализ на потребностите на територията – част от социално икономическия анализ;
- Анализ на интересите и очакванията – част от анализа на заинтересованите страни.

6. План за действие, в който се посочват дейностите, които ще допринесат за постигането на поставените цели:

В настоящата точка ще опишем какви дейности ще се извършат по стратегията, за да се постигнат заложените в нея цели. За да направим това трябва да рамкираме дейностите, които ще се изпълняват.

Можем да разграничим две основни групи дейности:

- **Текуща дейност на МИРГ, партньорство и популяризиране на територията**. Организационна работа, свързана с дейността на МИРГ като сдружение с нестопанска цел, включително разходване на средства по бюджета на МИРГ и отчитане пред ДФЗ-РА и дейности по развитие на партньорството, сътрудничество и популяризиране на територията и мониторинг.
- **Прием и обработка на проекти и изпълнение на договори от бенефициентите**;

Фигура 14 Дейности на МИРГ

- **Текуща дейност на МИРГ, партньорство и популяризиране на територията** като сдружение с нестопанска цел включва свикване на Управителни съвети и Общи събрания, взимане на решения, комуникация с външни институции и такива, нямащи връзка с програмата за финансиране. Дейността включва и разходване на средства по бюджета на МИРГ и отчитане пред ДФЗ-РА - в този случай МИРГ се явява бенефициент и като изпълняващ проект разходва средства и ги отчита пред съответните органи. Включва се и дейността по развитие на партньорството, сътрудничество и популяризиране на територията – дейности по обмен, партньорство, създаване на капацитет, членство в организации, обучения на състава на МИРГ. Също така тук са и дейностите по мониторинг;
- **Прием и обработка на проекти и изпълнение на договори от бенефициентите** – основната дейност за изпълнение на Стратегията за ВОМР и постигане на целите.

План за действие

Фигура 15 План за действие

Времеви график на плана за действие

Фигура 16 Времеви график за изпълнение на плана

Дейностите от 3 до 15 (**Фигура *15***) се повтарят циклично до края на 2020 година. От 2021 г. до 2023 г. се извършват дейности по направление I., а от II. се извършва дейност 16 (**Фигура *15***).

Планът за действие включва дейности, които ще се изпълняват съгласно времевия график. Планът обхваща двете основни дейности на МИРГ:

- Текуща дейност на МИРГ, партньорство и популяризиране на територията;
- Прием обработка на проекти и изпълнение на договори от бенефициентите.

Изпълнението на тези дейности ще доведе до изпълнение на проекти по заложените мерки в стратегическата рамка: Мярка 1, Мярка 2, Мярка 3 , Мярка 4 и до изпълнение на дейностите на МИРГ по Мярка 5. Това ще доведе до изпълнение на заложените индикатори, а това от своя страна до изпълнение на целите на стратегията. Следователно планът за действие води до изпълнение на целите на стратегията. По този начин планът за действие съответства на целите – той води до тяхното постигане.

6.1. Описание на целите и обхвата на мерките, включително допустими кандидати и дейности, минимален (в случай че е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ. Избраните в стратегията за ВОМР мерки трябва да съответстват на идентифицираните в проучванията и анализите на територията нужди.

Съответствието на Целите и Мерките по Приоритети е подробно описано в описанието на стратегията по т. 3 от съдържанието на Стратегията и онагледено:

- за Приоритет 1 на *Фигура 9* стр. 38, *Фигура 7* стр. 36, *Фигура 8* стр. 37;
- за Приоритет 2 на *Фигура 12* стр. 41, *Фигура 10* стр. 41, *Фигура 11* стр. 40;
- за Приоритет 3 на *Фигура 13* стр. 42, *Фигура 10* стр. 39.

Стратегически цели на стратегията и приоритети за развитие на територията

Стратегическата рамка е онагледена на **Фигура 5** на стр. 34 и **Фигура 6** на стр. 35 в описанието на стратегията по т. 3 от съдържанието.

Визия

Рибарска област Бяла-Долни чифлик-Аврен - привлекателно място за живот, инвестиции, туризъм и култура.

Глобална обща цел на стратегията

Балансирано и приобщаващо териториално развитие на рибарска област Бяла-Долни чифлик-Аврен.

Стратегическа цел 1 Устойчиво развитие на местната икономика чрез иновации, диверсификация в сектор Рибарство и извън него, добавена стойност, привличане на младите и създаване на работни места в рибарската област

Приоритет 1 Развитие на икономиката и повишаване на конкурентоспособността чрез иновации, диверсификация в сектор Рибарство и извън него, добавена стойност, привличане на младите и създаване на работни места в рибарската област;

Стратегическа цел 2 Развитие на социалното благополучие и средата на живот чрез използване и опазване на екологичните дадености, обогатяване на социалния и културен живот и изграждане на инфраструктура в рибарската област;

Приоритет 2 Подобряване на средата на живот и социалното благополучие чрез използване и опазване на екологичните дадености, обогатяване на социалния и културен живот и изграждане на инфраструктура в рибарската област;

Стратегическа цел 3 Устойчиво развитие на местното партньорство и засилване ролята на рибарските общности в местното управление и развитие;

Приоритет 3 Развитие на местното партньорство и засилване ролята на рибарските общности в местното управление и развитие;

Специфични цели

Приоритет 1

Специфична цел 1 Насърчаване на иновациите, създаване на добавена стойност, разкриване на работни места, диверсификация и подпомагане на риболовния сектор и аквакултурите
/Мярка 1 *Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор/*

Специфична цел 2 Поддържане и развиване на заетост, чрез диверсификация на рибарския район в други сектори на морската икономика алтернативни на риболовния сектор и аквакултурите
/Мярка 2 *Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на допълнителна заетост и работни места/*

Приоритет 2

Специфична цел 3 Подобряване средата на живот, околна среда в рибарската област и ефективно използване на екологичните дадености
/Мярка 3 *Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености./*

Специфична цел 4 Подобряване на социалния и културен живот в рибарската област, създаване на партньорства, учение през целия живот и придобиване на знания и умения
/Мярка 4 *Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения/*

Приоритет 3

Специфична цел 5 Създаване на местен капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на стратегията за местно развитие на територията на рибарската област
/Мярка 5 *Подкрепа за създаване на местен капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, придобиване на умения и улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР на територията на рибарската област./*

Описание на мерките

Общи условия към мерките

За всички мерки важат следните условия и изисквания:

Териториален обхват
Допустими за финансиране по настоящата схема, са само дейности, които се осъществяват на територията на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен, която включва териториите на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен.

Бенефициенти

Допустими получатели на финансова помощ по мерките от Стратегията: За финансиране на проекти по мерките от СВОМР могат да кандидатстват само бенефициенти, имащи постоянен адрес (за физическите лица) и седалище – за ЕТ и ЮЛ на територията на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен, която включва териториите на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен. Допуска се подпомагане на юридически лица или еднолични търговци имащи клон на територията на МИРГ

Демаркация

Всички проекти трябва да са тематично свързани с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.

Не са допустими за финансиране от стратегията за ВОМР на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен дейности, за които кандидатът е получил безвъзмездна финансова помощ чрез стратегията за ВОМР на МИГ, функциониращa на същата територия. Не се допуска двойно финансиране за едни и същи дейности чрез стратегиите за ВОМР на МИГ и МИРГ на територията на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен.

Недопустими разходи

1. закупуване на техника или оборудване втора употреба;
2. разходи за застраховки на дълготрайни материални активи (ДМА);
3. разходи за осигурителни вноски и застраховки на персонала, които не са задължителни с нормативен акт;
4. дарения;
5. банкови такси за сметки, обслужващи финансови средства от друг източник;
6. закупуване на земя и недвижими имоти;
7. разходи за закупуване на повече от едно МПС;
8. закупуване на инфраструктура за обучение, която възлиза на повече от 10 на сто от общите допустими разходи по даден проект;
9. данък добавена стойност (ДДС), подлежащ на възстановяване съгласно разпоредбите на ЗДДС;
10. мита, други данъци и такси;
11. лихви по кредити и неустойки и лихви по лизинг;
12. разходи за закупуване на активи на лизинг, дължим извън периода на действие на местната стратегия за развитие и с остатъчна стойност, когато МИРГ не придобива собственост върху актива;
13. разходи за амортизации;
14. разходи за дейности, които се финансират по други програми и/или проекти;
15. разходи за командировки в страната на персонала на МИРГ, надвишаващи определените в Наредбата за командировките в страната;
16. разходи за командировки в чужбина на персонала на МИРГ, надвишаващи определените в Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина;
17. плащания в натура;
18. разходи определени в чл.40 на ПМС № 189 от 2016 г. от 28.07.2016 г. за определяне на национални правила зо допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от ЕСИФ, за програмен период 2014-2020 г.;

19. разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Мярка 1

Наименование	**Мярка 1** Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор
Код	**1.1**
Цели	• Разкриване и запазване на работни места; • Повишаване конкурентоспособността на представителите на секторите рибарство и/или аквакултури; • Внедряване на иновации и добавяне на стойност; • Диверсификация на дейности в рамките на риболовния сектор; • Да се подобри инфраструктурата и услугите насочени към рибарските стопанства и общности;
Обхват	По мярката ще се подкрепят проекти, изпълнявани в рамките на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен, които могат да включват една или няколко от изброените допустими дейности и ще подпомогнат постигането на една или повече от изброените по мярката цели. Мярката цели цялостна подкрепа за сектор Рибарство на територията на МИРГ. Подкрепа за частните бенефициенти в сектор Рибарство за внедряване на иновации, добавена стойност и диверсификация в рамките на сектора по цялата верига от улова до крайния продукт. Предвидена е и подкрепа за рибарите и рибарските общности под формата на проекти в обществена полза – за тяхната безопасност, условия на труд, модернизация, конкурентоспособност и тяхното улесняване в ежедневната борба с морските стихии. Предвидена е и възможност за популяризиране на рибарството и продуктите от него. Финансова подкрепа ще се предоставя приоритетно на проекти, които осигуряват заетост, осигуряват съфинансиране, които представляват трайна инвестиция в рибарската област и са в интерес на представителите на сектор Рибарство и рибарските общности.
Целеви бенефициенти	Всички кандидати трябва да са регистрирани или да имат клон на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен; <u>Допустими кандидати:</u> • Юридически лица или еднолични търговци, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите с регистрация по ЗРА; • Юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел; • Общини (Бяла, Долни чифлик и Аврен). <u>Целева група:</u> • Заетите в сектора на риболова и аквакултурите;

	• Рибарски общности; • Други представители на РО Бяла – Долни чифлик – Аврен.
Допустими дейности	Всички проекти трябва да са тематично свързани с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти, като вътрешни водоеми и морето, включително природното биоразнообразие в тях. При спазване на предходния текст за тематичност по мярката се допускат следните дейности: • Създаване или модернизиране на рибни борси и пунктове за търговия; • Изграждане или модернизиране на предприятия за преработка на продукти от риболов или аквакултура, хидробионти или преработка на отпадъци от тях; • Инвестиции в дейности водещи до диверсификация и добавяне на стойност по цялата верига на генериране на стойност на рибата или продуктите от риба и аквакултури, включително маркетинг, складиране и други спомагателни дейности; • Оборудване на плавателните съдове със съоръжения за първоначална обработка на улова в морето; • Инвестиции в диверсификация в рамките на риболовния сектор; • Закупуване на транспортни средства за превоз на риба или продукти от риболов и аквакултура; • Разработване и реализация на иновативни проекти в сектора на риболова и аквакултурите или в полза на рибарите; • Обучения свързани с дейности по мярката (не трябва да надвишават 1% от стойността на целия проект); • Инвестиции за внедряване на информационни и комуникационни технологии; • Инженерни проучвания, оценки и анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект, закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи; • Рекламни и информационни кампании за популяризиране на територията, улова, производството и потреблението на риба и рибни продукти, както и промотиране на продукти, уловени или произведени по методи щадящи околната среда; • Доставка и монтаж на специализирано оборудване за общо ползване от рибарите подпомагащо дейността им; • Инвестиции в инфраструктура и техника, насочени към осигуряване на сигурност при влизане и излизане от морето на пристанища или други места използвани от рибарите, включително пристанищни буни, лебедки и други помощни средства; • Инвестиции в модернизиране на лодкостоянки и пристанища, включително изграждане на хелинги, понтони, кранове и други помощни машини или съоръжения; • Инвестиции в инфраструктура за достъп – подходи към лодкостоянки или пристанища; • Закупуване на техника или специализирано плавателно средство за почистване, драгиране, поддръжка на рибарски пристанища, спасителни плавателни средства, влекачи или други спомагателни дейности в полза на рибарските общности (за

	Общини) • Подобряване на безопасността и условията на труд, обезопасяване и охрана – сигнализиращи инсталации, видеонаблюдение и др.; • Дейности по информация и публичност
Допустими разходи	• Строително-монтажни работи (строителство, разширяване/ достройване, обновяване, преустройство, реконструкция, всички видове ремонт, довършителни работи и други специфични, в зависимост от предназначението на обекта) на сгради и инсталации по тях, на пристанищни съоръжения, лодкостоянки, буни, понтони и други, разходи за ВИК, електротехнически и механични работи, отопление и други; • Закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване (вкл. компютърно), техника, съоръжения и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, включително разходи, включени в продажната цена за осъществяване на доставка, инсталиране, изпитване и въвеждане в експлоатация на оборудването/машините/съоръженията; • Разходи за обучения на персонал за експлоатация на обекти и работа с техника; • Разходи за услуги, проучвания, технически/технологични разработки; • Разходи за осигуряване на безопасността и подобряване на условията на труд (услуги, оборудване, екипировка, материали); • Разходи за внедряване на информационни системи и технологии; • Разходи за закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; • Разходи за закупуване на специализирани транспортни и плавателни средства; • Разходи за рекламни и информационни кампании за популяризиране на територията, улова, производството и потреблението на риба и рибни продукти, както и промотиране на продукти, уловени или произведени по методи щадящи околната среда (услуги, хонорари, материали, кетъринг, преводачески услуги, реклама, маркетинг и др.); • Разходи за дейности по информация и публичност като разработване и разпространение на рекламни и информационни материали, необходими за изпълнение на проекта (печатни материали, интернет сайтове, интернет приложения и използване на социални мрежи, разходи за популяризиране на събития и др.); • Разходи за организация и управление, включително подготовка на проектното предложение и предварителни разходи (инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект и други услуги), разходи за строителен и авторски надзор - в общ размер на не повече от 5% от общо допустимите разходи.
Размер на финансирането	За проектни предложения, които са в частен интерес, размерът на безвъзмездната финансова помощ е до 50% от одобрените и реално извършени разходи, от които 75 на сто са осигурени от ЕФМДР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България. За проектни предложения на общини и на организации с нестопанска цел в интерес

	на цялата общност, които не генерират печалба, размерът на безвъзмездната финансова помощ е 100% от одобрените и реално извършени разходи, от които 75 на сто са осигурени от ЕФМДР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България. Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект не трябва да надвишава: • за проекти в обществен интерес на кандидати Общини (Бяла, Долни чифлик и Аврен): 390 000 лева; • за проекти в обществен интерес на кандидати Юридически лица, регистрирани по ЗЮЛНЦ: 40 000 лева; • за проекти в частен интерес: 100 000 лева; Общият размер на предвидените средства по мярката е 800 000 лева.
Критерии за подбор на проекти	При процедура за подбор на проектни предложения, оценените с еднакъв брой точки предложения се класират, като се взима предвид реда на подаване на ФК в ИСУН 2020. <u>Критерии (общо 150 т.):</u> • Проектът има съфинансиране: (15 т.) • Проектът разкрива работни места: o сезонни (5 т.) o 1-3 постоянни работни места (10 т.) o над 3 постоянни работни места (15 т.) • Проектът запазва работни места (10 т.) • Проектът е иновативен (10 т.) • Предвижда опазване на околната среда (10 т.) • Проектът допринася за популяризиране на Рибарската област (10 т.) • Проектът допринася за трайна инвестиция в Рибарската област (10 т.) • Използване на информационни и комуникационни технологии (5 т.) • Проектът носи преки ползи за заетите в сектор Рибарство (20 т.) • Целеви бенефициенти млади хора до 29 г. (5 т.) • Целеви бенефициенти жени. (5 т.) • Проектът е съгласуван със заинтересовани страни в РО Бяла -Долни чифлик-Аврен (МИРГ) (10 т.) • Енергийна ефективност (5 т.) • Ясна връзка между целите на проекта и предложените дейности с целите на Стратегията за ВОМР на МИРГ: 0-10 точки (не/да) • Ясно описание на дейностите в съответствие с целите на проекта: 0-10 т. (не/да)

Таблица 4 Мярка 1

Мярка 2

Наименование	**Мярка 2** Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на допълнителна заетост и работни места
Код	**1.2**
Цели	• Разкриване и запазване на работни места; • Да се създаде алтернативна на сектор „Рибарство“ заетост за населението в региона; • Диверсификация на дейности извън риболовния сектор; • Да се подобрят инфраструктурата и услугите в отрасъл туризъм на територията на РО като основна възможност за алтернативна заетост извън сектор „Рибарство“.
Обхват	По мярката ще се подкрепят проекти, изпълнявани в рамките на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен, които могат да включват една или няколко от изброените допустими дейности и ще подпомогнат постигането на една или повече от изброените по мярката цели. Мярката цели подкрепа за дейности осигуряващи диверсификация извън сектора на рибарството, предимно в туризма. Подкрепа за частните бенефициенти за диверсификация на дейности в алтернативни на рибарството отрасли с цел разкриване или запазване на работни места извън сектора на рибарството. Предвидена е и подкрепа за рибарските общности под формата на проекти в обществена полза – за популяризиране на района като място за туризъм, подобряване на инфраструктурата и услугите в туризма. Подкрепата макар и за алтернативни на рибарството дейности ще бъде предоставяна за проекти, които тематично, пряко или косвено са свързани с рибарството – използват се продукти от него, популяризира се рибарството, както и други дейности или връзки, които водят до положителен ефект в полза на рибарските общности. Финансова подкрепа ще се предоставя приоритетно на проекти, които осигуряват заетост, осигуряват съфинансиране, които представляват трайна инвестиция в рибарската област и са в интерес на представителите на рибарските общности.
Целеви бенефициенти	Всички кандидати трябва да са регистрирани на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен; <u>Допустими кандидати:</u> • Юридически лица или еднолични търговци, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите; • Юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел; • Общини (Бяла, Долни чифлик и Аврен). <u>Целева група:</u> • Рибарски общности; • Други представители на РО Бяла – Долни чифлик – Аврен;

Допустими дейности	Всички проекти трябва да са тематично свързани с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях. При спазване на предходния текст за тематичност по мярката се допускат следните дейности: • Изграждане на заведения за хранене, в които се реализират рибни продукти и аквакултури; • Дейности в риболова като развлекателни и спортни; • Създаване на нови туристически продукти; • Дейности, свързани с хранителни и увеселителни съоръжения – ресторанти, закусвални, барове, кафенета и други; • Развитие на занаятчийско производство; • Инвестиции за изграждане и организиране на туристически атракции; • Създаване и обновяване на обекти за настаняване с малък капацитет – до 20 помещения; • Дейности за популяризиране и реклама на туристически атракции, туристически услуги и продукти; • Консултантски услуги за подготовка на проекти – проучвания, техническо/технологично проектиране, правна консултантска подкрепа; • Подкрепа за внедряване на информационни технологии; • Инвестиционна и консултантска подкрепа за стартиране на бизнес дейности и предприемачество; • Създаване и рехабилитация на водоеми; • Създаване на местни туристически информационни центрове. • Реклама на продукти на услуги извън сектор „Рибарство“ и чрез използване на информационни технологии; • Подпомагане разширяване на бизнес с нови дейности и продукти с цел отваряне на нови работни места, включително СМР и оборудване; • Проекти за изграждане или реконструкция/рехабилитация на инфраструктура свързана с туризма – зелени площи, екопътеки, вътрешни водоеми, туристически атракции, туристически алеи, тематични спирки, места за почивка и други подобни.
Допустими разходи	• Разходи за строително-монтажни работи (строителство, разширяване/ достройване, обновяване, преустройство, реконструкция, всички видове ремонт, довършителни работи и други специфични, в зависимост от предназначението на обекта), разходи за ВИК, електротехнически и механични работи, отопление и др.; • Закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване (вкл. компютърно), съоръжения, обзавеждане и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, включително разходи, включени в продажната цена за осъществяване на доставката, инсталиране, изпитване и въвеждането в експлоатация на оборудването /машините/съоръженията; • Разходи за обучения на персонал за експлоатация на обекти и работа с техника;

	• Разходи за популяризиране и реклама на туристически атракции, туристически услуги и продукти (услуги, хонорари, командировки, материали, кетъринг, преводачески услуги, реклама, маркетинг и др.); • Разходи за услуги, проучвания, технически/технологични разработки насочени към развитие на занаятчийството, създаване на туристически продукти и атракции, стартиране или развитие на бизнес дейности и предприемачество, развлекателни и спортни дейности (услуги, хонорари, командировки, материали, реклама, маркетинг и др.); • Специализирана складова техника и складови транспортни средства: електрокари и мотокари, транспалетни колички и хладилни контейнери; • Закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; • Закупуване на специализирани транспортни и плавателни средства (общата цена на плавателното средство до 45 000 лв. без двигателя, общата цена на транспортното средство до 29 000 лв.); • Разходи за дейности по информация и публичност като разработване и разпространение на рекламни и информационни материали, необходими за изпълнение на проекта (печатни материали, интернет сайтове, интернет приложения и използване на социални мрежи, разходи за популяризиране на събития и др.); • Разходи за организация и управление, включително подготовка на проектното предложение и предварителни разходи (инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект и други услуги), разходи за строителен и авторски надзор - в общ размер на не повече от 5% от общо допустимите разходи.
Размер на финансирането	За проектни предложения, които са в частен интерес, размерът на безвъзмездната финансова помощ е до 50% от одобрените и реално извършени разходи, от които 75 на сто са осигурени от ЕФМДР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България. За проектни предложения на общини и на организации с нестопанска цел в интерес на цялата общност, които не генерират печалба, размерът на безвъзмездната финансова помощ е 100% от одобрените и реално извършени разходи, от които 75 на сто са осигурени от ЕФМДР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България. Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект не трябва да надвишава: • за проекти в обществен интерес на кандидати Общини (Бяла, Долни чифлик и Аврен): 390 000 лева; • за проекти в обществен интерес на кандидати Юридически лица, регистрирани по ЗЮЛНЦ: 40 000 лева; • за проекти в частен интерес: 100 000 лева; Общият размер на предвидените средства по мярката е 800 000 лева.

Критерии за подбор на проекти	При процедура за подбор на проектни предложения, оценените с еднакъв брой точки предложения се класират, като се взема предвид реда на подаване на ФК в ИСУН 2020. <u>Критерии (общо 150 т.):</u> • Проектът има съфинансиране: (15 т.) • Проектът разкрива работни места: o сезонни (5 т.) o 1-3 постоянни работни места (10 т.) o над 3 постоянни работни места (15 т.) • Проектът запазва работни места (10 т.) • Проектът е иновативен (10 т.) • Предвижда опазване на околната среда (10 т.) • Проектът допринася за популяризиране на Рибарската област (10 т.) • Проектът допринася за трайна инвестиция в Рибарската област (10 т.) • Използване на информационни и комуникационни технологии (5 т.) • Проектът носи преки ползи за заетите в сектор Рибарство (20 т.) • Целеви бенефициенти млади хора до 29 г. (5 т.) • Целеви бенефициенти жени. (5 т.) • Проектът е съгласуван със заинтересовани страни в РО Бяла -Долни чифлик-Аврен (МИРГ) (10 т.) • Енергийна ефективност (5 т.) • Ясна връзка между целите на проекта и предложените дейности с целите на Стратегията за ВОМР на МИРГ: 0-10 точки (не/да) • Ясно описание на дейностите в съответствие с целите на проекта: 0-10 т. (не/да)

Таблица 5 Мярка 2

Мярка 3

Наименование	**Мярка 3** Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености.
Код	**2.3**
Цели	• Да се подобри околната среда в територията на МИРГ; • Да се подобри инфраструктурата и средата на живот в територията на МИРГ; • Да се съхранят местни обекти на националното природно и архитектурно наследство.
Обхват	По мярката ще се подкрепят проекти, изпълнявани в рамките на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен, които могат да включват една или няколко от изброените допустими дейности и ще подпомогнат постигането на една или повече от изброените по мярката цели. Мярката цели подкрепа за инвестиции в инфраструктурата с цел подобряване средата на живот и дейности насочени към опазване на екологията и използване на екологичните дадености. Предвидена е подкрепа за гражданите на територията на МИРГ и рибарските

	общности под формата на общински проекти в обществена полза. Подкрепата е за дейности, които тематично, пряко или косвено са свързани с рибарството, продукти от него или основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях - популяризират ги или съдържат други дейности или връзки, които водят до положителен ефект в полза на рибарските общности. Финансова подкрепа ще се предоставя приоритетно на проекти, които представляват трайна инвестиция в рибарската област и са в интерес на представителите на рибарските общности.
Целеви бенефициенти	Допустими кандидати: • Общини (Бяла, Долни чифлик и Аврен); Целева група: • Рибарски общности; • Други представители на РО Бяла – Долни чифлик – Аврен.
Допустими дейности	Всички проекти трябва да са тематично свързани с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях. При спазване на предходния текст за тематичност по мярката се допускат следните дейности: • Проучвания в партньорство с университети и други институции за предприемане на мерки за защита на брега, пристанища и други. • Инвестиране в инфраструктура, насочена към експлоатирането на крайбрежните зони и зоните край язовири (като например създаване на зони за отдих, облагородяване на плажове, въвеждане на електричество и питейна вода, както и дейности свързани с наблюдение на околната среда и подобни интервенции, включително закупуване и инсталация на временни дървени постройки (обсерватории, места за сядане, кошчета, пейки, маси и други подобни); • Изграждане, рехабилитация или реконструкция на инфраструктура за подобряване средата на живот: паркове, алеи, тревни площи, ограждения, детски кътове и площадки, спортни съоръжения, външни площадки, изграждане на тротоари, осветление, павиране и други; • Инфраструктурни дейности за преобразуване на съществуващи пътеки и осигуряване на достъп до места за наблюдение на околностите, реконструкция на каменен паваж и градеж от камъни, подобряване на достъпа чрез почистване от растителност, дребни изкопни работи и други; • Реставрация на сгради за обществено ползване с особена архитектурна и културна стойност или дейности свързани с подобряване състоянието на съществуващи сгради свързани с друг вид социални и културни дейности; • Инвестиции за облагородяване на зоните около рибарските съоръжения: изграждане и подобряване на битово-санитарни условия, зони за отдих за рибарите, компютърен клуб, санитарни помещения, складова база за рибарските уреди;

	• Инвестиции в изграждане на довеждаща инфраструктура, електроснабдяване, водоснабдяване, комуникации; • Инвестиции в малки пречиствателни съоръжения; • Инвестиции за опазване и експониране на паметници на културата и архитектурата; • Съхранение и преработка на отпадъци и мерки за намаляване на отпадъците (в бизнеса или екологията); • Изграждане и/или приспособяване/обновяване на обществени сгради и друга недвижима общинска собственост, свързани с развитие на зони за отдих и спорт; • Изграждане/реставриране на центрове за обществени услуги – интернет-клубове, мобилни центрове и др.; • Дейности за информация и публичност.
Допустими разходи	• Разходи за строително-монтажни работи (строителство, разширяване/ достройване, обновяване, преустройство, реконструкция, всички видове ремонт, довършителни работи и други специфични, в зависимост от предназначението на обекта), разходи за ВИК, електротехнически и механични работи, отопление и др.; • Закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване (вкл. компютърно), съоръжения, обзавеждане и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, включително разходи, включени в продажната цена за осъществяване на доставката, инсталиране, изпитване и въвеждането в експлоатация на оборудването/ машините/съоръженията; • Разходи за обучения на персонал за експлоатация на обекти и работа с техника; • Закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; • Разходи за проучвания и анализи свързани с опазване на екологията включително защита на брега и пристанищната инфраструктура (услуги, хонорари, инструменти, материали, организиране на събития, командировъчни и реклама); • Разходи за дейности по информация и публичност като разработване и разпространение на рекламни и информационни материали, необходими за изпълнение на проекта (печатни материали, интернет сайтове, интернет приложения и използване на социални мрежи, разходи за популяризиране на събития и др.); • Разходи за организация и управление, включително подготовка на проектното предложение и предварителни разходи (инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект и други услуги), разходи за строителен и авторски надзор - в общ размер на не повече от 5% от общо допустимите разходи.
Размер на финансирането	За проектни предложения на Общини в интерес на цялата общност, които не генерират печалба, размерът на безвъзмездната финансова помощ е 100% от одобрените и реално извършени разходи, от които 75 на сто са осигурени от ЕФМДР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България. Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект не трябва

	да надвишава 390 000 лв. Общият размер на предвидените средства по мярката е 1 050 000 лв.
Критерии за подбор на проекти	При процедура за подбор на проектни предложения, оценените с еднакъв брой точки предложения се класират, като се взема предвид реда на подаване на ФК в ИСУН 2020. <u>Критерии (общо 110 т.):</u> • Проектът е иновативен (10 т.) • Предвижда опазване на околната среда (10 т.) • Проектът допринася за популяризиране на Рибарската област (10 т.) • Проектът допринася за трайна инвестиция в Рибарската област (10 т.) • Използване на информационни и комуникационни технологии (5 т.) • Проектът носи преки ползи за заетите в сектор Рибарство (20 т.) • Целеви бенефициенти млади хора до 29 г. (5 т.) • Целеви бенефициенти жени. (5 т.) • Проектът е съгласуван със заинтересовани страни в РО Бяла -Долни чифлик-Аврен (МИРГ) (10 т.) • Енергийна ефективност (5 т.) • Ясна връзка между целите на проекта и предложените дейности с целите на Стратегията за ВОМР на МИРГ: 0-10 точки (не/да) • Ясно описание на дейностите в съответствие с целите на проекта: 0-10 т. (не/да)

Таблица 6 Мярка 3

Мярка 4

Наименование	**Мярка 4** Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения
Код	**2.4**
Цели	• Да се развие капацитета на местните представители; • Да се стимулира партньорството; • Да се популяризира територията на МИРГ като добро място за инвестиции и туризъм; • Разнообразяване на културния и социален живот.
Обхват	По мярката ще се подкрепят проекти, изпълнявани в рамките на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен, които могат да включват една или няколко от изброените допустими дейности и ще подпомогнат постигането на една или повече от изброените по мярката цели. Мярката цели подкрепа за създаване на партньорства, обучения, обогатяване на културния и социален живот като цяло и популяризиране на рибарската област като подходящо място за инвестиции и туризъм. Особено внимание е обърнато на обученията и ученето през целия живот. Предвидена е подкрепа за гражданите на територията на МИРГ и рибарските

	общности под формата на проекти в обществена полза. Подкрепата е за дейности, които тематично, пряко или косвено са свързани с рибарството, продукти от него или основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях - популяризират ги или съдържат други дейности или връзки, които водят до положителен ефект в полза на рибарските общности. Финансова подкрепа ще се предоставя приоритетно на проекти, които представляват трайна инвестиция в рибарската област, включват млади хора до 29 г., жени и са в интерес на представителите на рибарските общности.
Целеви бенефициенти	Всички кандидати трябва да са регистрирани на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен; Допустими кандидати: • Юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, читалища, училища, детски градини; • Общини (Бяла, Долни чифлик и Аврен). Целева група: • Рибарски общности; • Други представители на РО Бяла – Долни чифлик – Аврен.
Допустими дейности	Всички проекти трябва да са тематично свързани с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях. При спазване на предходния текст за тематичност по мярката се допускат следните дейности: • Текущ ремонт на инфраструктура за ползване от партньорства, клубове и други; • Проучвания и анализи за разработване на иновативни идеи и проекти; • Предпроектни проучвания, идейни, работни, технически проекти за изграждане на инфраструктура; • Обучения за повишаване на знанията и/или професионалната квалификация и/или преквалификация; • Подкрепа за въвеждане на електронна търговия, информационни системи и технологии; • Консултантска подкрепа за фирми в и извън сектор Рибарство, включително и стартиращи, за сертифициране и/или въвеждане на добри производствени практики; • Създаване на структури за логистична подкрепа на заетите в сектор Рибарство; • Инициативи за популяризиране на рибарската област като привлекателно място за инвестиции, включително анализи, проучвания, изработване на инвестиционни профили, събития – изложби, панаири, изложения, борси; • Разработване на маркетингови и бизнес планове, стратегии за внедряване на иновации, планове за въвеждане на ИКТ, маркетингови продукти, информационни технологии за популяризиране на рибарската област за инвестиции и подкрепа на

	туризма; • Да се популяризира територията като рибарска и туристическа област; • Инвестиции за подкрепа на фирми и организации извън сектор Рибарство за реклама и въвеждане на информационни технологии; • Посещения и участие на специализирани борси за туризъм за представяне на местен туристически продукт и осъществяване на нови професионални контакти. • Проучвания за състоянието на черноморските ресурси с цел бъдещи инвестиции в сектор „Рибарство"; • Организиране и провеждане на обучения за повишаване капацитета на заетите лица в сектор „Рибарство", включително придобиване на нови професионални умения, усъвършенстване на методите за добив, производство и преработка на продукти от риболов и аквакултури, придобиване на умения за създаване и управление на собствен бизнес, маркетингови умения и професионални умения в съпътстващи икономически сфери; • Инвестиции в музеи, музейни сбирки и пр. За съхраняване автентичността и популяризиране на специфичните характеристики на риболова в РО, включително СМР и оборудване; • Създаване на бази данни, печатни издания, електронни издания и др. материали описващи историята на рибарските общности с цел съхраняване на традициите; • Подкрепа за организиране на спортни и културни събития, включително и международни: честване на празници, регати, риболовни състезания, концерти, пленери, фестивали и пр. С цел популяризиране на региона, рибарството и туризма; • Проучвания и популяризиране на паметници на културното наследство.
Допустими разходи	• Разходи за строително-монтажни работи (строителство, разширяване/ достройване, обновяване, преустройство, реконструкция, всички видове ремонт, довършителни работи и други специфични, в зависимост от предназначението на обекта), разходи за ВИК, електротехнически и механични работи, отопление и др.; • Закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване (вкл. компютърно), съоръжения, обзавеждане и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, включително разходи, включени в продажната цена за осъществяване на доставката, инсталиране, изпитване и въвеждането в експлоатация на оборудването/машините/ съоръженията; • Разходи за обучения на персонал за експлоатация на обекти и работа с техника; • Разходи за обучения и курсове за професионалната квалификация и/или преквалификация; • Възнаграждения за преподавателите; • Командировъчни разходи (пътни, дневни и квартирни) в съответствие с приложимата нормативна уредба в тази област; • Наем на учебни помещения (вкл. оборудване и техника); • Подготовка и отпечатване на учебни материали свързани с обучението; • Кетъринг за обучаваните лица; • Административни разходи за организация на обучението; • Разходи за практически занимания;

	• Разходи за разработване на проучвания, маркетингови и бизнес планове, разработване на интегрирани туристически маршрути, стратегии за внедряване на иновации, въвеждане на електронна търговия, информационни системи и технологии, маркетингови продукти; • Разходи за анализи, проучвания, изработване на инвестиционни профили, събития (услуги, хонорари, материали и др.); • Разходи за организиране на спортни и културни събития, включително и международни: честване на празници, регати, риболовни състезания, концерти, пленери, фестивали и пр. с цел популяризиране на региона, рибарството и туризма (услуги, хонорари, материали, кетъринг, преводачески услуги, реклама, маркетинг и др.); • Разходи за организиране на посещения и участие на специализирани борси за туризъм за представяне на местен туристически продукт и осъществяване на нови професионални контакти (услуги и командировки); • Закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; • Закупуване на специализирани транспортни и плавателни средства (общата цена на плавателното средство до 45 000 лв. без двигателя, общата цена на транспортното средство до 29 000 лв.); • Разходи за дейности по информация и публичност като разработване и разпространение на рекламни и информационни материали, необходими за изпълнение на проекта (печатни материали, интернет сайтове, интернет приложения и използване на социални мрежи, разходи за популяризиране на събития и др.); • Разходи за организация и управление, включително подготовка на проектното предложение и предварителни разходи (инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект и други услуги), разходи за строителен и авторски надзор - в общ размер на не повече от 5% от общо допустимите разходи.
Размер на финансирането	За проектни предложения на Общини, на организации с нестопанска цел, читалища, училища и детски градини в интерес на цялата общност, които не генерират печалба, размерът на безвъзмездната финансова помощ е 100% от одобрените и реално извършени разходи, от които 75 на сто са осигурени от ЕФМДР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България. Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект не трябва да надвишава: 55 000 лв. Общият размер на предвидените средства по мярката е 351 660 лв.
Критерии за подбор на проекти	При процедура за подбор на проектни предложения, оценените с еднакъв брой точки предложения се класират, като се взема предвид реда на подаване на ФК в ИСУН 2020. <u>Критерии (общо 110 т.):</u> • Проектът е иновативен (10 т.)

	• Предвижда опазване на околната среда (10 т.) • Проектът допринася за популяризиране на Рибарската област (10 т.) • Проектът допринася за трайна инвестиция в Рибарската област (10 т.) • Използване на информационни и комуникационни технологии (5 т.) • Проектът носи преки ползи за заетите в сектор Рибарство (20 т.) • Целеви бенефициенти млади хора до 29 г. (5 т.) • Целеви бенефициенти жени. (5 т.) • Проектът е съгласуван със заинтересовани страни в РО Бяла -Долни чифлик-Аврен (МИРГ) (10 т.) • Енергийна ефективност (5 т.) • Ясна връзка между целите на проекта и предложените дейности с целите на Стратегията за ВОМР на МИРГ: 0-10 точки (не/да) • Ясно описание на дейностите в съответствие с целите на проекта: 0-10 т. (не/да)

Таблица 7 Мярка 4

Мярка 5

Наименование	**Мярка 5** Подкрепа за създаване на местен капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, придобиване на умения и улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР на територията на рибарската област.
Код	**3.5**
Цели	• Улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР; • Обезпечаване дейността на МИРГ, с цел подпомагане изпълнението на стратегията за местно развитие популяризиране на територията и партньорство; • Да бъде развита организация, която дълготрайно и успешно да функционира и подпомага местната общност.
Обхват	Мярката обхваща дейността на МИРГ по изпълнение на стратегията финансирана от средствата за текущи разходи и анимиране на територията. Обхванати са дейностите по сътрудничество, партньорство и изграждане на капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, както и придобиване на умения и улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР. Също така по тази мярка ще се извършат дейности по популяризиране на територията.
Целеви бенефициенти	Бенефициент по мярката е МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен
Допустими дейности	<u>Всички дейности, свързани с организиране и администриране работата на МИРГ:</u> • Дейности свързани с изпълнението на проекти: • Популяризиране на възможностите за кандидатстване и разработване на проектни предложения; • Организиране на информационни кампании за потенциалните кандидати за условията за кандидатстване и предстоящо набиране на заявления за кандидатстване; • Привличане на местните заинтересовани общности и лица за изготвяне на проектни предложения;

	• Предоставяне на консултации за потенциалните бенефициенти относно процеса на изготвяне на проекти; • Работа в тясно сътрудничество с кандидатите и потенциалните кандидати; • Подготовка и обявяване на покани за набиране на проектни предложения; • Прием на проектните предложения; • Оценка и приоритизация проектните предложения; • Участие в процеса на контрактиране; • Мониторинг на изпълняваните проекти; • Подпомагане на подготовката на отчети по проектите; • Цялостното наблюдение по изпълнението на проекта и местната стратегия за развитие; • Изготвяне и предоставяне на УО финансова информация за дейността си и доклади за изпълнение на мерките на стратегията; • Предоставяне на УО всяка изискана информация, свързана с изпълнението на стратегията; • Комуникация с УО, РА-ДФЗ във връзка с дейностите на МИРГ. <u>Дейности свързани с партньорството и оперативната дейност на МИРГ:</u> • Редовно и извънредно свикване на Общи събрания; • Редовно и извънредно свикване на Управителни съвети; • Осигуряване на законност и легитимност на дейността на МИРГ: водене на счетоводство, правила за работа и безопасност на труда, пожарна безопасност и други организационни дейности; • Работа с работни групи от членовете на МИРГ и заинтересованите страни; • Разработване на правилници за работа съгласно българското законодателство; • Комуникация с институции: НАП, НСИ и други; • Финансиране дейността на МИРГ; • Разходване на средства: обществени поръчки, контрол по изпълнение на договори, приемане на резултати по предмет на договора, извършване на плащания по договори; • Отчитане направените разходи за получаване на безвъзмездна финансова помощ. <u>Дейности по развиване на капацитет, сътрудничество и партньорство и популяризиране на територията</u>**:** • Участие в семинари и обучения организирани от ФАРНЕТ. • Участие в срещи на национално ниво и в рамките на националната рибарска мрежа. • Участие в неформалната рибарска мрежа между МИРГ в България. • Обмяна на опит и сътрудничество с МИРГ и МИГ на територията на България • Обмяна на опит и сътрудничество с МИРГ извън България с помощта на ФАРНЕТ • Участие и организиране на обучения и семинари с цел развитие на капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности. • Членство в други организации.

	• Тясна връзка с УО на ПМДР, обмяна на информация и опит.
Допустими разходи	Текущи разходи, свързани с управлението и изпълнението на стратегията за водено от общностите местно развитие, състоящи се от оперативни разходи, разходи за персонал, разходи за обучение, разходи за връзки с обществеността, финансови разходи и разходи, свързани с мониторинга и оценката на стратегията и популяризиране на стратегията за водено от общностите местно развитие.
Размер на финансирането	Размерът на безвъзмездната помощ е 100%. Детайлен бюджет ще бъде изготвян всяка година и ще се отчита по специална Мярка към УО за текущи разходи. Общият размер на средствата по мярката са: 910 000 лв., като 110 000 ще са за партньорство, а 800 000 за текущи разходи.

Таблица 8 Мярка 5

7. Финансов план на стратегията (Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по мерки).

Бюджет на стратегията

Мярка 1 Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор.

Проекти		Макс. размер БФП в лв.	Интензитет на финансиране	Индикативен бр. проекти	Индикативно разпределение на БФП в лв.	Общо БФП по мярката в лв.
в обществена полза	Общини	390 000	100%	2	460 000	**800 000**
	други	40 000	100%	1	40 000	
в частна полза		100 000	50%	3	300 000	

Мярка 2 Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на допълнителна заетост и работни места.

Проекти		Макс. размер БФП в лв.	Интензитет на финансиране	Индикативен бр. проекти	Индикативно разпределение на БФП в лв.	Общо БФП по мярката в лв.
в обществена полза	Общини	390 000	100%	2	410 000	**800 000**
	други	40 000	100%	1	40 000	
в частна полза		100 000	50%	6	350 000	

Мярка 3 Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености.

Проекти		Макс. размер БФП в лв.	Интензитет на финансиране	Индикативен бр. проекти	Индикативно разпределение на БФП в лв.	Общо БФП по мярката в лв.
в обществена полза	Общини	390 000	100%	3	1 050 000	**1 050 000**

Мярка 4 Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения.

Проекти		Макс. размер БФП в лв.	Интензитет на финансиране	Индикативен бр. проекти	Индикативно разпределение на БФП в лв.	Общо БФП по мярката в лв.
в обществена полза	Общини	55 000	100%	3	150 000	**351 660**
	други	55 000	100%	6	201 660	

Мярка 5 Подкрепа за създаване на местен капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, придобиване на умения и улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР на територията на рибарската област.

Проекти	Макс. размер БФП в лв.	Интензитет на финансиране	Индикативен бр. проекти	Индикативно разпределение на БФП в лв.	Общо БФП по мярката в лв.
Текущи разходи на МИРГ				800 000	**910 000**
Разходи за популяризиране на територията и партньорство				110 000	
				Общ бюджет за стратегията	**3 911 660**

Таблица 9 Бюджет

Бюджетът е разпределен по следния начин:

- 910 000.00 лв. за разходи на МИРГ, от които 800 000.00 лв. за текущи разходи, а 110 000.00 за популяризиране на територията и партньорство;
- 3 001 660.00 лв. разпределени в 4 мерки за кандидатстване с проекти.

Сумата от 3 001 660.00 лв. е разпределена по мерки съгласно предварителните заявки за проектни предложения от заинтересованите страни и очакванията за активност. Сума от 1 050 000 лв. е определена за Мярка 3, която е само за общини – всяка Община ще може да реализира по един проект по около 350 000.00 лв. Средствата заложени в мерки 1 и 2, по които могат да кандидатстват и частни фирми са общо 1 600 000.00 лв. Мерките са общи, допускат кандидати както представители на бизнеса, така и общини и НПО, но приоритет се дава на проекти, които съдържат разкриване на работни места и имат съфинансиране. Дадена е възможност на общините да направят подобрения в полза на рибарите, каквито бяха исканията и очакванията на по-голямата част рибари. Дадена е възможност и на рибарските сдружения (НПО) да реализират проекти. Най-малко средства са заделени по Мярка 4 - 351 660.00 лв., защото по нея се очакват предимно от така наречените „меки“ проекти.

При този бюджет очакванията са около 31% от средствата да се реализират от частни бенефициенти, но като брой проекти да са над 50%. Очакванията са да се привлекат близо 650 000.00 лв. за съфинансиране.

Като цяло бизнесът има възможност, под формата на частни проекти да усвои над 53% от бюджета за проекти.

Общините имат около 35% от бюджета заделен само за тях и имат възможност при неусвояване на всички средства от бизнеса да реализират проекти в полза на рибарите, което пак е пряко насочено към сектора. Става дума предимно за модернизиране на рибарското пристанище в Бяла и създаване на условия за рибарите в с. Шкорпиловци - по данни от срещите в процеса на изготвяне на стратегията.

Основната идея на този бюджет е:

1. Да се гарантира грижа за рибарите от страна на общините;
2. Да се гарантира възможност на бизнеса с предимство да усвои по-голяма част от средствата за дейности, които ще доведат до разкриване на работни места, също така и иновации, добавена стойност и диверсификация.
3. Гражданският сектор също има възможност да реализира проекти, като очакванията са повече в разнообразяване на културния и социален живот.

Бюджетът позволява баланс на интересите в рибарската област и стимулира по-голяма активност за получаване на безвъзмездна финансова помощ.

Очакванията са да се реализират общо 27 проекта, като 17 бъдат от „не публични“ бенефициенти.

Бюджетът отговаря напълно на направените предварителни проучвания и анкети и е съгласуван с основните заинтересовани страни.

Финансов план на стратегията

Стратегическата рамка като цяло, също така и територията биха поели и по-голям бюджет и съответно биха постигнали по-високи нива на индикаторите от заложените. За да се осигури изпълнението на заложените индикатори бюджетът е достатъчен. Настоящият бюджет позволява на 100% да се постигнат заложените индикатори и съответно постигане на целите.

Финансови рискове са:

- Спиране на финансирането по стратегията;
- Липса на възможност за авансови плащания;
- Задълбочаване на финансовата криза;
- Липса на авансови плащания за текущите разходи на МИРГ;

- Забавяне на плащанията по проектите.

Планирано е допълнително финансиране извън средствата по мярка 4.2 в размер на съфинансирането по частните проекти в размер на 650 000.00 лв. Допълнително финансиране е събираният членски внос на МИРГ. Също така съществуват възможности МИРГ да кандидатства по други програми за финансиране на проекти.

Финансовите ресурси отнесени към плана за действие:

Фигура 17 Бюджет отнесен към плана за действие

Финансовият план предвижда индикативно през 2018 г. да се договорят 681 660 лв., през 2019 г да се договорят 1 585 000 лв. и през 2020 г. още 735 000 лв.

Текущите разходи и разходите за популяризиране на територията ще се разходват годишно на приблизително еднаква стойност от около 133 000 лв. за текущите и 18 000 лв. за популяризиране на територията.

По мерки финансовият план предвижда:

Мярка		2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021-2023 г.
Мярка 1	договаряне	200 000.00 лв.	400 000.00 лв.	200 000.00 лв.	
	изпълнение (800 000 лв.)				
Мярка 2	договаряне	200 000.00 лв.	400 000.00 лв.	200 000.00 лв.	
	изпълнение (800 000 лв.)				
Мярка 3	договаряне	200 000.00 лв.	650 000.00 лв.	200 000.00 лв.	
	изпълнение (1 050 000 лв.)				
Мярка 4	договаряне	81 660.00 лв.	135 00.00 лв.	135 000.00 лв.	

	изпълнение (351 660 лв.)
Мярка 5	изпълнение (910 000 лв.)

Таблица 10 Финансов план по мерки

8. Допълняемост и демаркация на стратегията и мерките с други програми, стратегии иполитики, изпълнявани на територията на областта. (В случай на съвпадение на части от територията на прилагане на стратегии, прилагани от МИГ и МИРГ, групите подсигуряват демаркация на финансираните дейности, чрез разграничаване на същите в различните стратегии).

При анализа за допълняемост и демаркация е нужно да определим програмите и стратегиите с най-голямо значение за територията на МИРГ. Това са общинските планове за развитие, областния план за развитие, Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020, Програма за морско дело и рибарство, Програма за развитие на селските райони и стратегиите на двата МИГ които обхващат и територията на МИРГ. Разбира се много от националните програми обхващат територията, но поради спецификата на района като селски и рибарски от най голямо значение са изброените програми.

Допълняемост

Общински Планове за развитие на община Бяла, Долни чифлик и Аврен.
Стратегията на ВОМР напълно съответства на плановете за развитие на трите общини и ги допълва.
Община Бяла е заложила като специфична цел развитие на рибарството и аквакултурите, също така развитието на туризма и подобряване достъпа до пазара на труда са основни цели на плана за развитие.
Община Долни чифлик е посочила „Наличие на ресурси за развитие на морска индустрия и “син растеж”, рибарство и аквакултури“ като възможност в SWOT анализа на територията. МИРГ е цитирана много кратно в плана за развитие, като са използвани и данни от проучвания на групата. Също така Община Долни чифлик е посочила като един от приоритетите си развитие на туризма.
Община Аврен - един от приоритетите в плана за развитие на Община Аврен е морската икономика, а като мярка е посочена „Развитие на рибарството и аквакултурите и управление на крайбрежните риболовни зони“. Туризмът също е приоритет за Аврен. МИРГ е споменат многократно в плана за развитие на общината и неговото подпомагане е посочено в мярка за подкрепа на институционалното развитие.
Стратегията за ВОМР и МИРГ, чиито членове са трите общини изцяло отговарят на заложените в общинските планове цели и мерки. Стратегията за ВОМР е реално инструмент за изпълнение на мерки по тези планове за развитие. Така Стратегията допълва плановете за развитие – МИРГ предоставя чрез Стратегията възможност за изпълнение на мерки по плановете за развитие. Отделно МИРГ разширява плановете с по-силен фокус върху рибарството.

Областна стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020 г. съдържа заложена специфична цел „Развитие на рибарството и аквакултурите и управление на крайбрежните риболовни зони“ в приоритет 1.2 Подкрепа за обвързано развитие на икономически дейности, свързани с морето (“морска индустрия”).
Стратегията за ВОМР отговаря на областната стратегия, допълва я и разширява. По подобие с общинските планове за развитие Стратегията представлява възможност за финансиране на мерки по

областната стратегия. Като доказателство за това в областната стратегия е цитиран договора за финансиране на МИРГ и местната стратегия за развитие през програмен период 2007-2013 г.

Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020: стратегията на МИРГ допълва програмата по специално приоритетна ос 6 – Регионален туризъм по която бенефициенти могат да са Общините. Туризмът заема важно място, като алтернатива на рибарството в стратегията на МИРГ. Проектите за туризъм трябва да са както всички останали тематично свързани с рибарството, продуктите от него или морето като основен обект за рибарство. По този начин стратегията само допълва мерките за туризъм в **Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие.**

Програма за Морско дело и рибарство /ПМДР/: стратегията на МИРГ напълно кореспондира с целите на ПМДР. Стратегията е сечение между констатираните местни нужди и възможностите и целите заложени по Мярка 4.2 „Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие“. Стратегията за ВОМР на МИРГ допълва ПМДР с териториалния си подход и обхващане на месните рибарски общности. Стратегията за ВОМР на МИРГ представлява териториален подход подчинен на тематиката за рибарството, продуктите от него и морето, като основен обект за рибарство. Чрез това Стратегията на МИРГ допълва чисто секторната ПМДР и разширява нейния обхват.

Програма за развитие на селските райони /ПРСР/ съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони: територията на МИРГ обхваща селски райони, които са в обхвата на ПРСР. Основните цели на ПРСР са:
1. Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработваща промишленост;
2. Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
3. Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

Целите в стратегията на МИРГ напълно кореспондират с тези на ПРСР. Стратегията на МИРГ допълва ПРСР с резултати в сектора на рибарството и такива извън него тематично свързани с рибарството и морето, които водят до изпълнение на подобни цели, като осигуряване на нови работни места, опазване на екологията, повишаване на конкурентоспособността. Докато в случая със ПМДР, където МИРГ разширяваше чрез териториален подход в този случай Стратегията на МИРГ разширява ПСРС с дейности в сектора на рибарството и при свързаните тематично с него, продуктите от него и морето дейности.

Бихме могли да си представим Стратегията на МИРГ като синьо оцветена зона между ПРСР и ПМДР.

Стратегия за ВОМР на МИГ Долни чифлик и Бяла и Стратегия за ВОМР на МИГ Аврен – Белослав: мултифондови стратегии за развитие на територията на общините Бяла и Долни чифлик от една страна и Аврен и Белослав от друга. Стратегиите се различават и допълват. Основната разлика и същевременно допълване е тематичната насоченост. Докато Стратегиите на МИГ са тематично насочени към сектора на селското стопанство, то тази на МИРГ е насочена към сектора на рибарството. Според анализа на заинтересованите страни на МИРГ представителите на селското и горското

стопанство не са основна заинтересована страна, но те са такава за МИГ. МИРГ включва в териториалното развитие сектора на рибарството и дейности тематично свързани с рибарството, продуктите от него и морето като основен обект за рибарство. Този фокус върху рибарството е задължителен с оглед разположението на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен – обхващат 45 км от Черноморското крайбрежие и едно от малкото морски рибарски пристанища. Стратегиите постигнат цели и ефекти за територията с различен фокус – върху селското стопанство от една страна и върху рибарството и морето от друга, което ги прави различни. Чрез тематично насочената към рибарството Стратегия МИРГ балансира териториалното развитие на областта.
Необходимо е да се спазва граница на тематичност и да не се допуска двойно финансиране, което ще бъде предвидено в процедурите за прием на проекти.

Бихме могли да си представим територията като мрежа от сини и зелени линии, като сините са Стратегията на МИРГ, а зелените стратегията на МИГ. За една чисто морска, с традиции в рибарството територия като тази на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен тези „сини линии“ или Стратегията за ВОМР на МИРГ осигуряват баланса в териториалното развитие и фокуса върху заинтересованите страни на МИРГ.

Демаркация

За да се гарантира демаркация с други програми МИРГ, ще спазва следния принцип: **всички проекти по всички мерки трябва да са тематично свързани с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.**
Тази тематична връзка трябва да бъде ясно посочена и видима и доказана в проектното предложение.
Не са допустими за финансиране от стратегията за ВОМР на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен дейности, за които кандидатът е получил безвъзмездна финансова помощ чрез стратегията за ВОМР на МИГ, функционираща на същата територия. Не се допуска двойно финансиране за едни и същи дейности чрез стратегиите за ВОМР на МИГ и МИРГ на територията на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен.
Макар и териториално ориентирана настоящата стратегия е тематично тясно свързана със сектора на рибарството. Това ще се изисква за всеки един проект. Във всеки един проект трябва да се демонстрира по ясен начин връзка с рибарството, аквакултурите, сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или с основни рибарски обекти като вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.

Тази изисквана тематичност ще гарантира демаркацията с други програми. Освен това няма да се допуска двойно финансиране или финансиране на дейности финансирани от МИГ. За тази цел ще се правят необходимите предварителни проверки.

Система за установяване на координация и синергия

МИРГ ще спазва система за установяване на координация и синергия с други фондове или форми за териториално развитие, като:

- прави проверки за двойно финансиране по стратегия на МИГ;
- сътрудничи и консултира кандидат бенефициентите, коя програма е най-подходяща за тях;

• сътрудничи и консултира кандидат бенефициенти да надградят или допълнят резултати постигнати по други програми с такива по Стратегията за ВОМР;
• консултира потенциални бенефициенти как да кандидатстват по други програми;
• други мерки и дейности за синергия и координация.

9. Описание на разпоредбите за управление и мониторинг на стратегията, доказващи капацитета на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията и описание на специфичните разпоредби за оценка:

9.1. Управление на МИРГ:

– органи за управление и контрол;

Сдружение Местна инициативна рибарска група Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен се ръководи от един колективен върховен орган – Общо събрание и един колективен управителен орган - Управителен съвет.

Общото събрание е колективен върховен орган и се състои от всички членове на Сдружението. Общото събрание на МИРГ е от 27 членове:
• 3-те общини: Бяла, Долни чифлик и Аврен;
• 12 представители на стопанския сектор;
• 12 представители на нестопанския сектор.
• От тях 17 са представители на сектор Рибарство: Община Бяла (оператор на рибарско пристанище), 3 фирми, 9 рибари със разрешително за стопански риболов, 3 рибарски сдружения и едно физическо лице свързано със сектора.

Общото събрание на МИРГ се свиква на редовно заседание от Управителния съвет поне веднъж годишно или на извънредно заседание по всяко време.

Общото събрание има следните права:
• Изменя и допълва Устава;
• Приема правилник за извършване и отчитане на дейността си, декларации и други вътрешни актове;
• Избира и освобождава членовете на Управителния съвет на СДРУЖЕНИЕТО;
• Взема решение за създаване на други колективни образувания (комисии и др.)
• Приема и изключва членове;
• Взема решение за откриване и закриване на клонове;
• Взема решение за участие в други организации;
• Взема решение за преобразуване или прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО;
• Приема основните насоки и програми за дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
• Приема бюджета на СДРУЖЕНИЕТО;
• Взема решения относно дължимостта и размера на членския внос или на имуществените вноски;
• Приема отчета за дейността на Управителния съвет;
• Отменя решенията на другите органи на СДРУЖЕНИЕТО, които противоречат на закона, Устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на СДРУЖЕНИЕТО;

• Взема решения по всички други въпроси, постановени в негова компетентност от закона или настоящия Устав.

Управителният съвет е колективен орган за управление на сдружението и се състои от 7 члена. Управителният съвет се избира от Общото събрание за срок от 5 години и заседава поне един път на три месеца.

Членството в Управителният съвет е разпределено както следва:
• 3 представители на публичния сектор: представителите на Общините Бяла, Долни чифлик и Аврен;
• 2 представители на стопанския сектор – представители на сектор Рибарство
• 2 представители на нестопанския сектор – един от тях свързан със сектор Рибарство

Управителният съвет изпълнява решенията на Общото събрание и се отчита за дейността си пред него. Решенията му се вземат с обикновено мнозинство.

Освен делегираните му от Общото събрание Управителният съвет има следните права:

• Избира от своя състав Председател;
• Определя обема на представителната власт на отделни негови членове;
• Ръководи дейността на МИРГ Български черноморски сговор Бяла - Долни чифлик - Аврен, когато не заседава Общото събрание, като осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
• Разпорежда се с имуществото на СДРУЖЕНИЕТО при спазване изискванията на този Устав;
• Подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет;
• Подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
• Изготвя и представя в срок до 31 май на всяка година в Централния регистър на Министерство на правосъдието информацията по чл. 46 ал.1, 2 от ЗЮЛНЦ;
• Определя реда и организира извършването на дейността на СДРУЖЕНИЕТО, включително тази в обществена полза и носи отговорност за това;
• Отговаря за процеса на подготовка и последващо управление на Стратегията за ВОМР на територията на общините Бяла, Долни чифлик и Аврен;
• Определя адреса на СДРУЖЕНИЕТО;
• Приема правила за работата си;
• Взема решения по други въпроси, освен тези, които са от компетентността на Общото събрание на СДРУЖЕНИЕТО.
• Управителният съвет приема организационно-управленската структура, реда за назначаване и освобождаване на персонала

Управителният съвет има председател, който е и представляващ организацията.

Основни правомощия на председателя на Управителния орган:
• Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет;
• Представлява МИРГ БЪЛГАРСКИ ЧЕРНОМОРСКИ СГОВОР БЯЛА - ДОЛНИ ЧИФЛИК - АВРЕН пред трети лица, пред държавните органи, пред другите обществени организации, както и пред международни органи и организации;

• Сключва национални и международни договори от името на МИРГ БЪЛГАРСКИ ЧЕРНОМОРСКИ СГОВОР БЯЛА - ДОЛНИ ЧИФЛИК - АВРЕН във връзка с изпълнението на задачите на СДРУЖЕНИЕТО;
• Сключва предварителни споразумения и трудови договори, както и други договори с персонал и експерти, ангажирани в структурните звена на МИРГ Български черноморски сговор Бяла - Долни чифлик - Аврен;
• Изготвя длъжностни характеристики на персонала и експертите;
• Изпълнява и други функции, възложени му от Общото събрание или Управителния съвет, които не са изключително в тяхната компетентност.

При назначение на Изпълнителен директор той може да се ползва със значителни права, делегирани му от Управителния съвет и Председателя на Управителния съвет.

– описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.

Предвидените позициите в административния екип са следните:

На трудови договори:
• Изпълнителен директор;
• Експерт по прилагане на стратегията за ВОМР;
• Технически сътрудник.

На граждански договор:
• Счетоводител;
• Юрист;
• ИТ;
• Оценители в оценителна комисия.

Изпълнителен директор

Изпълнителният директор трябва да има:
• Завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
• Професионален стаж най-малко 5 години;
• Управленски опит най-малко две години;
• Опит в управление и/или изпълнение на проекти, финансирани със средства от ЕС или от други международни донори;

Изпълнителният директор на МИРГ Български черноморски сговор Бяла – Долни чифлик -Аврен се избора и от Управителния съвет и се назначава от Председателя на Управителния съвет на пълен работен ден. Правомощията му се определят в трудовия му договор, като биха могли и да се определят в Устава на сдружението.

Изпълнителният директор изпълнява оперативното ръководство по прилагане на Стратегията за ВОМР, управлява експертния административен екип, изготвя междинни и годишни доклади, отговаря за разходването на бюджета и отчитането на разходваните средства, отговаря за цялостния процес по реализиране на стратегията за ВОМР и всички спомагателни дейности. Изпълнителният директор участва, ръководи и дава насоки на екипа за всяка дейност на МИРГ.

За дейността си изпълнителният директор се отчита пред управителния съвет и общото събрание.

Експерт по прилагане на стратегията за ВОМР

Експертът по прилагане на стратегията трябва да има:
- завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
- професионален стаж най-малко две години.

Експертът по прилагане на Стратегията за ВОМР ще бъде назначен на пълен работен ден от Председателя на Управителния съвет след решение на Управителния съвет.

Основните функции на Експерта по прилагане на Стратегията са участие в информиране на потенциалните бенефициенти, подпомагане на бенефициентите, мониторинг на проекти, участие в комисии по избор и контрол. Също така той ще участва в мониторинг на проектите, посещения на място. Ще води бази данни на бенефициентите и на техните проекти и ще прави всички справки свързани с проектите и бенефициентите. Ще подпомага бенефициентите при отчитане на проектите и подготовка на искания за плащане, ще предоставя информация и участва в изготвянето на доклади, отчети и други. Експертът по прилагане на ВОМР е пряко подчинен на Изпълнителния директор и го подпомага в дейността му. Получава задачи и насоки за работа от Изпълнителния директор.

Технически сътрудник

Техническият сътрудник трябва да има:
- завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
- професионален стаж най-малко две години.

Техническият сътрудник се назначава от Председателя на УС след решение на Управителния съвет на пълен работен ден.

Техническият сътрудник изпълнява функции подпомагащи дейността на МИРГ, офис мениджмънт, координация, техническа помощ и други. Сътрудникът подпомага екипа при изготвяне на покани за прием, приемане и регистриране на проектни предложения. Техническият асистент подпомага изпълнителния директор при изготвянето на доклади на сдружението. Техническият сътрудник е пряко подчинен на Изпълнителния директор и го подпомага в дейността му. Получава задачи и насоки за работа от Изпълнителния директор.

Наетите на граждански договор трябва да са правоспособни да извършват съответната дейност: счетоводител, юрист и специалист информационни технологии;

Членовете на оценителните комисии ще се изберат чрез провеждане на конкурс с критерии съдържащи условия за образование (висше образование, най-малко степен „бакалавър“), професионален опит (най-малко 3 години опит в професионална област), опит при оценяване на проекти или процедури по ЗОП и други критерии.

9.2. Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР.

МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен е една от най-успешните рибарски групи в рамките на програмен период 2007-2013г. За периода на своята работа 2007-2013г. МИРГ е

приел и обработил 50 проектни предложения на стойност 9 783 978 лв. с искана безвъзмездна помощ 8 235 775 лв. Сключени бяха 36 договора. Като цяло се реализираха 31 бр. проекти. Изплатена беше безвъзмездна финансова помощ на стойност 5 348 357 лв. Проектите реализирани от публични бенефициенти бяха 13, а от частни 18.

След приключване на всички 31 бр. проекти, бяха изпълнени всички заложени индикатори по мерките от актуалната Стратегията за местно развитие на Рибарска област Бяла – Долни чифлик – Аврен, от които 35 разкрити работни места и 45 обучени.

При кандидатстване с настоящата стратегия е подписано предварително споразумение за изпълнителен директор с бившия управител на МИРГ ръководил изпълнението на Стратегията за местно развитие през период 2007-2013 г. По този начин ще се запази капацитета и опита натрупан през миналия програмен период, който би могъл да послужи за максимални резултати и през настоящия програмен период. Екипът в лицето на определеният за изпълнителен директор е участвал в 7 международни семинара организирани от международната рибарска мрежа ФАРНЕТ.

МИРГ разполага с богат организационен опит и опит в изпълнение на процедури за прием и оценка на проектни предложения, както и на последващ мониторинг. С натрупания опит МИРГ със сигурност знае как по-добре да посрещне местните нужди.

9.3. Описание на системата за мониторинг и оценка.

Мониторинг изпълнението на Стратегията за ВОМР

МИРГ ще наблюдава и контролира качеството на изпълнението на Стратегията за ВОМР, като извършва мониторинг с помощта на междинно и крайно отчитане на индикатори. Посредством заложените индикатори по всяка мярка МИРГ реално ще може да оцени постигането на целите на Стратегията за ВОМР.

Рамката за мониторинг и оценка обхваща системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство и консултиране с максимално широк кръг заинтересовани страни на всички етапи на изпълнение на стратегията за ВОМР.

Контролът по изпълнението на стратегията за ВОМР е задача на Управителния съвет, като главен отговорник и отчитащ ще бъде изпълнителният директор.

Изпълнителният директор има следните задължения:

- заедно с останалите членове на екипа на МИРГ периодично извършва преглед на постигнатия напредък, по приетите количествени и качествени индикатори, и докладва пред УС състоянието и възможните мерки, когато е необходимо някакви да бъдат предприети. По време на предоставянето на консултации във връзка с потенциални проекти, както и след затварянето на всяка покана за набиране на проектни предложения, изпълнителният директор ще събира екипа на МИРГ с цел извършване на преглед на извършените/регистрираните консултации/проекти, одобренията, сумите по сключените договори и прочие;
- наблюдава и контролира дейностите по одит на проектите и стратегията;
- обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, отчита постигнатите резултати;
- разглежда резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена, и прави предложение пред ръководството на МИРГ за предприемане на необходимите действия;

• ежегодно изготвя доклад за изпълнението на стратегията, който се разглежда и приема на Общо събрание на МИРГ;
• прави предложения за усъвършенстване на плана за действие, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите.

Общите параметри и критерии, на базата на които ще се прави мониторинг:
• Ефективност;
• Ефикасност;
• Степен на въздействие върху местните общности;
• Устойчивост.

МИРГ ще поддържа актуална информация по отношение на напредъка по изпълнението на стратегията, като редовно проследява заложените индикатори и предлага интервенции там, където има разминавания, като ще търси и причините за съответните разминавания, за да разбере същността на проблемите и да работи за тяхното разрешаване.
Изпълнителният директор ще отговаря за представяне пред УО на всички установени отклонения, във връзка с които следва да се предприемат коригиращи мерки.
Текущ контрол по изпълнение на приоритетите на Стратегията за ВОМР се обезпечава с извършването на междинна и окончателна оценка. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнението на стратегията ориентир за правилността на плана за изпълнение. Те се изготвят от изпълнителния екип и, когато това е заложено и планирано за реализация, външни експерти.

Междинна оценка
Следва да се извърши в края на 2018 г. или най-късно до средата на 2019 г. В рамките на тази оценка ще се оценят обобщените резултати от изпълнението на стратегията, като се направи преглед на степента на достигане на формулираните приоритети и мерки. Оценката ще включва анализ на възникналите положителни и отрицателни отклонения, като на тази база може да се актуализира разпределението на публичния принос по мерките и да се отворят допълнителни покани, ако/когато е необходимо.

Оценка прилагането на стратегията
В годината на приключване на стратегията, МИРГ ще възложи на външни експерти изготвянето на оценка за прилагането на стратегията.

Тази **последваща оценка** ще включва:
• Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението й;
• Оценка на общото въздействие върху социално-икономическата обстановка на територията на МИРГ;
• Оценка на степента на постигане на приоритетите, мерките и устойчивост на резултатите;
• Изводи относно същността и начина на прилагане на стратегията за ВОМР, както и на резултатите от осъществяваните мерки.

За извършване на оценки на стратегията е предвиден индикативен бюджет от 24 000 лв. в рамките на текущите разходи. Оценката ще се възложи на външен изпълнител.

Що се отнася до процедурата за оценка на проекти по покани на МИРГ, същата ще бъде следвана стриктно.

МИРГ Български черноморски сговор Бяла Долни чифлик-Аврен ще се старае стриктно да неутрализира всички възможности за конфликт на интереси.

Прием и оценка на проектни предложения

Настоящата стратегия за ВОМР на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик - Аврен ще се изпълнява съгласно приложимото национално и европейско законодателство, изискванията на условията за кандидатстване по процедурата и условията за изпълнение на УО на ПМДР 2014-2020 г.

Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИРГ се изпълнява съгласно целите, приоритетите и мерките записани в нея, финансовия план за изпълнение на Стратегията за ВОМР, както и годишния финансов план приет от МИРГ за текущата година. Цялостният цикъл на изпълнение на Стратегията за местно развитие за програмния период включва следните основни видове правила и процедури:

- Комуникационна стратегия на МИРГ- дейности за публичност за осигуряване на прозрачност и информация на всеки етап от реализацията на стратегията;
- Правила за прием, оценка и подбор на проектни предложения;
- Правила за мониторинг и оценка на изпълняваните проекти и цялостното изпълнение на Стратегията за ВОМР;

МИРГ разработва и утвърждава условия за кандидатстване и условия за изпълнение на одобрените проекти по всяка мярка от своята стратегия по реда на глава трета, раздел I от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/. Проектите на документи, преди утвърждаването им от Председателя на УС на МИРГ се съгласуват за съответствие с приложимите правила за държавните помощи с министъра на финансите по ред определен от него и с УО на ПМДР. МИРГ ще осигури на всички заинтересовани лица възможност за писмени възражения и предложения по проектите на условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти, в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от 7 дни, като проектите на документи ще се публикуват на интернет страницата на МИРГ и в ИСУН за обсъждане. След утвърждаване на документите, същите се публикуват на интернет страницата на МИРГ и в ИСУН заедно с обявата за откриване на процедура чрез подбор.

След приключване срока на прием, МИРГ извършва оценка на постъпилите проектни предложения, която включва оценка за административно съответствие и допустимост и техническа и финансова оценка. Оценката се извършва по реда на ЗУСЕСИФ и Постановление № 162 от 5 юли 2016 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. В случай на постъпили в МИРГ възражения по реда на чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ, същите се изпращат незабавно чрез ИСУН на УО на ПМДР за произнасяне в срок.

Местната инициативна рибарска група е длъжна не по-късно от 1-ви октомври на текущата година да представи на УО на ПМДР за съгласуване индикативната годишна работна програма за следващата календарна година. Индикативната годишна работна програма се публикува на интернет страницата на МИРГ.

Бюджетът свързан с процедурите за мониторинг и оценка на проектни предложения е в рамките на текущите разходи на МИРГ.

10. Процедури по прилагане и актуализиране на стратегия за местно развитие.

Необходимост от актуализиране на стратегията за ВОМР може да възникне при следните обстоятелства:

- във връзка с промяна на приложимата нормативна уредба и/или във връзка с промяна в ПМДР 2014-2020;
- при наличие на очевидна грешка;
- по отношение на финансовите й параметри;
- по отношение на мониторинговите индикатори за резултат във връзка с промяна на финансовите параметри, на минималната и максималната стойност на проектите или на интензитета на помощта;
- по отношение на критериите за оценка, минимална и максимална стойност на проектите и интензитет на помощта.

Процедурите за актуализиране на Стратегията преминават следните етапи:

1. **Обосновка на необходимостта от актуализация:**

В работна група се инициира и обсъжда необходимостта от промяна на стратегията.

Предложението се разглежда на УС на МИРГ. Управителният съвет взима решение за стартиране на дейността по актуализация на одобрената стратегия.

Промяната може да се инициира, след извършен поне един прием на проектни предложения по всички мерки – за да може да се прецени по добре нуждата от това.

Също така необходимостта от промяна на стратегията може да бъде предложена и от екипа на МИРГ във връзка с резултатите от мониторинг или от годишния доклад за напредъка по изпълнение на СВОМР. Екипът може да предложи промяна по отношение прехвърлянето на средства от бюджета на една мярка в бюджета на друга.

2. **Подготовка на актуализацията на СВОМР.**

Актуализацията на стратегията се извършва от екипа на МИРГ, работната група и/или външни експерти, след анализ на подадените, одобрените проекти и сключени договори, и разплатени проекти, когато е приложимо.

За актуализацията е необходимо включването на заинтересованите страни в процеса на вземане на решения. В тази връзка ще бъдат провеждани анкети, срещи, обсъждания и др. мероприятия със заинтересованите страни.

Документите по актуализация включват: заявление за промяна на споразумението, обосновка за исканата промяна, справки и др. документи, когато е приложимо.

След изготвяне на документите по заявлението за промяна, същите се разглеждат от УС за корекции и допълнения, и се одобряват от ОС.

3. **Заявление за актуализация пред УО на ПМДР**

Заявлението за промяна в стратегията и придружаващите документи се предоставят на УО на ПМДР за последващо разглеждане и вземане на решение.

4. Публичност и информация.

Цялата информация по актуализацията на стратегията и резултатът от промяната се оповестяват на интернет сайта на МИРГ, на интернет сайтовете на съответните общински администрации, на публично достъпни места.

10.1. Налични правила/процедури за предотвратяване на конфликт на интереси.(Следва да се спазват следните изисквания: всеки член и кандидат на МИРГ попълва декларация, че не е в конфликт на интереси по смисъла на чл. 57 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 за всяка покана, както и че бивши членове на МИРГ, с право на глас при оценката на постъпилите проектни предложения не се допускат като бенефициенти на проекти по МИРГ, след оттегляне от задълженията им като членове на МИРГ за срок от една година след оттеглянето им).

МИРГ ще прилага правила за предотвратяване на конфликт на интереси, съгласно Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, като всеки член и кандидат на МИРГ попълва декларация, че не е в конфликт на интереси по смисъла на чл. 57 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 за всяка покана, както и че бивши членове на МИРГ, с право на глас при оценката на постъпилите проектни предложения не се допускат като бенефициенти на проекти по МИРГ, след оттегляне от задълженията им като членове на МИРГ за срок от една година след оттеглянето им.
МИРГ Български черноморски сговор Бяла Долни чифлик-Аврен ще се старае стриктно да неутрализира всички възможности за конфликт на интереси.

11. Дейности за популяризиране, комуникационна стратегия и предвиден бюджет.

Дейностите за популяризиране, информиране и консултиране стартират веднага след подписването на Договора за финансиране на Стратегията за ВОМР. Това е едно от задълженията на екипа на МИРГ. Те ще бъдат изпълнявани съобразно настоящата комуникационна стратегия, условията за изпълнение на мярка „Текущи разходи и популяризиране на СВОМР“ и приложимата нормативна уредба:

- изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014 - 2020 г., съгласно приложение № 2 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2014 - 2020 г.;
- раздел II, точка 2.2 от Приложение XII от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.), приложими за мерките за информация и публичност;
- Комуникационната стратегия цели да популяризира подкрепата на ЕФМДР чрез ПМДР 2014-2020, целите и резултатите на Стратегията за ВОМР на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен. Включените в комуникационната стратегия мерки за публичност и информация целят за популяризиране на Стратегията за ВОМР и включване на възможно най-голяма част от заинтересованите страни в нейната реализация, като се гарантира прозрачност в процеса на управление.

Главна цел:

- Постигане на прозрачност на процесите по изпълнение на Стратегията за ВОМР;

- Активизиране на заинтересованите страни за участие в реализирането на стратегията за ВОМР.

Специфични цели:
- Осигуряване на максимална публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на стратегията, както и на нейните резултати;
- Популяризиране на СВОМР като инструмент за местно развитие и подпомагане;
- Привличане на бенефициенти и насърчаване на участието на всички заинтересовани страни в изпълнение на стратегията за ВОМР;
- Повишаване информираността и компетентността на заинтересованите страни при изпълнение и управление на проектите и стратегията;
- Комуникационната стратегия ще се изпълнява при спазването на следните основни принципи:
- Равнопоставеност;
- Навременност;
- Адаптивност;
- Партньорство.

Отговорности за прилагането на комуникационната стратегия има екипът на МИРГ през целия период до приключване на изпълнението на стратегията за ВОМР.

Мерките за информация и публичност в комуникационната стратегия на МИРГ ще допринесат за популяризиране на подкрепата от ЕФМДР и Стратегията за ВОМР и включване на възможно най-голяма част от обществото в нейната реализация, като гарантират прозрачност в процеса на управление, което от своя страна ще повиши доверието в отговорните институции.

Целеви групи на комуникационната стратегия:
- Потенциални бенефициенти
- Бенефициенти, които изпълняват проекти в рамките на стратегията за ВОМР;
- Целеви групи на мерките от стратегията – рибарски общности, други представители на рибарската област.

Комуникационната стратегия на МИРГ обхваща няколко основни етапа:

1. Въвеждаща информационна и рекламна кампания - чрез активна кампания, ползваща различни комуникационни канали ще се популяризира одобрената стратегия за ВОМР. В резултат от нея се очаква постигането на информираност сред преобладаващата част от населението на територията и формиране на положителна обществена нагласа за предоставената финансова подкрепа на ЕФМДР;

2. Популяризиране приема на проекти - предвижда се провеждането на информационни събития – срещи, семинари, обучения и др. свързани, както с подготовката на проектните предложения, така и с тяхното изпълнение и отчитане. Целта на дейностите е постигане на прозрачност и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури. Освен това се очаква активизиране на заинтересованите страни;

3. Интернет страницата на МИРГ - ще се публикува всякаква актуална информация във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР;

4. Популяризиране изпълнението на стратегията за ВОМР – цели се популяризиране подкрепата на ЕФМДР чрез ПМДР 2014-2020 и резултатите от изпълнението на Стратегията за ВОМР.

Изборът на комуникационни средства и дейности при изпълнението на комуникационната стратегия по различните етапи ще се съобразява със:

- Спецификата на посланието;
- Характеристиките на целевата група;
- Възможните дейности и форми за осъществяване на комуникацията.

Основните комуникационни канали, които ще бъдат използвани при изпълнението на дейностите по информиране и публичност са следните:

- Местни медии - Електронни медии; Печатни медии; Онлайн медии;
- Директна комуникация (събития, инф. дни, семинари, обучения и други);
- Външна реклама (рекламни табла, банери и други).

В резултат на изпълнението на дейностите, заложени в настоящата комуникационна стратегия до 2023 г. се очаква потенциалните бенефициенти и заинтересованите страни към които е насочена подкрепата от ЕФМДР, да получават регулярна и изчерпателна информация относно конкретните възможности, които предоставя стратегията, условията и документите за кандидатстване и координати за връзка с отговорните лица и институции. В резултат на изпълнението на мерките от Комуникационния план се очаква активиране на целевите групи за участие и цялостна прозрачност на процесите по изпълнение на стратегията за ВОМР.

12. Дейности за сътрудничество

МИРГ предвижда следните дейности по сътрудничество:

- **Сътрудничество с други МИРГ в България** - както и през предишния програмен период, така и през следващия МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен ще поддържа партньорски връзки и ще си сътрудничи с другите МИРГ в България. Предвижда се:
  - организиране на една национална среща семинар на МИРГ в България на територията на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен.
  - Участие в поне един проект съвместно с друг МИРГ в България
- **Сътрудничество с МИГ** - предвижда се участие като партньор по проект по Мярка 19.3 от ПРСР. **Финансовите средства се осигуряват от Програма за развитие на селските райони;**
- **Сътрудничество с FARNET** - предвижда се участие на всички семинари и мероприятия организирани от международната рибарска мрежа FARNET.
- **Сътрудничество с МИРГ от друга европейска държава** – предвиждат се:
  - обмени с МИРГ от други европейски държави. Обмените ще се състоят в посещения на територията на МИРГ извън България с цел обмяна на опит и идеи, както и приемане на посещения от други МИРГ. Към този момент МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен има заявка за посещение в България от МИРГ в Естония;
  - Участие в партньорски проект с МИРГ извън България – при наличие на обща добра идея МИРГ ще участва във съвместен проект.
- **Оперативна програма „Черноморски басейн 2014-2020“** – предвижда се участие като партньор по проект с партньори от Русия (Ростовска област, Краснодарски край, Република Адигея), Украйна (Одеса, Николаев, Херсон, Запорожска и Донецка области), Армения, Грузия, Молдова, Азербайджан, Гърция (Централна Македония, Източна Македония и Тракия), Румъния (Югоизточен регион) и Турция (TR21, TR42, TR81, TR82, TR83 и TR90). **Финансовите средства се осигуряват от Европейския**

инструмент за съседство, Европейски фонд за регионално развитие и Инструмента за предприсъединителна помощ.

13. Измерими индикатори за напредъка и резултатите по стратегиите за ВОМР (заложените критерии са измерими и включват брой създадени работни места, брой дейности по сътрудничество и др.)

В стратегията са заложени измерими индикатори включващи брой създадени работни места, брой запазени работни места и брой създадени нови икономически единици/стопански субекти.
Индикаторите показват как се е променила стойността на измерваното явление или ситуация след реализиране на дадената дейност по стратегията. Крайната стойност на индикатора Y = X + отчетен резултат от дейността, където X е първоначалната стойност на индикатора.

Индикатори по приоритети

Индикатори по:

Приоритет 1 Развитие на икономиката и повишаване на конкурентоспособността чрез иновации, диверсификация в сектор Рибарство и извън него, добавена стойност, привличане на младите и създаване на работни места в рибарската област.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Одобрени проекти	брой	15	База данни на МИРГ
	Иновативни проекти	брой	2	База данни на МИРГ
	Проекти засилващи конкурентоспособността	брой	2	База данни на МИРГ
	Общ размер на инвестициите в дейности, свързани със сектор Рибарство	лв.	700 000.00	База данни на МИРГ
	Свързаност на всички проекти по мярката с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.	да/не	да	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Проекти внедряващи или базирани върху използване на информационни технологии	брой	1	База данни на МИРГ

	Инвестиции, пряко свързани с диверсификация в други сектори на морската икономика в размер	лв.	200 000.00	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Инвестиции в сектор туризъм като алтернатива на рибарството	лв.	500 000.00	База данни на МИРГ
	Общ размер на инвестициите в публична инфраструктура.	лв.	700 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Подобрени условията за минимален брой рибари.	брой	30	База данни на МИРГ
	Подобрени условията за минимален брой активни риболовни кораба.	брой	30	База данни на МИРГ
	Запазени работни места.	брой	15	База данни на МИРГ
	Разкрити работни места (на пълен работен ден).	брой	22	База данни на МИРГ

Таблица 11 Индикатори по Приоритет 1

Индикатори по:

Приоритет 2 Подобряване на средата на живот и социалното благополучие чрез използване и опазване на екологичните дадености, обогатяване на социалния и културен живот и изграждане на инфраструктура в рибарската област.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Одобрени проекти	брой	12	База данни на МИРГ
	Иновативни проекти	брой	2	База данни на МИРГ
	Проекти свързани с екологията	брой	1	База данни на МИРГ
	Проекти за обучение	брой	1	База данни на МИРГ
	Свързаност на всички проекти по мярката с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или	да/не	да	Протоколи от оценки, база данни МИРГ

	тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.			
	Проекти за научни изследвания или сътрудничество с университет	брой	1	База данни на МИРГ
	Общ размер на средствата инвестирани в публична инфраструктура	лв.	700 000.00	База данни на МИРГ
	Проекти внедряващи или базирани върху използване на информационни технологии	брой	1	База данни на МИРГ
	Общ размер на инвестициите в проекти, свързани с местното културно наследство и културния живот в района	лв.	200 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Ползватели на подобрени услуги или инфраструктура за общността	брой	10 000	База данни на МИРГ
	Брой млади хора обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	50	База данни на МИРГ
	Брой новосъздадени икономически единици (регистрирани стопански субекти с местен партньор)	брой	1	База данни на МИРГ
	Брой лица преминали през обучение	брой	30	База данни на МИРГ
	Брой граждани обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	500	База данни на МИРГ
	Брой лица от маргинализирани общности обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	100	База данни на МИРГ

Таблица 12 Индикатори по Приоритет 2

Индикатори по:

Приоритет 3 Развитие на местното партньорство и засилване ролята на рибарските общности в местното управление и развитие.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация

Резултат	Изпълнени всички останали индикатори	брой	27	База данни на МИРГ
	Брой осъществени събития/дейности за партньорство и обмяна на опит	брой	5	База данни на МИРГ

Таблица 13 Индикатори по Приоритет 3

13.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места /да са изразени в еквивалент пълен работен ден/, запазване на заетите работни места, брой новосъздадени икономически единици /т.е. регистрирани стопански субекти с местен партньор/;

ИНДИКАТОРИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА Стратегията за ВОМР				
Вид инди-катор	Индикатор	Мерна едини-ца	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой подадени проектни предложения	брой	50	Регистър на подадените проектни предложения.
	Брой одобрени проекти свързани с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.	брой	27	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Брой сключени договори	брой	27	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Брой проекти, финансирани по стратегията	брой	27	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Брой бенефициенти, подпомогнати по стратегията	брой	27	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестициите в проекти, свързани с местното културно наследство	лв.	200 000.00	База данни на МИРГ

	и културния живот в района			
	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по проекти в стратегията	лв.	3 001 660.00	Сключени договори и проектни досиета
	Иновативни проекти	брой	4	База данни на МИРГ
	Проекти засилващ конкурентоспособността	брой	2	База данни на МИРГ
	Проекти внедряващи или базирани върху използване на информационни технологии	брой	2	База данни на МИРГ
	Проекти свързани с екологията	брой	1	База данни на МИРГ
	Проект за научни изследвания или сътрудничество с университет	брой	1	База данни на МИРГ
	Проекти за обучение	брой	1	База данни на МИРГ
	Общ размер на средствата инвестирани в публична инфраструктура	лв.	1 400 000.00	База данни на МИРГ
	Общ размер на инвестициите в дейности, свързани пряко със сектор Рибарство вкл. подобряване условията на труд	лв.	700 000.00	База данни на МИРГ
	Инвестиции в сектор туризъм като алтернатива на рибарството	лв.	500 000.00	База данни на МИРГ
	Инвестиции, пряко свързани с диверсификация в други сектори на морската икономика в размер	лв.	200 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Ползватели на подобрени услуги или инфраструктура за общността	брой	10 000.00	База данни на МИРГ
	Брой осъществени събития за партньорство и обмяна на опит	брой	5	База данни на МИРГ
	Брой млади хора обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	50	База данни на МИРГ
	Брой активни риболовни кораби за които са подобрени условията	брой	30	База данни на МИРГ
	Брой рибари за които са подобрени условията на труд	брой	30	База данни на МИРГ
	Брой граждани обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	500	База данни на МИРГ
	Брой лица от маргинализирани общности обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	100	База данни на МИРГ

	Брой новосъздадени икономически единици (регистрирани стопански субекти с местен партньор)	брой	1	База данни на МИРГ
	Брой лица преминали през обучение	брой	30	База данни на МИРГ
	Запазени работни места	брой	15	База данни на МИРГ
	Създадени работни места (самонаети/ наети на пълен работен ден)	брой	22	База данни на МИРГ

Таблица 14 Индикатори по Стратегията за ВОМР

13.2. Индикатори по мерки.

Индикатори по:

Мярка 1 Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор.

Вид инди-катор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Одобрени проекти	брой	5	База данни на МИРГ
	Иновативни проекти	брой	1	База данни на МИРГ
	Проекти засилващи конкурентоспособността	брой	1	База данни на МИРГ
	Общ размер на инвестициите в дейности, свързани със сектор Рибарство	лв.	700 000.00	База данни на МИРГ
	Свързаност на всички проекти по мярката с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.	да/не	да	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Общ размер на инвестициите в публична инфраструктура.	лв.	400 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Подобрени условията за минимален брой рибари.	брой	30	База данни на МИРГ
	Подобрени условията за минимален брой активни риболовни кораба.	брой	30	База данни на МИРГ

	Запазени работни места.	брой	5	База данни на МИРГ
	Разкрити работни места (на пълен работен ден).	брой	7	База данни на МИРГ

Таблица 15 Индикатори по Мярка 1

Индикатори по:

Мярка 2 Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на допълнителна заетост и работни места.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Одобрени проекти	брой	10	База данни на МИРГ
	Иновативни проекти	брой	1	База данни на МИРГ
	Проекти засилващи конкурентоспособността	брой	1	База данни на МИРГ
	Свързаност на всички проекти по мярката с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.	да/не	да	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Проекти внедряващи или базирани върху използване на информационни технологии	брой	1	База данни на МИРГ
	Инвестиции, пряко свързани с диверсификация в други сектори на морската икономика в размер	лв.	200 000.00	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Инвестиции в сектор туризъм като алтернатива на рибарството	лв.	500 000.00	База данни на МИРГ
	Общ размер на средствата инвестирани в публична инфраструктура	лв.	300 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Запазени работни места.	брой	10	База данни на МИРГ
	Разкрити работни места (на пълен работен ден).	брой	15	База данни на МИРГ

Таблица 16 Индикатори по Мярка 2

Индикатори по:

Мярка 3 Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Одобрени проекти	брой	3	База данни на МИРГ
	Иновативни проекти	брой	1	База данни на МИРГ
	Проекти свързани с екологията	брой	1	База данни на МИРГ
	Свързаност на всички проекти по мярката с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.	да/не	да	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Проекти за научни изследвания или сътрудничество с университет	брой	1	База данни на МИРГ
	Общ размер на средствата инвестирани в публична инфраструктура	лв.	700 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Ползватели на подобрени услуги или инфраструктура за общността	брой	10 000	База данни на МИРГ

Таблица 17 Индикатори по Мярка 3

Индикатори по:

Мярка 4 Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Одобрени проекти	брой	9	База данни на МИРГ
	Иновативни проекти	брой	1	База данни на МИРГ

	Проекти за обучение	брой	1	База данни на МИРГ
	Свързаност на всички проекти по мярката с рибарството, аквакултурите и сектор Рибарство като цяло или произхождащи от рибарството и аквакултурите продукти или тематично с вътрешни водоеми и морето включително природното биоразнообразие в тях.	да/не	да	Протоколи от оценки, база данни МИРГ
	Проекти внедряващи или базирани върху използване на информационни технологии	брой	1	База данни на МИРГ
	Общ размер на инвестициите в проекти, свързани с местното културно наследство и културния живот в района	лв.	200 000.00	База данни на МИРГ
Резултат	Брой млади хора обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	50	База данни на МИРГ
	Брой новосъздадени икономически единици (регистрирани стопански субекти с местен партньор)	брой	1	База данни на МИРГ
	Брой лица преминали през обучение	брой	30	База данни на МИРГ
	Брой лица от маргинализирани общности обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	100	База данни на МИРГ
	Брой граждани обхванати от дейности по стратегията за ВОМР	брой	500	База данни на МИРГ

Таблица 18 Индикатори по Мярка 4

Индикатори по:

Мярка 5 Подкрепа за създаване на местен капацитет за управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности, придобиване на умения и улесняване изпълнението на стратегията за ВОМР на територията на рибарската област.

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Резултат	Изпълнени всички останали индикатори	брой	28	База данни на МИРГ
	Брой осъществени събития/дейности за партньорство и обмяна на опит	брой	5	База данни на МИРГ

14. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:

14.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:

– прилагане на принципа на равенство между половете;

Принципът на равенство между половете е спазен в процеса на разработване на настоящата стратегия, като в проведените срещи и анкетни проучвания са обхванати представители и на двата пола, без да са прилагани каквито и да било дискриминационни подходи при формиране на групите, заинтересованите страни.
Отчитайки по-високия дял на безработица сред жените видно от социално-икономическия анализ, Стратегията за ВОМР на МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен дава приоритет за жените, като проекти с целеви бенефициенти жени получават допълнително точки при оценката. Освен това равнопоставеността на половете и липсата на дискриминация ще бъдат неотменна част от задължителните изисквания към всяко проекто-предложение. В процеса на самото изпълнение на стратегията, управляващият орган на МИРГ-а и неговите изпълнителни органи ще спазват също принципите на равенство между половете и липса на дискриминация.
С тези действия ще се спомогне за прилагането на принципа на равенство между половете и насърчаване на тяхната активност в партньорство за успешния напредък във всестранното развитие на територията.

– допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;

Екипът на МИРГ, както и всички наети от него експерти ще следват принципа на равните възможности, като осигурят информацията във връзка с работата на МИРГ и възможностите за получаване на финансиране да достига до всички членове на местната общност и всеки желаещ да участва с проект ще бъде допуснат по критерии еднакви за всички. Основният начин, с който ще се гарантират равните възможности е високата информираност сред населението на цялата територия на МИРГ, също така и помощта от екипа на МИРГ, която ще бъде предоставена на всеки пожелал такава.

– създаване на условия за превенция на дискриминацията;

МИРГ ще извършва своята дейност по предварително изготвени и публични методи и критерии - еднакви за всички, като предварително са обявени и приоритетите и начина за тяхното стимулиране. Превенцията за недопускане на дискриминация ще съдържа:
- информационна кампания, която ще обхване всички заинтересовани страни с акцент върху уязвимите групи като жени, младежи, малцинства и други;
- приоритет при оценка на проектите имат проекти насочени към хора от уязвими групи като жени и младежи;
- прилагане на предварително съгласувани и публични критерии;
- особено внимание и грижа за представителите на уязвимите групи, които са част от всяка заинтересована страна.

14.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда);

Устойчивото развитие е един от основните принципи на Стратегията „Европа 2020“. Настоящата стратегия е изготвена изцяло в съответствие на принципите на Стратегия „Европа 2020“. Стратегията за

ВОМР на МИРГ се опира на принципа на устойчивото развитие на територията - развитие на база използване на ресурсите по ефективен начин. Цели се развитие използващо ресурсите ефективно, като по този начин не се допускат вреди за екологията. Всички приоритети на стратегията се стремят да доведат до напредък, но при условие ефективно използване на ресурсите и опазване на околната среда.
Неотменна част от всяко проекто-предложение ще бъде изискването за постигане на устойчивост и опазване на околната среда. Комисиите за избор на проекти няма да одобряват предложения, които биха имали съмнително или очевидно негативно въздействие върху някой от компонентите на околната среда.
Спазването на този принцип ще бъде отчитан за всеки проект по Стратегията за ВОМР.
За стратегията за ВОМР ще бъде дадено становище за оценка въздействието върху околната среда от съответните органи, като такова ще бъде изисквано за всеки един проект по Стратегията. Така ще се гарантира спазването на всички законови норми в тази връзка.

14.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността;

Прилагането на стратегията за ВОМР цели да допринесе за подобряване на конкурентоспособността на територията и повишаване на заетостта. Тези два компонента са основните в настоящата стратегия, което е видно от нейните приоритети. Приоритет 1 на стратегията е пряко насочен към създаване на работни места и повишаване икономическата сила на бизнеса, така и на конкурентоспособността му. Вторият приоритет е насочен към подобряване средата на живот и по този начин конкурентоспособността на територията като цяло.
В Стратегията са предвидени и мерки за обучения и подобряване на квалификацията, която ще има пряко положителен ефект върху конкурентоспособността и заетостта.
Тези дейности, ориентирани към подобряване на компетенциите на човешките ресурси, ще доведе неминуемо до повишаване на заетостта в региона, извън това, което е посочено като изискване към проектите пред стратегията.

14.4. Съответствие с други европейски структурни и инвестиционни фондове.

Целите на стратегията са в пълен синхрон с целите и изискванията на ПМДР и са съобразени с Оперативните програми, при стриктно спазване на принципите за допълняемост и демаркация. Съответствието със Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г., прието с Решение № 532 на Министерския съвет от 21.07.2014 г., както и с фиксираните цели на самите ОП е предпоставка за значителен принос на стратегията за ВОМР на МИРГ Български черноморски сговор Бяла-Долни чифлик-Аврен за изпълнение на националните цели на България за периода 2014-2020г.
Стратегията на МИРГ е на база финансиране само от Европейския фонд за Морско дело и рибарство.

Постигане на целите на Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в ЕС

Стратегията за ВОМР на МИРГ е изградена върху нуждите на местното население, възможностите на програмата за ПМДР и отговаря напълно на основните принципи на Стратегия „Европа 2020“:

- Интелигентен растеж - икономика, основаваща се на знания и иновации;

- Устойчив растеж - насърчаване на по-екологична и по-конкурентноспособна икономика, която използва по-ефективно ресурсите;
- Приобщаващ растеж - икономика с високо ниво на заетост, която да поражда икономическо, социално и териториално сближаване

В настоящата стратегия за ВОМР са заложени цели и мерки, които напълно отговарят на тези приоритети. В *Приоритет 1 Развитие на икономиката и повишаване на конкурентоспособността* ***чрез иновации****, диверсификация в сектор Рибарство и извън него, добавена стойност, привличане на младите и създаване на работни места в рибарската област* и мерките по него **иновациите** са посочени като ключов елемент за **развитие на икономиката.**

В *Приоритет 2* ***Подобряване на средата на живот и социалното благополучие*** *чрез* ***използване и опазване на екологичните дадености****, обогатяване на социалния и културен живот и изграждане на инфраструктура в рибарската област* и мерките по него особено в *Мярка 3. Подкрепа за инфраструктура и дейности за подобряване средата на живот и опазване на околната среда чрез ефективно използване на екологичните дадености* ключов момент е ефективното използване на екологичните дадености за постигане на по-добра среда на живот от гледна точка на инфраструктурата и социална гледна точка.

В *Мярка 4 Подкрепа за създаване на партньорства и организации,* ***разработване на иновативни проектни идеи****, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот,* ***учение през целия живот и придобиване на знания и умения*** са заложени като ключови придобиването на знания и умения, както и разработване на иновации.

В мерките:

- *Мярка 1 Подкрепа за инвестиции в иновации и подпомагане на риболова и аквакултурите, създаване на добавена стойност и диверсификация в рамките на риболовния сектор и 2*
- *Мярка 2 Подкрепа за инвестиции в дейности алтернативни на рибарството и аквакултурите в други сектори на морската икономика, предимно в туризъм и развитие на туристически атракции с цел създаване на допълнителна заетост и работни места*

основните цели са разкриване на работни места.

Гореописаното показва пълно съответствие на Стратегията с основните принципи на Стратегия „Европа 2020“ – разкриване на работни места, иновации, придобиване на знания и умения, икономическо развитие и растеж при ефективно ползване на природните ресурси всичко това в заложено в Стратегията за ВОМР и постигането на това съответствие се доказва с постигане на следните индикатори:

- Брой разкрити работни места - 22 бр. (Мярка 1, Мярка 2);
- Брой запазени работни места - 15 бр. (Мярка 1, Мярка 2);
- Иновативни проекти - 4 бр. (Мярка 1, Мярка 2, Мярка 3, Мярка 4);
- Брой обучени лица - 30 бр. (Мярка 4);
- Проекти за обучение - 1 бр. (Мярка 4);
- Проекти внедряващ или базиран върху използване на информационни технологии - 2 бр. (Мярка 2, Мярка 4);
- Проекти за подобряване на конкурентоспособността - 2 бр.(Мярка 1, Мярка 2);
- Проекти свързани с екология – 1 бр. (Мярка 3);
- Поне един проект за научни изследвания или сътрудничество с университет – 1 (Мярка 3);

Списък на изображенията

Фигура 1 Карта на територията на рибарска област Бяла-Долни чифлик -Аврен 7
Фигура 2 Организационна структура на МИРГ 8
Фигура 3 Видове и брой нефинансови предприятия 10
Фигура 4 Йерархия на стратегическата рамка 31
Фигура 5 Визия - стратегически цели - приоритети 34
Фигура 6 Приоритети - специфични цели - мерки 35
Фигура 7 Съответствие на Специфична цел 1, Мярка 1 36
Фигура 8 Съответствие на Специфична цел 2, Мярка 2 37
Фигура 9 Съответствие на Приоритет 1 38
Фигура 10 Съответствие на Специфична цел 3 и Мярка 3 39
Фигура 11 Съответствие на Специфична цел 4 и Мярка 4 40
Фигура 12 Съответствие на Приоритет 2 41
Фигура 13 Съответствие на Приоритет 3 42
Фигура 14 Дейности на МИРГ 49
Фигура 15 План за действие 50
Фигура 16 Времеви график за изпълнение на плана 51
Фигура 17 Бюджет отнесен към плана за действие 74

Списък на таблиците

Таблица 1 Занимаващи се с риболов и аквакултури на територията експертна оценка 27
Таблица 2 Видове морски видове обект на риболов 28
Таблица 3 Основни заинтересовани страни 44
Таблица 4 Мярка 1 58
Таблица 5 Мярка 2 62
Таблица 6 Мярка 3 65
Таблица 7 Мярка 4 69
Таблица 8 Мярка 5 71
Таблица 9 Бюджет 72
Таблица 10 Финансов план по мерки 75
Таблица 11 Индикатори по Приоритет 1 90
Таблица 12 Индикатори по Приоритет 2 91
Таблица 13 Индикатори по Приоритет 3 92
Таблица 14 Индикатори по Стратегията за ВОМР 94
Таблица 15 Индикатори по Мярка 1 95
Таблица 16 Индикатори по Мярка 2 95
Таблица 17 Индикатори по Мярка 3 96
Таблица 18 Индикатори по Мярка 4 97

Проект BG14MFOP001-4.001-0003-C01 „Разработване на стратегия за ВОМР
в рибарска област Бяла - Долни чифлик - Аврен“
Договор №МДР-МП-01-10/27.06.2017 г.
Програма за морско дело и рибарство 2014-2020
BG14MFOP001-4.001 „Подготвителна помощ за стратегии за ВОМР“
Проектът е на обща стойност 42267.75 лв., от които 35927,59 лв. европейско и 6340,16 лв. национално
съфинансиране със срок от 27.06.2017 г. до 27.11.2017 г.
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейски фонд
за морско дело и рибарство чрез ПМДР 2014-2020
www.eufunds.bg

Български черноморски сговор

МИРГ

Бяла - Долни чифлик - Аврен